

uk

27. zenbakia / 2002 martxoa

astesantuko irudiak

Behar duzun informazioa

Elkarrizketak, denbora-pasak, ibilaldiak, umorea, erreportajeak, eta beste mila kontu, euskaraz eta astero zure etxean.

• URTEBETEKO HARPIDETZA

ARGIA HILABETEZ DOAN EZAGUTZEKO
AUKERA ERE ESKAINTZEN DIZUGU
ETA HARPIDETZA EGINEZ GERO OPARI
HAUETAKO BAT JASOKO DUZU:

HEGO EUSKAL HERRIAN
104 €

IPAR EUSKAL HERRIAN
126 €

ESKAERAK EGITEKO

943 37 15 45 ☎ • **harpide@argia.com**

Aurkibidea

5. IRUDIA. Asier Mentxaka
6. ELKARTASUNA. "Meninos de la rua" GKE Brasilgo umeen alde
7. GURE LAGUNAK MUNDUAN. Jeanette Esponda irati esatari Buffalo
8. PHOTO-FINHITZ. Unai Elorriaga & Mikel Martinez
9. LEHEN ETA ORAIN. Aingeruaren etorbidea 1971-2002. Asier Mentxaka
10. HERRIZ HERRI. Getxo 10. Leioa 14. Erandio 18. Berango 22

SAKONEAN

26. ALBUMA. Carlos Terreros argazkilaria, gurera patinatzeraren etorri diren skater profesionalen irudiak utzi dizkigu
28. BERBETAN. Félix Linares, lagun sinpatiko bat
32. ERREPORTAJEA. Burdinazko Hesia. Javi G. del Herrero
36. ERREPORTAJEA. Desagertzearen dauden lanbideak

KULTURA

38. FOTOGRAFIA. Lobo Altuna, Aste Santuko irudiak
42. ZINEMA. Gaizka Usatorre zinema proiektoreak film bat zelan proiektatzen den azaldu digu. Oscar-etarako gure kineia, web orrialdeak...
45. ELKARRIZKETA. Joseba Apaolaza
46. MUSIKA. Cujo taldearen disko berria. John Wayne. Roberto Mosoren disko kutunak
48. LIBURUAK. Aritz Bergararen "Mitologika" liburua. Kepa Altonaga
50. SAREAN. Internet Iker Merchán-en eskutik
51. KOMUNIKAZIOA. Irratia, Javier Vizcainorekin egon gara

EUSKARAZ

52. URIBERTSOAN BARRENA. Xabier Silveirari elkarrizketa. I. Abra Saria. Begi belarri eta Josu Landetaren bertsioak, Algortako Bertsolari Eskolaren eskutik
56. AKABUKO PUNTE. Franzisko Kaiero Getxoko seme izan zenaren aspaldiko elkarrizketa. Xabi Billbaoren "Gure berbakere" zutabea
58. EUSKARA

AMAITZEKO

60. JAN ETA EDAN. Gaizka Escuderoren errezeta eta Itsaso Aranaren modazko ardosi buruzko lezioa. Arriunaga, Algortako Txokoa. Martin Berasategi, puntako sukaldaria elkarrizketatu dugu. Non jan? Adibidez Jauregi jatetxean. Eta pintxoak? Algortako Txiki-Aundi tabernan
66. HOROSKOPOA
67. KOMIKIA. Gorka Vázquez
68. BERRI HARRIGARRIAK Petroliontzi bat Sopelan, 1964
69. FLASH BACK. San Inazio eskola 1926. Bittor Egurrola
70. AITORMENAK Yolanda Alzola.

Azalean

Lobo Altunaren argazkia. Barruko orrialdeetan Aste Santuaren inguruko egile beraren fotografia sorta ederra topatuko duzu

62 Martin Berasategi

45 Joseba Apaolaza

28 Félix Linares

68 Berri harrigarria

53 Xabier Silveira

• etxean, hilabetero jaso nahi baduzu deitu

• **94 491 13 37**
irakurlearent **telefonoa**

• **UK Uribe Kostako Aldizkaria** 171 posta kutxa / Amezi 6, 4. solairua 5. bulegoa / 48990 Getxo / aldizkaria@euskalnet.net / tel.: 94 491 13 37 / faxa: 94 491 58 31 / bulego ordutegia: 08:00 / 15:00

ARGITARATZAILEA: Boluntzarreta E.S.E.
HELBI BIDEA: meztzi 6, 4. solairua, 5. bulegoa 48990 GETXO
e-mail: aldizkaria@euskalnet.net / Posta Kutxa 171 94 Tel 491 13 37 & fax: 491 13 37
ZUZENDARIA: Jokin Aspuru
ERREDAKZIOA: Javi Gonzalez del Herrero, Maitane Burusko, Itziar Bened , Urtzi Iglesias
FOTOGRAFIA BURUA: Asier Mentxaka
TESTUEN OBRAKETA: Joseba Butron
INFOGRAFIA: Guillermo Almagia
MARRAZKILARIA: Gorka V azquez
KOLABORATZAILEAK: Bittor Egurrola, Jokin de Pedro, Itsaso Arana, Gaizka Escudero, Xabi Bilbao, Unai Elorriaga, Algortako Bertsolari Eskola, Josu Zubiaur, Esti Ezkerra, Berbots eta Bizarra Lepoan Euskara Elkartea
PUBLIZITATEA eta SUSTAPENA: Borta Cachorro (94 491 13 37)
FILMAZIOA ARGIA / INPRIMATEGIA: ESTINGRAF
LEGE GORDAILUA: BI-1878-00
ISSN: 1576-6799
Osorik edo zatiz, makinaz zein informatikaz kopiatzea, baimen barik, erabat galarazirik dago
' BOLUNTZARRETA
Aldizkari hau Euskal Herriko herri aldizkari eta euskara elkarteentopagune ko partaide da

Aldizkari honek Bizarra Lepoan Euskara Elkartearen dirulaguntza

Itxasgane Etxea / Karitatea

GETXOKO UDALA

Aldizkari honek Getxoko Udalaren dirulaguntza jaso du

Leioako Udaleko Euskara Zerbitzua

Aldizkari honek Leioako Udaleko Euskara Zerbitzua dirulaguntza jaso du

Erandioko Udala

Aldizkari honek Erandioko Udaleren dirulaguntza jaso du

Bizkaiko Foru Aldundia

Aldizkari honek Bizkaiko Foru Aldundiaren dirulaguntza jaso du

Behar-beharrezkoak

ditugu zuen

dirulaguntza

BBK2095 0022 00 91 02483676

Boluntzarreta

gugeu

Deia

AURREKO alean aldaketa batzuk egin genituen aldizkarian (orrialde kopuru handiagoa, atal berriak...) eta honezkero irakurleen lehenengo iritziak heldu zaizkigu. Gehienak oso onak, nekez kritika daitekeelako etxeetara doan heltzen den produktua: “oso txukuna da”, “orain badago irakurtzerik”... eta gehien entzun duguna “oso ondo dago” kunplidore bat. Ez hain kritika onak ere jaso izan ditugu (guretzat interesgarrienak): “hobe litzateke aldizkari ez hain potoloa eta adibidez hamabostean behian kaleratu“, “lehenengo gauza bera da baina lodiagoa”... Baina gehien entzun ditugunak beste era batekoak izan dira: “politikoki zuzenegia da UK”, “korrektoegia”, “ausardia falta zaio”, “ez zarete *bustitzen*”... (behean idatziz jaso dugun bakarra irakurri dezakezue). Baliteke horrela izatea, eta horregatik zuoi, gure irakurleoi, zuon partaidetza eskatzera gatoz lerrotan: bidali itzazue zuen gutunak, zuen proposamenak, zuen kezkak... aldizkarian leku izan dezaten. Eta horrela hobeto asmatuko dugu.

UK-ko lantaldea

besteekeesanak

“Gogoratzen ez dena ez dago bizirik baina oroitzapenetatik ere ezin da bizi”

José Antonio Muñoz (idazlea)

“Nazionalismo baztertzaile eta xenofoboaren maltzurkeriaren adibide garbia da [euskal] hezkuntza”

Enrique Villar (Espainiako Gobernuko ordezkaria)

jasodugu

UK-ri kritika “konstruktibo” bat

Lehenengo eta behin, eta aldez aurretik esan behar dut aspalditik UK hilabetero jasotzen dudala, eta baita gustura irakurri ere, eta horregatik bakarrik bada ere aldizkari hau argitartazen duen lantaldea zoriondu nahi nuke. Gainera orain aldizkaria beste herrietako berriak ere badakartza. Suposatzen dut ez dela lan makala izango. Esan bezala UK gustura irakurtzen dut (atal batzuk besteak baino gusturago), baina bada faltan botatzen dudan gauza bat (niretzat oso garrantzitsua) eta hori, iritzia da. Barkaidazue atrebentzia, baina nire ustez, UK ez da “bustitzen”. UK “politikoki zuzenegia” iruditzen zait. Ez dakit UK “busti” behar den ala ez, edo nahi duen ala ez, baina behintzat beste batzuei euren iritziak plazaratzeko aukera eskaini beharko lieke. Eta UK-n iritzi faltaz gain, jorra daitezkeen eta jorratzen ez diren beste gai asko ez ditut aldizkarian ikusten. Esaterik badago, “kultaralegia” iruditzen zait UK. Ez ditut ikusten adibidez, eskualdean dauden hainbat arazoren gaineko artikulurik edo erreportajerik: Maidaganeko metro geltokia, udan Gorrondatxen nudismoarekin egon zen ika-mika, indarkeria... boteprontoan burua datozkidan batzuk aipatzeagatik. Aldizkaria aberatsagoa, osoagoa izango litzateke gai hauek aldizkariak jorratuko balitu. Gutun hau kritika “konstruktiboa” baino ez du izan nahi, eta ez mingarria. Beste barik, animo eta eutsi goiari!

A. Goikoetxea (Algorta)

[irudia]

Itzalak, gauzen proiektzio lausoa, gure izaera zehaztu gabearen oharra, beharbada. Edota gure existentziaren froga bisuala: itzala dugulako gara. Ni naiz ni eta neure itzala. Eta batzuek itzal handia dute eta, gainera, hil eta gero ere itzala izaten segitzen dute. Beraien bizia eta itzala ere askatasunaren alde eman dutelako, agian. Horiena bai itzala!

Testua: **J. B.**
Argazkia: **Asier Mentxaka**

Erakundea

Brasileko kaleko **umeak** laguntzeko Gobernu Kanpoko Erakundea

Meninos de la rua Gobernu Kanpoko Erakunde orain dela lau urte jaio zen, Manuel Oliver getxoztarrak Brasileko giza eskubideen aldeko talde batek gonbidaturik hango umeen egoera larria ikusi eta gero. Brasilen Manuelek “Movimiento Nacional de Meninos de la rua” izeneko taldea ezagutu zuen eta beraiek egiten duten salaketa eta heziketa lana. “*Manu harrituta geratu zen talde honek egindako lanarekin eta hemendik zerbait egitea proposatu zigun*”, azaldu zigun Javier de Isusik, “Meninos de la rua” GKEko koordinatzailea eta Manuel Oliver presidentearen laguna. Guztira hamar kidek osatzen dute taldea; guztiak boluntarioak. “*Gurea elkarte txikia den arren (lagun talde bat baino ez garela entzun izan behar dugu behin baino gehiago), azkeneko urteetan lan handia egin dezakegula ikusi dugu*”, esan zigun Javierrek. Dirua batu, Brasileko kaleko umeen arazoa ezagutarazi..., asko eta asko dira egin daitezkeen lanak. “*Zergatik Brasil?, galdetuko duzue. Han egon garenok egoera ezagutu dugu eta oso kezka-*

Milaka ume bizi dira Brasileko kaleetan umezurtz

tuta geratu bagara ere, harritu gaitu bizi duten egoera larri horretatik ateratzeko hango jendearen borondate irmoak”. Bestetik, Javierrek beraien jarrera ez dela bate-re paternalista azpimarratu nahi izan digu. “*Gu ez goaz inor salbatzera edo askatzera,*

gurea ez da karitatea. Pertsonen duintasuna errespetatzen dugu. Beraiekin batera lan egitera goaz; laguntzera. Haiek hau ondo ulertzen dute hau eta hortaz, gure laguntza pozik onartzen dute”. m

Harremanetarako: Manuel Oliver 94 491 40 54

MUGARIK GABEKO MEDIKUAK

Joan den otsailaren 26tik martxoaren 9a arte, “Mugarik Gabeko Medikuak” erakunde ezagunaren argazki erakusketa itzela egon zen ikusgai Algortako Erakusketa Aretoan. Erakusketaren helburua bikoitza zen; alde batetik jakinaraztea zer den eta zertan datzan egiten duten lan humanarioa eta bestetik, orain arte egindako lan guztia ezagutaraztea.

Gaur egun 70 langilek, 150.000 boluntariok eta 2.000.000 harpidedun baino gehiagok osatzen dute erakunde erraldoi hau. MGMk, 80 herrialdetan egiten du lan eta sari ugari jaso ditu, horien artean Bakearen Nobel Saria 1999an.

Harremanetarako:
94 423 54 70 / www.msf.es

Dagoeneko 2.000 ume eskolatu dituzte Zairen Getxoko lagun hauek

San Martín de Tours-ekoak Kongon lanean

Clement Pascual “San Martin de Tours”, Gobernu Kanpoko Erakundeko burua, koordinatzailea eta arima da. 14 urte daramatza Caritas-en menpe dagoen GKE honetan Kongoko herritarrei ahal duten neurrian laguntzen. “*Misiolari bi*

ditugu han jo eta ke lan egiten; eskolak eraikitzen eta behar den guztian laguntzen. Bost urte daramatzate Zaire elizbarrutiko misioetan”, azaldu digu Clementek. Berak eta “San Martin de Tours”eko beste kide guztiak Euskal Herriatik lan egiten dute; hara botikak, arropa, mantak, dirua... bidaliz. Kongoko herritarrek egindako artisau lanak gurean ere saltzen dituzte. Bestetik, dagoeneko 2.000 ume eskolatu dituzte Kongon. “*Beste edozein herrialdetan lan egin genezakeen, hemendik bidali dezakegun mota guztietako laguntza behar-beharrezkoa baita leku askotan. Baina Kongokoa egoera bereziki larria iruditu zitzaigun eta, gainera, han dauden misiolariak getxoztarrak eta lagunak dira*”.

Harremanetarako: Clement Pascual 94 491 31 31

Jeanette Esponda Maxwell

Buffalora joandako euskal artzainen ondorengo belaunaldiak sortu zuen “Euskal Programa” izeneko irratsaioa. Jeanette Esponda aitzindari zelarik 1956 urtetik igandero aire eta berba euskalduna konderri osora zabaldu da. Zoritxarrez, bertan behera gelditu da euskaldunentzat bitartekoa baino zerbait gehiago zena. Baina historiaren parte bizia izaten jarraitzen du.

Euskaldun bat irrati esatari Buffalon

Euskal Herritik 9.000 kilometrora dagoen Buffaloko lagun bat egin nuen sarean, Mick Camino. Euskalduna nintzela esan bezain pronto bere amabitxiar eta honek sortutako KBBS irratiak igandero aireratzen zuen euskarazko irratsaioaz berba egin zidan. Jakin-minak bultzaturik bere amabitxia den Jeanette Esponda Maxwellekin jarri ginen harremanetan Buffaloko lagun euskaldunen berri izateko. Nafarroa Behereko euskalkian eginez, bere bizitzaren erdia mikrofonoaren atzean pasatu ondoren 80 urterekin euskal irratsaio horren testigantza dakarkigu Jeanettek.

Buffalo herriak abeltzaintzari lotutako bizimodua dauka bereziki. Gure herritik joandako euskaldunak ardiak hazteari ekin zioten. Horietako baten semea, James Marton ardi negozioan ere bazebilen eta irratia salerosketak ahalbidetzeko modu eraginkorra izan zitekeela bururatu zitzaion. Garai horietan KBBS irratiko zuzendaria zen Jeanette. Hari izugarri ongi iruditu zitzaion herriko euskaldunen artean komunikazio

gune izango zena. Orduetik 43 urtez igandero ordu bateko iraupenarekin “Basque Program” aireratu da. Baina hori lortzea erronka handiegia bilakatu zen Jeanette eta hango familia euskaldunentzat. Izan ere, publizitaterik gabe euren poltsikotik ordaindu beharra zegoen. Eta, bestetik, kolaborazio lanak zailak ziren. Abeltzaintza oso neketsua dela agerian dago eta gehienak artzainak izanda laguntzak gero eta murriztagoak izaten hasi ziren. Horrez gain, Buffalora joandako euskaldunek ez zioten euskararen ondarea ondorengoei eman eta haiek hiltzearekin batera euskarak ere heriotzerako bidea hartu zuen. Hiru faktore hauek erabakigarriak izan ziren igandeko euskal irratsaioa bertan behera gelditzeko. “Basque Program”ak garai polita errepresentatzen duen arren, historia da orain. Baina, zorionez, Jeanettek euskara eta euskaldunen nortasuna uhinen bitartez zabaltzeko ohorea oraindik bihotzean darama. Hango eta hemengoek espero dugu luzaran bihotz horrek euskal taupadak bizirik mantentzea. m

«43 urtez igandero ordu bateko iraupenarekin “Basque Program” irratsaioa aireratu da Buffalon»

Manexak

Mikel Urriz

Benito Lertxundiren kanten bitartez Zuberoa ezagutu dugu euskaldun askok. Atharratze, Bar-koxe, Eskiula edo Altzürükü altxor preziatu baten kartan agertzen diren herriak otu zaizkigu. Zuberoaren xarmak irabazi gaitu eta, agian exotismoa bilatu nahian, Soñleko doinuz ausartu gara noizbait. *I*-z moztorturiko *u*-ak zein *h* doinudunek erabiliz eperraren hegalean lumak, ferekak gisa, maitasun hitz ere bihurtu ditugu.

Hitz gozoz, irudi miresgarritz eta musikaren doinuaz moztortu dugu Zuberoari buruzko ezjakintasuna. Exotismotik aldendurik, Zuberoa euskal lurralderik azpigaratuena dugu. Joan den mendean biztanleen erdia galdu zuen Zuberoak. Egun, 13.000 pertsona baino ez dira bizi lurralde horren 765 km karratuetan. Gazteek ez dute herrian etorkizunik eta Frantziako hiri nagusietara abiatzen dira opila egitera.

Orain dela hamabost urte herrialdeak zapatagintzan eta espartingintzan zituen 2.000 lanpostetatik 200 baino ez dira geratzen gaur egun, eta horiek guztiak ere desagertzeaz daude. Ekonomiaren oinarrian etxeko nekazaritza, artzaintza eta basogintza ditugu. Industria bakarra jarduera ekonomiko hauei lotuta dago eta Maule hiriburuan kokatzen da. Baliabide hauek, zalantza gabe, ez dira aski herrialdearen etorkizuna bermatzeko.

Zuberoako baserriak, herriak, hustutzen ari dira, eta guraso eta seme-alaben arteko euskararen transmisioa ere eten egin da. *Dolü gabe* hiltzen zaigu Zuberoa...

Baina, egiazko *eskualdunek* –gezurrezkorik bato da, ba?– egoera hau iraili nahi dute. Zuberoako hautetsiek, giza mugimenduek, sektore ekonomikoetako elkarteek, eta instituzio ezberdinek “Xiberoa 2010” izeneko egitasmoa abian jarri dute. Planaren helburu zehatzak 600 lanpostu sortzea eta, emigrazioa ekidinez, 2.000 pertsona herrialdean finkatu ahal izatea. Horretarako industria, artisautzak, zerbizitza eta nekazaritza arloko neurri zehatzak proposatu dira.

Elkartasuna herrien samurtasuna dela esan ohi da eta euskaldunok sano ongi adierazten dugu sentimendu hori. Nikaragua, Honduras, Angola eta mundu zabal osoko borroka eta arazoetan ahalegin, behar eta laguntza eskaintzen ditugu. Izan ere, herriaren onerako diren helburuak lortzeko auzolana izan dugu antzinatek abiapuntu. Bizilagunen arteko lana euskal kultura eta izaeraren ondarea da. Euskal Herri osoko herrialde eta eskualde guztien garapen orekatua lortzeko ere auzolana dugu lanabes.

Egunotan Zuberoarekin auzolanean jarduteko eskaera egiten digu Udalbiltzak. Hemendik Aberri Egunera Hego Euskal Herrian milioi bat euro bildu nahi da Xiberoa 2010 egitasmoa gauzatzeko. Ez zait erronka txikia otutzen, gezurrezko euskaldunak ez garela adierazteko aukera dugu manexok. Erandiotik Gorlizera, herriz herri, auzoz auzo Zuberoak bizirauteko ahalegin berezia egin dezakegu. m

Kea eta librepensadoreak

“Gorrotatu egiten du kea jendeak normalean”

Greziako filosofoak pentsatzen hasi zirenetik dakigu sua dagoen leku guztietan kea egoten dela. Gero esapide hori bizitzako beste alderdi batzuetan ere erabiltzen dugu; hau da, gauzaren bat ikusten dugunean lehenago beste zerbait gertatu dela dakigu (Greziako filosofo batek hobeto esango luke eta nik modu inpresentablean esan dut).

Kontua da kea gauza kurioa dela. Joseba Sarrionandiak “keea” idazten zuen bere lehenengo idazlanetan. Esaterako, honakoa esan zuen keari buruz *Hitzen ondoeza* liburuan: “KEEA: Liburua erre zutenean, kea irakurri genuen.” Itsusi-itsusia ere ez da Sarrionandiak esan zuena keari buruz. Auskalo zergatik idazten zuen “keea” eta ez kea.

Hori guztia erudikzioa agertzeko baino ez dut aipatu, jakina. Jendeak jakin dezan zein ondo ezagutzen dudan euskal literatura. Baina ez nuen hori azpimarratu nahi. Komentatu nahi nuen kea elementu kurioa dela. Gorrotatu egiten du kea jendeak normalean. Sua gorrotatzen duelako. Edo auskalo

zergatik. Kontua da kea gorrotatzen duela normalean jendeak. Behe-lainoa, oster, ia denok maite dugu. Mundu guztiari gustatzen zaio Londreseko behe-lainoa, edo Orozkokoa. Estetikari begira gauza ederra da guztiontzat behe-lainoa. Hala ere, ondo erreparatzen badiogu, estetikari begira gauza bera da behe-lainoa eta kea. Ez daukate desberdintasun handiegirik. Eta, hala eta guzti ere, behe-lainoa gustatzen zaigu eta kea ez.

Gauza da kontu askorekin gertatzen zaigula gauza bera. Gustatzeko edo ez gustatzeko arrazoia beste bat da; ez da arrazoi estetiko. Motibazioak ditugu mila berrehun eta bi. Eta hainbeste motibazio dauzkagun arren uste dugu gure aukera librea dela eta librepensadoreak garela eta globalizazioaren aurkakoak garela, erabat, bai izatez baita moralari eta etikari begira ere.

Eta horren guztiaren ondoren suhiltzaile bat ikusten dugu argazkian eta suhiltzaileak oso estetikoak dira. Oso estetikoak dira 20ko hamarkadako suhiltzaileekin konparatzen baditugu behintzat. ^m

[lehen]

[orain]

Iraganez doa denbora* beti / AINGERUAREN ETORBIDEA 1971/2002

* **Denbora:** gauzak gertatzen eta izakiak aldatzen diren bitarte mugagabea.

Argazkia: **Asier Mentxaka**

Begirada panoramiko bat

Hiru euro ordainduta gida batek lagunduta **Bizkaiko Zubiaren** goiko aldea **bisitatu** daiteke. Handik Bizkaiko bista panoramiko ederra ikus daiteke

Bizkaiko Zubia munduko zubi-transbordadorerik zaharrena da; **109 urte** ditu eta **650 milioi pertsonak** gurutzatu dute itsasadarra bere ontzitxoetan, **1893an** inauguratu zutenetik. **1999ko** uztaillean, Zubiaren goiko pasabidea berritu eta behatoki bat paratu zuten bertan. Gaur egun ia **1.000 pertsona** igotzen dira haraino egunero handik ikusten den bista panoramikoaz gozatzeko

Bizkaiko zubia 50 metro da garai (zubia mantentzen duten dorreak 15 metro luzeagoak dira). Goian itsasadarra zeharkatzen duen pasabidea dago. Han, hau da, lurretik 50 metrora, haizeak 120 kilometro orduko abiadura har dezake. Pasabide berria eraiki zutenean metakrilatozko tunela egiteko asmoa zegoen, baina haizearen indarra zela eta, egurrezko pasabidea altxatu zuten, eraikuntza ziurra izan zedin. Gaur egun, alde batetik bestera gurutzatzeko dagoen ontzitxoa zubiaren historiako laugarrena da; 22 tonako pisua du eta altzairuzko 18 kablek mantentzen dute zintzilik uretatik 15 metrora. Egunero- egunero berrikusten dituzten zaldi bi eta erdiko lau motorek ontzitxoa mugitzen dute, 9 kilometro orduko abiaduran.

1999tik jendeak goiko pasabidea oinez gurutzatu dezake. Hiru euroren truke (jubilatuek eta umeek % 10eko deskontua daukate), gida batek goraino laguntzen du, igo-gailu panoramikoan (desegokia zorabiatzen direnentzat) zubiko historia azaltzen duen bitartean. Goian, bista ezin hobeaz gain, zubiaren historia eta eraikuntza azaltzen

Areeta Bizkaiko Zubiaren goiko partetik begiratuta; behean, zubiaren goiko pasabidea

dituzten kartelak daude. Horrela bisitariak zubi-transbordadoreko bitxikeria eta pasadizoak ezagutu ditzakete; nork eraiki zuen, nork berritu, zelan 1999ra arte ontzitxoa goitik kontrolatzen zuten edo nola eraikuntza errematxez osatuta dagoen; guztira 400.000 burdinazko zatik osatzen dute 109 urteko eraikuntza erraldoi hau.

Ahaztu ezineko bisitaldia bai kanpotarrentzat zein bizkaitarrontzat, goitik gure eskualde osoa ikusteko aukera baitugu, inoiz ikusi ez dugun bezala; zerutik. Eta zorabiatzen direnentzat, Bizkaiko Zubiak badu bere web orria ere (www.puente-colgante.com) etxetik ikusi ahal izateko. m

“Orduko bederatzi kilometroko abiaduran mugitzen da ontzia”

Ibertxune baserria

baimen barik bertan behera bota dute

Ibertxune baserria aurreko hilabetean. Alboan, oraingo egoera

Aurreko alean gure aldizkariaren irudi nagusia izan zen Iberretxune baserria (ikusi ezkerreko irudia). Ale berean herriko baserrien egoera negargarriaz gure kezka azaltzen genuen. Bada, Iberretxume baserria behera bota zuten joan den otsailaren 15ean. Ordura arte eraikuntza hau Al-gortako Gazte Asanbladak okupatua zuen eta suntsiketa hau dela-eta herriko gazteek manifestazio bat antolatu zuten legez kontra

doan ekintza hori salatzeke. Iñaki Zarraoa alkateak berak ez duela baserria botatzeko baimenik eman adierazi zuen biharamunean eta hirigintza zinegotzia den Andrés Uriartek suntsiketa honen arduradunen aurka neurriak hartuko zituztela jakinarazi zuen. Edozelan ere, ika-mikak jarraitzen duen bitartean, Iberretxume baserria betiko desagertu da; eta, aurreko alean esan genuen bezala, gure ondarea galbidean... m

**“SEME-ALABAK”
ALDIZKARI BERRIA
GETXOKO GIZARTE
ZERBITZUEN ETA
GURASOEN
ELKARTEETAKO
ESKUAREN ESKUTIK**

Getxoko Udalaren Gizarte Zerbitzuen Sailak gurasoen elkartekoekin batera aldizkari berri bat atera du, *Seme-alabak*. Heziketarekin lotutako gaiak landuko dituen argitalpen txiki hau gurasoek formakuntzarako laguntza izateko asmoz jaio da. Programa honen helburua herrian dauden zentroetan laguntza ematea da, guraso guztiek beraien seme-alabekin eduki ditzaketen arazoak konpondu ahal izateko informazioa izan dezaten. Udalerriko zentro guztietan ikasten duten neska eta mutikoen gurasoei zuzenduta dagoen aldizkari hau doan banatuko da, zortzi atal izango ditu (gurasoei bidalitako gutuna, gomendatutako liburu baten berri, gurasoentzako orientabidea, informazio orokorra...) eta hiruhilabetekoa izango da. 2.000 ale inguru kaleratuko dituzte hasiera batean, eta lehenengoa kalean da. Aldizkari berria gurasoen eskola egitasmoan parte hartzen duten elkarten artean, udalerriko ikastetxeetan eta Getxoko gurasoen elkarte guztietan banatuko dute. Lan hori guztia Gizarte Zerbitzuetako Drogamenpekotasunaren Prebentzio Bulegoak koordinatu du.

Ibilaldia2002

Maskotaren izena, **Ibiltxo** karramarroa ikastolako ikasleek aukeratu zuten

San Nikolas ikastolako arduradunek, datorren maiatzaren 26an Getxon ospatuko den Ibilaldia aurkeztu zuten joan den 19an Bilboko Kafe Antzokian emandako prentsaurreko jendetsuan. Han Maider Martínez, Pedro Aranburu, Antton Azkargorta eta San Nikolas ikastolako zuzendaria den Josu Elortegi izan ziren, eta luze azaldu zituzten aurtengo edizioaren gorabehera guztiak; zein izango den zazpi kilometro eta erdiko ibilbidea –Aixerrotako labarrak ez ezik, Algortako Portu Zaharra eta Arrigunaga eta Ereagako hondartzak ere zeharkatuko ditu–, maskotaren izena, Ibiltxo karramarroa, ikasleen artean aukeratu zutela edo Luhartz taldeak joko duela ikasle ohi bik prestatutako aurtengo Ibilaldiaren kanta. Guk eta, beraz, gure irakurle zaretenok alde z aurretik genekizkien datuak, hilabetez hilabete argitaratu baitugu Ibilaldi honen informazioa, antolatzaileek lehenengo eskutik ematen digute eta. m

Artista ezagun askoren lanekin erakusketa paratu zuten Ibilaldikoek Bilboko Foru Artxibategiko erakusketa aretoan martxoan

Gurea zinema

etxebizitzak egiteko botako dute

60ko hamarkadakan aretoko **1.000 eserlekuak** larunbatero **betetzen ziren** Algortan bertan beste zinema bi egon arren: Gran Cinema eta Cervantes

Gurea zineman ikusi zen azken filma Fernando Truebaren *La niña de tus ojos* izan zen

Esan bezala, Algortako Amezti kalean dagoen Gurea zinema laster botako dute etxebizitzak eraikitzeko. Horrela erabaki zen joan den otsailaren 22an Getxoko udaletxean egindako plenoan. Gureak 1951ko abenduaren 29an zabaldu zituen ateak eta 1999ko lehenengo egunetan itxi, Artea eta Kirol Portuko zine berrien eragina zela eta. Gogoan, emandako pelikulen oroipen ahaztezina baino ez zaie geratuko getxoztar eta ondoko herrietatik zinema ospetsu honetan zinea ezagutu eta maitatu zuten lagunei. Ehunka film ikusi ahal izan dira bertan, 1951n aretoa zabaldu zutenetik. Lehenengoa, Juan de Orduña zuzendari madrildarraren “Alba de América” filma izan zen. Azkenekoa, 48 urte geroago eman zena, beste film espainiar bat izan zen, Fernando Truebaren “La niña de tus

ojos”. Nostalgiko guztien eta betidanik jabeak izan diren Uribarritarren oroipenean, 60ko hamarkadako emanaldiak gertzen dira, aretoko 1.000 eserlekuak larunbatero betetzen zirenean Algortan beste zine areto bi (“Cervantes” eta “Gran cinema”, gaur egun “Getxo Antzokia” dena) egon arren. 1994an, Artea eta Kirol Portuko zine areto berriak ireki zituztenean, Uribarritarrek konpetentziari aurre egiteko aretoa berritu egin zuten; baina, hala ere, “Gurea” zineak ezin izan zien inguruko areto berriei aurre egin. 1999an ateak behin betiko itxi behar izan zituen, halaberharrez. Ia mendi erdiz getxoztar askoren ametsetarako pantaila izan zena amatatu egin zen eta orain, eraikuntza eraitsi ondoren, zinemaren eta herri honen historiaren zati garrantzitsu bat betiko joango zaigu. m

«Orain dela hiru urte behin betiko itxi zituen ateak zinemak »

AGENDA

Antzerkia

Martxoak 2,1 20:00, Getxo Antzokia, Getxoko Antzerki eskolaren eskutik, eta Adolfo Marsillachen omenez, “Yo me bajo en la próxima, ¿y usted?”. Jarraian mahaingurua Marsillachen emaztea zen Mercedes Lazcanorekin, Pep Muné aktore eta zuzendariarekin eta José Monleón “Primer acto” aldizkariaren zuzendariarekin.

Martxoak 22, 19:00 Getxo Antzokia, Getxoko Antzerki Eskolaren “Emakume bideak” zikloan, “Servicio de ayuda a la mujer”, Usansoloko “Aztiak” konpainiaren eskutik.

Kontzertua

Martxoak 23, Getxo Antzokia, 20:00, blues kontzertua “Phil Guy Band” taldearen eskutik

Zinekluba

Martxoak 20, Getxo Antzokia, 20etan “Juana la loca”.
Martxoak 21, Areetako Gran Cinema, 20:00 “Juana la loca”
Martxoak 27 Getxo Antzokian, 20:00 “En construcción”

Cinema Paradiso

Martxoak 22, Getxo Antzokia, 22:00, “Adios a la inocencia sexual” (jatorrizko bertsioa azpiztituluekin)

Haur zinea

Martxoak 24, Getxo Antzokia, “La banda del patio”
Martxoak 31, Getxo Antzokian, 12:00, 17:00 eta 19:00 “Kiriku eta sorgina” (euskaraz)

Argazkian Espe, Erromoko Goitibera dendako arduraduna

Kina Bizkaiko geografia eta euskara ikasteko mahaijoko getxoztarra

Patxi Olosok asmatu zuen mahaijoko hau orain dela hogei bat urte. Berriki bere ahaide batek joko a eguneratu egin du eta honezkero salgai dago bere familiak duen dendan, Erromoko Ezequiel Agirre kalean duen Goitibera dendan.

“Kina izena bingotik datorkiola uste dut” azaldu zigun Gloria Cortinak, jokoa-ren asmatzailearen ilobaren emaztea eta gaurkotze honen arduraduna izan denak. “Jokoak badu zer ikusirik bingoarekin ere; jolasteko era antzekoa da eta”. Euskaldun

berri jator honek kontatu zigunaren arabera, bingoan bezala galderak ateratzen zaizkio jokalaria; ezberdinak izan daitezke Trivialean gertatzen den legez eta, Scrablelen bezalaxe, hitzak osatu behar dira. “Bizkaiko geografia ikasteko mahai joko bat da; diseinatu dugun lehenengoa, baina laster jolas honen bertsio ezberdinak aterako ditugu; Gipuzkoako geografiarekin eta abar”. Jolasa sei urtetik gorako ume-entzat da eta 2 eta 10 lagunen artean jolastu daiteke. m

Phil Guy bluesjole ospetsua Getxo Antzokian

Phil Guy gitarrista ezagunak, Buddy Guy ospetsuaren anaia denak, Getxo Antzokian joko du martxoaren 23an gaueko zortzietatik aurrera. “Say what you men” bere azken lana aurkezteko du emanaldian. 57 urteko musikari beltz hau munduko blues-jole handienetarikoa bat da, nahiz eta urteak daramatzan bere anaiaren itzalpean. Musikaren munduan hasi zenetik 50eko hamarkadan, Phil Guy-k, “Chicago Machine” taldearekin jotzeaz gain, beste hainbat bluesjole handirekin jo izan du; bere anaia Buddy, Junior Wells, Memphis Slim, Raful Neal, Byther Simth eta Jimmy Dawkins-ekin besteak beste.

Zazpigarren artearen ikusgela

Zinea ikusteko hamaika leku daude, horietako bat **bideoforuma** da. Leioako **Gorka Azurmendi** (*Harpo*) gazteari esker asteartero zeluloidearen unibertsoan barrena bidaiatzeko aukera dugu

Astearteetan Leioako Kultur Aretoan zinezaleek bere topagunea aurkitu dute aurten ere, Perseo taldearen eskutik. Astero gai edo pertsonaia jakin bati lotuta dagoen film bat ikusi eta foro bat ere pizten da zaleen gozamenerako.

Hau guztia gazte baten ilusio eta ahaleginaren ondorioz jaiotako proiektu baten emaitza da. Ez da bere ametsetan irudikatzen zuena bezalakoa, baina behintzat leioztar asko zazpigarren artera hurbiltzea lortu izanak jarraitzeko kementa ematen dio amets hori errealitate bilakatzeko.

Egitasmo honen ardura Gorka Azurmendi, *Harpo*, leioztar gaztearen esku dago, bera baita Perseo taldeko kide bakarra. Asko dira, ordea, asteartetan biltzen diren lagunak. Baina hastapenak nahiko mingotsak izan ziren. Izan ere, orain dela hiru urte kultur zinegotziaren alaketaren ostean proiektua onartu eta Lamiakon egokitu zioten egoitza. Honek arazo bi zituen: toki handiegia ikusle gutxirentzat eta herriko erdigunetik urrunegi. “Orain lau urte Leioa hedatzen zegoen herria zelarik zine eskaintza murrizta zela konturatu nintzen, hutsa ez esatearren. Horregatik, proiektu honi gaur egun arte eutsi diot oztopoak oztopo horretan konfiantza nuelako”, dio Harpok garai horiek gogoratuz.

Era guztietako gaiak

Orain arte gai interesgarriak jorratu dituztela argi dago; Hitchcock, Bajo Ulloa zuzendariak, drogek edota literaturak zinearekiko duten lotura izan dituzte aztergai. Epe motzera aurrez finkatu diren

Gorka Azurmendi, bideoforumaren arduraduna eta bultzatzailea

gaiak anitzak bezain interesgarri dira; besteak beste, emakumeari buruzko zikloa (Leioako Emakumearen Bultzapenerako Gunearen laguntzaz), zine frantsesa, dea-

“Oztopoak oztopo proiektuari eutsi nion konfiantza nuelako”

brua eta zinea, moldapen shakespearearrak eta remakeak. Bideoforumean ez da filma ikustera mugatzen, harago joaten saiatzen da, arrakasta handiz. Honetan datza bideoforumaren gakoa eta aldi berean zine komertzialetik bereizten duena. Harpok ziurtatzen digunez, “forum guztietan filma bera ardatza den arren, bestelako gaiak jorratzen bukatzen dugu: argazkigintza, musika, pelikularen mezua, aktoreari peri-

lla ondo geratzen ote zaion... Eta hortik mugarik gabe gure irudimenak aske daude”. Badaude finkoak diren zaleak baina pixkanaka-pixkanaka ikusten da gero eta herri-tar gehiago animatzen dela. Izan ere, zeluloidearen munduan barneratzeko aukera paregabe hau ezin baita galdu. Beraz, Harpori zor diogu asteartero zinefiloen bilkura oztopo guztien gainetik aurrera eramán izana. m

LASTER BIDEOFORUMEAN JORRATUKO DIREN GAIAK

- Emakumeari buruzko zikloa
- Zinema frantsesa
- Deabrua eta zinema
- Moldapen shakespearearrak

Eskulangintza tailerrekin leioztarren artean jadanik ibilbide luzea egin dute. Hain zuzen ere, orain dela hamabost urte hasi ziren antolatzen. Emakumezkoak dira jarduera hauetara hurbiltzen diren gehienak. Tailerrak eskariaren eta jendearen gustuaren arabera izaten dira. Aurten zaharberritzea, bolilloak, eskulangintza, tailua eta oleoa dira antolatu diren ekintzak. Udaleko zaharberritze eta eskulangintza tailerreko irakaslea den Iratxe Llonarekin berba egin dugu: “Alde batetik zeozer ezezaguna ikasi eta etxean dituzten altxairu zaharrak berritzen dituzte. Baina, beste aldetik, adin batera helduta aisi den-

boran baliagarri sentitu beharra dugu eta eskulangintza oso egokia izan daiteke honetarako”.

Begibistakoa da ikastaro hauek jendea harremanetan jartzeko bidea ere badirela; hortaz, oso terapia emankorra izan daitezke. Iratxek ziurtatu zigunez, “hona hurbiltzen direnak berba egin, gauzak konpartitu eta lagunak egiten dituzte. Horregatik esan ohi da mota honetako tailerrak oso onak direla depresioak, arazo familiarrak edota komunikazio beharrak dituztenentzat”. Arrazoia edozein delarik ere, kon-tua da gero eta jende gehiagoren arreta jasotzen dutela. m

INAUTERIAK LEIOAN

Herri guztietan bezala Leioan ere inauteriek bere tokia hartzen dute. Otsailaren bigarren astean hainbat ekitaldi antolatu ziren garai hauek ospatzeko. Adin guztietarako jaiak badira ere, umeak dira egun horiek bereziki bizi dituztenak, eurentzat prestatutako jaiak eta ekitaldiak alaitasun handienarekin egiten direlarik. Horrela, otsailaren 12an moztorro lehiaketa izan zen Sakonetan. Sormen eta lan handi baten ostean egindako moztorroak ikusteko parada izan genuen, gurasoen ahalegina eta harrotasuna agerian utziaz.

SATISTEGI

CAFE

erakusketa

TRENAK

TRENES

ERAKUSKETA / EXPOSICION

Salgai / A la venta

MIKEL MARTINEZ

BASAGOITI ETORBIDEA 51

ALGORTA

% 94 46019 69

KURKUDI

LIBURUDENDA

Euskarazko

irakurgai

Juan Bautista Zabala 8, 48990 ALGORTA

T: 944 913 402

Leioako ereserkia

Gure **himno**aren arrastoen atzetik

Seguruenik behin baino gehiagotan galdetu izan diozue zuen buruei Leioako elizako ezkiletatik irteten den doinuaren jatorria zein ote den. Egunero gure belarrietara heltzen den melodia harrigarria da zenbateraino izan daitekeen hain ezezaguna eta aldi berean hain hurbila. Bada, erantzuna uste baino sinpleagoa da. Ez dugu urrun joan beharrik; leioztarron ereserkia edo himnoa gure artean oso ezagunak diren pertsona bik egindakoa da. Xabier Euskitzek idatziriko letrak gure herria munduari irekitzen zaion leiho bezala definitzen du Joaquín Atxukarrok konposatutako musikak lagunduta. 1996. urtean gaurko eta betiko Leioaren ohorez egindako konposizio poetikoa dugu. Beraz, aurrerantzean badakizue kanpai hotsek eratzen duten melodiaren sustraia zein den. ^m

LEIOAKO ERESERKIA

Santimamitik Artatzako muturre
ra,
Lamiakotik Peruriko bazterre
zabaltzen zaren herri goxo,
sen
tibera
Zahar eta gazte, guztiok batera
kantari gatoz zuri agur egitera

Lamien kabi kuttun eta oparoa,
San Juan suaren biziz txinparta
beroa.
Jende gaztea zugan hezitze
doa,
gaurko bultzadak baitakar geroa.

Goian, ikasleak dantzan Sakonetan; behean, Carlos Etxebarria irakaslea

Erritmo beroak Sakonetan

Euskal dantzaz gain saltsa, sevillanak, manbo, vals eta **cha-cha-chá** ikas daitezke Sakonetan

Leioako Sakoneta kiroldegian aurten lau dantza mota ditugu aukeran. Asteko egun eta ordu ezberdinetan dantzazaleek badute gorputza erritmo ezberdinetan astintzeko modua dantza ikastaro hauei esker. Euskal dantzaz gain saltsa, sevillanak, manbo, vals eta cha-cha-cha daude eskuagarri. Gaur egun atzerriko dantzak eta bereziki saltsa ikastea boladan omen dago eta gero eta jende gehiago hurbiltzen da soinu bero hauetara. Gorakada honen arrazoi eta ondorioak gertutik jakiteko asmoz Carlos Etxebarriaregana jo genuen. Aspalditik Karibeko erritmo eta saloi dantzetara lotuta dagoen profesionala dugu Carlos eta Leioan irakatsi ez ezik As-trabuduan eta Portugaleten ere badabil. *“Boladan dagoela aitortzea gustukoa ez badut ere horrela da. Hau guztia efektu sinpatikoa deritzonaren ondorioa da. Hau da, jendea konturatzen denean bere lagun taldetik bera dela dantzan ez dakien bakarra, berehala ikastaroetara etortzen da”*. Gauza askotan gertatzen den bezala, dantzan ere gizonezkoek bigarren mailako partehar-

tzea dute; bost neskako mutil bakarra animatzen da gorputza astintzera. Gainera, iaz Karibeko dantzen ikastaroak etenaldi bat bizi izan zuen eta honek jendeak kanpoko ikastegietara joatea ekarri zuen. *“Aurten nahiko jende eman du izena eta espero dugu hurrengo kurtsoan lehengoari eustea”*. Euskal Herri “hotzera” korronteek ekarritako erritmo beroek euren tokia egin dute aldaken mugimendu sentsualen artean. ^m

Riki López

kantari eta umoristak Lamiako Antzokian aurkeztuko du bere **showa**

Martxoaren 22an Lamiako Antzokian arratsaldeko 8:30etatik aurrera Riki Lópezek “El hombre más feliz del mundo” izena daraman ikuskizuna aurkeztuko du. Sarrerak Leioako Kultur Etxean eskuratu daitezke 5 euroren truke. Riki López “Gomaespuma” irrati saioari esker egin da ezagun, baina uhinetatik at ikuskizunak egiten ere ohituta dago. Oraingo honetan, “El hombre más feliz del mundo”, bere abesti eta monologoak elkarlotuz ikusleek barreari ezin eustea probokatzen du. Mallorkan jaioetako artista hau hedabideen munduan ibilbide emankorra egindakoa da, besteak beste, “Gomaespuma” edota Antena3-eko “Calamar” teleaio ohian. Baina benetan jarraitzaile sutsuenek gogoratuko dute kaleratutako zenbait disko-rengatik: “Rikipilatorio”, “Con el sudor de la gente” edota “República anónima” bezalakoak. Bere hitzek, gaueko filosofia hiritarrez josita, xalotasunak eta bere benetakotasunak definitzen dute Riki López. Ironia eta sarkasmoaren bitartez egoera intimista eta egunerokoak aurkez-

Riki López oso ezaguna da Gomaespuma irrati-saioan egiten dituen kolaborazioengatik

ten dizkio publikoari, honen kideasuna bilatuz. Esan bezala, aukera paregabea dugu ostiral iluntzean umorez beteriko ikuskizunaz gozatzeko. Martxoaren 22an Lamiako Antzokian hitzordua dugu. ^m

AGENDA

Irteerak

Martxoaren 24: Mendi taldearen eskutik: **La Cavada** (Levante), Peñas de Rucandio-Lierganes. Apirilaren 7: Mendi talderekin: Las Machorras-Churra, **Espinosa de los Monteros**. Apirilaren 13, Udal euskaltegiaren eskutik mendi irteera.

Lehiaketak

Pintxo txapelketa, martxoaren 21an egun osoan zehar euskaltegian.

Ikastaroak

Gaztetxean informatika, frantzes eta ingelera ikastaroak asteazken, ostegun eta ostiraletan hurrenez hurren.

Umeentzako jolasak

4-16 urte bitartekoentzat Pinuetako Kultur Etxean jokuak, tailerrak, istorioak, zinea eta abar. **Martxotik** aurrera asteburuetan animazioa, txontxongiloak, ipuin kontalariak, musika, karaokea...

EUSKARAREN TELEFONOA

Leioako Euskara Zerbitzua: **94 400 80 44**

BILBOMICRO

1982az geroztik soluzio informaticoak

ELKARTE ANONIMOA

Colón de Larreategui, 25 / 48001 BILBAO / Tf. 4230212 / Zerbitzu teknikoa: 4230213

aldai

TAPIZTEGIA

DEKORAZIOA

ERAKUSKETA

ETA TAIE - RRAK

Basagoiti etorbidea 32
Tf: 460 90 31
48990 ALGORTA

Idazle “ezezagun” baten historia zirraragarria

Gudari, iheslari, egur sektoreko negoziatzaile, kazetari eta, egun, idazle den **Juan Miguel Bombín**ek bere azken eleberria, **“Una casa para Elena”** argitaratu berri du

Juan Miguel Bombin idazleak (Portugalete, 1916) Erandio du bere buru argitasunaren azken iturri. Batek baino gehiagok ikusi ahal izan du herriko kaleetan, baina gutxik ezagutzen dute 81 urteko gizon honen historia, harrigarria bezain zirraragarria.

Gudari, egur sektoreko negoziatzaile, kazetari edota idazle gisa bizi izan da munduan barrena, Euskal Herria, Frantzia, Uruguay, Brasil, Argentina, Txilen eta. Egun poema ugari ez ezik 18 nobela ere idatzirik ditu, gaur arte bost soilik argitaratuta dituen arren (“Un hombre del siglo”, “Encuentro con mi amigo”, “Cere monia de los espíritus”, “El abuelo cristino” eta “Una casa para Elena”). Azken eleberri hau iragan azaroan eman zuen argitara, eta, ohi bezala, beronetan ere gizon-emakumearen esentzia naturan dagoela islatu nahi izan du. “Munduaren hasieran guztiok berdinak ginen; inork ez zuen ezer”, arrazoitzen du Bombínek.

Bizitzan zehar leku batetik bestera ibili beharrak eman dio ikuspegi zabal hori. Horra hor, 1997an, Uruguayko Letra Akademiako presidente izan, eta zendu zena, Arturo Sergio Viscak egin zion eskerrona: “*Bombinentzat garrantzi handiko araua da Rilkeren araua: «Poema bat, nobela bat, ez da sentimenduetatik soilik sortzen, baizik eta, batez ere, bizitzako esperientzietatik»*”.

Literatura bera aurkitu zuen idazle honek Gerra Zibilean Uruguayra ihes egin

Juan Miguel Bombín bere Erandioko etxean

behar izateagatik. “1939an Frantziatik Montevideora ihes egin nuen, eta hurrengo urtean El País egunkarian hasi nintzen lanean, zuzentzaile. Denboraren poderioz, literaturari buruzko orrialde bat egiteari ekin nion eta, azkenean, nire lehendabiziko bi

“Honezkero bere hurrengo bi nobelak orrazten ari da Juan Miguel Bombín”

liburu idatzi nituen, Un hombre del siglo eta Encuentro con mi amigo” gogora dakar Bombínek.

60ko hamarkadaren hasieran, Uruguayko egoera politikoak astinduta, atxilotu egin zuten. Gertakari hura 48 orduz soi-

lik luzatu bazen ere, bere emazte eta bi seme-alabekin Brasilera alde egitea deliberratu zuen, artean bere lumari zerizkion hitzen korrontea zainetik moztuz, 1970era arte. 1988an, berriz, Euskal Herriratzeko ordua heldu zitzaiola iritzi zion, eta halaxe egin, bere alabarekin batera. Harrezkero, Donostia, Bilbo (Zorrotza eta Deustua) eta azken hiru urteotan, Erandio izan ditu bizileku, eta hor hurrengo bi eleberriak (“Comerciante” eta “Nieve en los árboles del huerto”) orrazten ari den jada. Eta zelan ez! Horretarako portugoserako azenturik gabeko idazmakina zaharra astindu ohi du, gelako beste txoko batean duen puntako teknologiadun ordenagailua baztertuta. Gutxienez, zirraragarri. ^m

Kanpamartxo2002 martxoak 24

Badira hamar bat urte Erandioko **Berbots euskara elkarteak** antzinako ohitura bat berreskuratu zuena: kanpamartxoko **erromeria**. Izenak berak aldaera ugari ditu eta batean kanporamartxo esaten diote, bestean kanpomartxo edo kanpamartxo eta antzekoak...

Gurean kanpamartxo izena nagusitu da eta herriko auzoak ezagutu, auzoei bizitasuna eman eta euskara auzoetara zabaltzeko asmoz bultzatzen dugu ekimen hau. Auzorik handienak alde batera utzi eta auzo txikiagoetan aurkitu dugu leku aproposa urtean behin erromeria egun alaia igarotzeko.

Aurtengoan Asua aukeratu da eta bertan ez da belardirik izango eroaten den mokadua jateko, baina asfaltoa nagusi den honetan ere leku aproposa egokituko dute antolatzaileek eta zelai falta ez da aitzakia izango erromeriarik ez egiteko; gainera, non eta Asua auzoan, garai batean portu izandako inguruan. Izan ere, Asua itsasadarra nabigagarria zen Sondikako San Joanen parrokiaraino, eta merkantzia trafiko bizia izan zuen harik eta XIX. mendean zehar burdinolen jarduera murriztuz joan eta industrializazioarekin batera portuko zereginak erabat apaldu ziren arte.

Martxoaren 24an aukera daukazue pasabidea ez ezik bizilekua ere baden gure herriko auzo hau ezagutzeko. Herriko talde askok hartuko du parte egunean zehar egingo diren ekitaldietan eta inguruetako euskaltzaleentzat ere izango da lekurik. Talde bakoitzak bere jatekoa eroatea edo bertan prestatzea izaten da onena. ^m

lazko Kanpamartxoko irudia bat. Aurten, goizean hasi eta iluntzera arte izango dira umeentzako tailerrak, jolasak, tirolina, gaztelu puzgarriak eta beste hamaika aukera entretenigarri.

EGITARAUA

Goizeko 11:00etan hasiera
12:00.- euskal dantzak
13:30.- bertsolariak
14.30.- bazkaria
16:30.- umeentzako antzerkia
17:30.- herri-kirolak
18:30.- erromeria, URGABE taldearekin

BATIZKRISTALDEGIA

- Y BEDRIERAK
- Y GRABATUAK AREA TEKNIKAREKIN
- Y TPILUERRALDOIAK
- Y INSTALAZIO OROKORRAK

Illeta z/g (Sarrikobasoerikin bat)
T:94 430 69 42 /ALGORTA

BEHIN BATEAN

LIBURUDENDA

Kasune 24, ALGORTA
Tf. eta Faxe:94 430 74 03

moda gaztea opariak

IRATI

Torrene 2, ALGORTA
T.: 94 491 12 71

Guztiona delako, aupa Lutzana!

“Erandioztarrok **taldea** gurea dela jabetu behar dugu, eta **berpiztu** herriak berak egin behar du **ezinbestez**, hauxe da helarazi nahi dugun mezua”

Lutzanako traineruaren adina galdetuta ia inork ez luke asmatuko. Ni neu, behintzat, txundituta geratu naiz: 2005ean 75 urte beteko ditu, hori marka!

Jakinminez Isuskorekin (prestaketa fisikoa eta umeen kategoriez arduratzeaz gain arraunlaria ere bada) eta Fernandorekin (zuzendaritzakidea eta arraunlaria) harremanetan jarri eta zorioneko urteurren honen inguruko datu gehiago eman diezagutela eskatu diegu.

“Gure asmoa urteurrena kirol honen berpizkunde eta taldearen indarberritze bihurtzea da”. Eta holantxe izan beharko azken urteetako ibilbide halamoduzko eta gorabeheratsu xamarrari behin betiko agur esateko. “Arraunlariak topatzea, zaletasuna piztea, latza da. Aldiro gure jarduera bertan behera geratu behar izan dugu arraunlari faltagatik, azken 25 urteetan gertatu ez dena eta aurrera jarraitzeko Ondarru, Deustu, edo Bermeokoekin elkartu behar izan dugu. Orain gure taldean 40 arraunlari inguruk dihardu. Agerikoa denez, gauzak aldatzeko garaia heldu da, hil edo biziko hautua eta erronka”.

Goain, Lutzana trainerua lehia bizian; azpian taldeko kideak trebatze saio baten ondoren

Nondik hasi? Gure solaskideek oso garbi dauzkate ideiak: “Erandioztarrok taldea gurea dela jabetu behar dugu, eta berpiztu, ezinbestez, herriak berak egin behar du. Hauxe da helarazi nahi dugun mezua. Horregatik hau guztia lortuz gero, gure ontziaren izena ere aldatuko genuke, Ederra izatetik lorpen kolektibo horren erakuslea izatea espero dugun Erandiotarra izatera igaroz”.

—Ados, baina zer egingo duzue egitasmoari heltzeko?

“Arraunlariak topatzea, zaletasuna piztea, latza da. Horixe da gure erronka: jendarengana heltzea, batez ere gazte eta umeengana”

—Gauzak ondo ateratzeko errealista izan behar duzu. Hortxe dago gure erronka behinena, jendarengana heltzea eta, batez ere, gazte eta umeengana.

—Bai, baina kirol honek konpetidore ugari ditu ezta? Beste kirolak, ciberrak...

Nola konponduko duzue arazo hau?

—Jado, Altzaga Ikastola eta Astrabuduko Ikastetxeko Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ikasleekin aritu gara. Klase orduetan, hau da, programan barneratuta gazteak arraunketan ibili dira —ergometroarekin noski— eta txapelketa misto eder bat burutu dugu. Baina hemendik aurrera?

—Berrito ados, baina kirol talde baten izerdiaz aparte, jakinduria, diziplina eta dirua behar dira, ala ez!

—Talde teknikoa ere berritu dugu José

María Goirigolzarri, Zierbanako entrenatzaile ohia fitxatuz. Eta nola ez, gure eskerrik sentituenak gure babeslea den Arlan enpresari eta Erandioko Udalari, bien laguntzarik gabe berbetan darabilgun hau guztia ezerezean geratuko litzatekeelako. m

2.000 korrikalari

Jorge Blancoren gorazarrean

Jorge Blancoren Oroimenezko Herri Krosari esker, Erandioko kaleak Euskal Herri osoko 2.000 korrikalariren elkar-gune bihurtu ziren, otsailaren 24an. Oron artean Antonio Merino lasterkari gipuzkoarra (Goierri Garaia) eta Alesandra González nafarra (Scania Pamplona Atlético) erraztasun handiz gailendu ziren, faborito gisa zegoen papera ezin hobeto betez 8 kilometro eta 6 kilometroko proba nagusietan, hurrenez hurren.

Helmuga gurutzatu ostean biak pozaren pozez azaldu arren, Antzuolako lasterkariaren aurpegiak islatzen zuen, bereziki, barneko gozamena; izan ere,

berarentzat garaipen hau lehendabizikoa izan baita azken urtebete minduta egon ostean. Eguneko protagonista nagusiak, ordea, Jorge Blanco lasterkari erandioztar zendua omendu gura izan zuten korrikalari oro izan ziren. Halaxe ulertzen du, behintzat, Escuela Atletica-Club Atletismo Erandio izeneko taldeak herri kros hau 13 urtez antolatu ostean. Horrela, proba amaieran maila bakoitzeko sailkaturik onenen artean 150 garai-kur inguru banatzeaz gain, hainbat opari eman zituen partaideen artean. Alabaina, garaikur distiratsuen zein txalo beroenak, zelan ez, Jorge Blancoren senideek jaso zituzten. m

AGENDA

Erakusketak

Esku lanak
Martxoaren 13-22, arratsaldean,
Lekua: Astrabuduko Josu Murueta kultur etxea.
Antolatzailea: Keli taldea

Joseba Larrondo

Lekua: Udaletxeko erakusketa aretoa

Mendi irteerak

Toloñora, Atxazpe mendi taldearekin
Eguna: apirilaren 7a
Rodil mendira (Araba), Erandioko mendigoizale taldearekin

Erromeria

Kanpamartxo
Martxoak 24, Asuan

Euskara ikastaroak Cursos de euskera

IRAILA-EKAINA 2001/20
SEPTIEMBRE-JUNIO 02

MAILA GUZTIAK / TODOS LOS NIVELES
16 urtetik 99 bitartean / De 16 a 99 a os

IKASTARO ETA MODULO BEREZIAK
EGA / HIKA / BIZKAIERA / MINTZA

Egin ezazu zure matrikula!

HORARIO / ORDUTEGIA

Ma anas, tardes y noche / Goizez, arratsaldean eta gauean

CLASES en IES Astrabudua y Bekoa

ERANDIOKO?UDAL?EUSKALTEG

Bekoa Ikastetxea, Desanexión kalea, 4 behe

Tel.: 94 467 60 75

erandio.eusk@euskalnet.net

Gorrondatxe hondartza

Gorrondatxe hondartza **Berangokoa** izan da inoiz? Kalean sarritan entzuten diren gai honen inguruko esamesak, **zurrumurruak** eta iritziak zentzuzkoak dira? Galdera hauen eta bestelakoen inguruan jardun dugu erantzun bila

Gorrondatxe hondartza zeinena izan zen argitzea helburu zuen, eta urtetan kalean egon den eztabaida, ezagutzen dugu herriko askok. Badirudi berangoztarrok ez dugula gustuko Getxokoa dela onartzea.

Alberto Díez dokumentalistak idazkietan aurkitutakoari heltzen badio ere, esames horiek beren zergatia izan dezaketela dio. Izan ere, Berangok inguruko herriekin dituen mugak normaltzat jo daitezke (Sopela eta Urdulizekin, mendikateak egiten du banaketa, adibidez); baina, haren aburuz, Getxo eta Berango banatzen dituen lerroak nahiko arraroa dirudi. Honek ez dituelako Gobela eta Kandeluerreka kontuan hartzen.

Dokumentuek, ordea, agertzen dute hondartza inguruan dauden baserriak (Arnabarri, esate baterako) Getxoren barruan egon direla XVI-XVII. mendeetatik, guxtienez. Baina, bada kontrako idazkirik ere. 1407.eko Butron “el viejo”ren testamentuak, adibidez, haren etxeko (Kurtze eta Azkorri bidean bizi ziren Otxandategitarrena) jabetzako lurrak “...fasta la mar de Merana (Berango)...” heltzen zirela diosku. Eta XIX. mendearen erdialdean ere, familia honek itsasaldean jabetzak zituzten lekukoak daude. Hori Berangok itsasoa ikutzen zuen lekuko izan daiteke?

Azkorri, zenbait mendetatik egun arte behintzat, Getxoren barruan egon dela erakusten dute datuok; baina, oraindik ere galdera batzuk airean geratzen dira (egunen batean argituko direlakoan): Azkorri Berangokoa izan zen? Ez zen inoiz Be-

Polimikaren hondartza, Gorrondatxe, aurtengo neguko egun batez; herriko bista panoramikoa

rangokoa izan, nahiz eta Otxandategitarrak bertan lurrak izan? Hasiera batean Berangokoa zen eta gerora Getxok eskuratu zuen, Otxandategitarren jabetzak erresetatuz, euren “boterea” zela eta?

Kalean esaten dena

Ikusitako datuak argiak izan arren, eta Gorrondatxe hondartza Getxokoa dela zalantzan jarri behar ez genukeen arren, badirudi berangoztar askok ez daudela hori hain erraz onartzeko prest. Horren lekuko dira herrian, askotan entzun daitezkeen zurrumurru, esaldi eta iritziak. Alde batetik, badira Berangok itsasaldea izan zuela erabat baieztzen dituzten azalpen benetan umoretsuak: “*Herriko udaletxeko artxiboetan badago dokumentu bat, eta horretan Berangok antzina zituen mugak*

aipatzen dira. Hauek, hain zuzen ere: ekialdetik Sopela eta Urdulizekin egiten du muga; hegoaldetik, Getxo eta Erandioarekin; mendebaletik, Getxorekin. Eta iparraldetik norekin egiten du muga? Iparraldetik, ba Ingalaterrarekin. Beraz, dokumentu honek

«1407.ko Butron ‘el Viejo’ren testamentuak, haren etxeko jabetzako lurrak “...fasta la mar de Merana (Berango)...” heltzen zirela diosku»

erakusten du Berangoko lurrak, garai batean, itsasoraino heltzen zirela”.

Bestetik, egun, hondartza zergatik den Getxokoa azaltzeko helburu duten hipotesiak ere sarritan entzuten dira: “*Bi herrie-*

Gorrondatxe ala Azkorri?

Batzuentzat beti izan da Azkorri hondartzaren izena, beste askorentzat berriz, (eta izen zuzena dena) Gorrondatxe. Izen biek lotura dute inguruarekin.

Zergatik Gorrondatxe?

Hondartza inguruan, Berangoko Kurtze auzotik hondartzarantza doan bide horretan bada zenbait baserri “Gorrondo” izenarekin: Gorrondo aurrekoa, Gorrondo erdikoa eta Gorrondo ostaikoaren kasuak dira. Baserri hauen izenen eta hondartzarenaren arteko lotura ukaezina da. Hala ere, ia ez dakigu ez “Gorrondo” izenaren eta honi lotzen zaion “atxe” horren jatorriaz. Gorrondatxe, Gorrondo atzean dagoena da? Ala Gorrondo inguruan dagoen harria?

Zergatik Azkorri?

Azkorri ere sarritan entzuten den izena da. Honen jatorriak argia dirudi, “azkorri”k “haitz gorria” esan nahi baitu eta hondartzaren eskuinaldean badago gorri kolorea hartzen duen harkaitz bat. Bertakoentzat, ordea, Azkorri, hondartza gainean dagoen ingurua da eta ez hondartza bera.

«Berangok inguruko herriein dituen mugak normaltzat eta naturaltzat jo daitezke (Sopela eta Urdulizekin, mendikateak egiten du banaketa, adibidez); baina, Getxo eta Berango banatzen dituen lerroak nahiko arraroa dirudi»

«Getxoko alkateak Berangokoari kartetan hondartza irabazi ziola esaten du zurrumurru batek, beste batek, Berangoko muga, iparraldetik, Ingalaterra dela »

tako alkateek kartetan jokatu zuten hondartza eta Getxokoak irabazi zuen” edota “*behin, itotako gizon bat agertu zen hondartzan eta Getxok hartu zuen gorpua, gertaera horrek eskubidea eman zien getxoztarrei hondartza eurentzat hartzeko”.*

Badira inbasioa aipatzen duten esamesak ere (txantxatakoak beti ere): “*Getxok, Irakek Kuwaitegaz egin zuen bezala egin zuen; gure itsasaldean indarrez sartu zen.*” Horrela esan digu, modu alaian, betidanik Berangon bizi izan den gazte batek.

Beste herritar batzuk, ordea, iazko udan “pozez” ikusten zuten hondartza Getxokoa izatea, nudismoaren inguruan egon zen eztabaida dela medio: “*Eske-rrak gurea ez den, horrela izanez gero gurean egongo litzateke polemika hau”.*

“Zenbat buru hainbat aburu” dio esaera zaharrak eta hori da Berangon gertatzen dena, baina ikus daitekeen legez, Gorrondatxe hondartzarenak herritarren ahotan egon den, dagoen eta egongo den ika-mika izaten jarraituko du. ^m

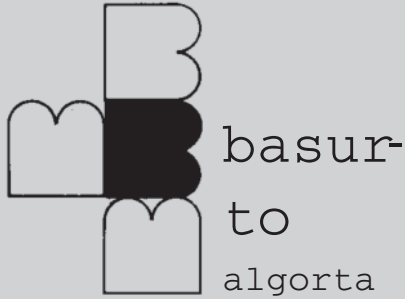

Bestelako gaiak

Drogak
Politika
Bidaia
Osasuna
Sexualitatea
Munduko literatura

Alangoeta 8

(Euskal Herria kalearekin bat) Tfn.: 94 491 23 79

telletxe 15, algorta

T: 460 71 62 - 460 42 44

foto
xabier

argazkiak

Doctor Landa z/g
Tfno. 94 676 03 09
SOPELA

BISITATU GURE DENDA!

MOROTXO

350 m²

KIROLERAKO GUZTIA!!

URIBE KOSTAKO KIROL DENDA

TORRENE 4

ALGORTAKO AZOKA

48990 ALGORTA

TF. 94 491 18 82

erakusketak / antzerkia / denda

ALGORTA

[berango]

Kristoren pasioa

Aurten ere **“Acadae”** elkartekoek Kristoren pasioaren antzezpena egingo dute **Berangon**. Guztira, ia **250 aktorek** hartuko dute parte ikuskizun honetan

laz antzeztu zen Pasioaren une bat

Garizuma egun hauek pasa eta Aste Santua bertan daukagu jada. Urteko sasoi honetan, erlijioari lotutako antzezpenak, prozesioak eta elizkizunak nabarmentzen dira. Eta Berangon, badaukagu Jesusen bizitza azaltzea helburu duen eta urtero “Acadae elkarte”ren eskutik egiten den antzezpena. Aste Santuko barikurtze gauean, Elexalden egiten den Kristoren pasio biziduna, hain zuzen ere. Hau dela eta, “Acadae”ko arduraduna den Fernando Ansoleagarekin egon ginen berbetan. Berak zioskunez *“Antzezpena duela hogeita hiru urte hasi ginen egiten, herriko lagun bi ohartu zirelako Aste Santuko opor egun horietan herritar askok herria uzten zutela, eta pentsatu zuten herrian, jendea bertan lotzeko eragingarria izan beharko litzatekeen zerbait behar zela. Eta horrela hasi ginen Kristoren bizitza antzeztzen. Hasiera batean, herriko parrokia eta “Acadae elkarte” elkarlanean aritu ginen, baina gerora geuk hartu genuen pasioaren antolaketaren ardur*na”. Antzezpenean, Kristoren irudia, haren

bizitza eta heriotza, garaiko gizartea... era-kusten saiatzen dira. Hau, jakina denez, pertsonaia ugari eskatzen duen lana da; honela, “Acadae elkarteko” partaideekin batera, inguruko herrietako hainbat lagunek ere hartzen dute parte, guztira 250 bat aktore direlarik.

Jende asko hurbiltzen da herrira pasioa ikusteko asmoz eta Fernandok zenbait zio eman zituen, arrakasta horren azalpen gisa: *“jendea arrazoi ezberdinengatik etortzen da; batzuk, antzezpenak duen ikuspegi erlijiosoagatik; beste batzuk, ikuskizuntzat hartzen dutelako eta gauak, soinuak eta argiak badutelako nolabaiteko erakarpenik; kristautasuna gure kulturaren barnean dagoelako...”*

Aurtengo pasioari begira, ez da azken urteetakoekin aldaketa handirik egongo. Izan ere, 2000. urtean lanaren erabateko berriztatzea egin zuten eta aurten ere orduan hartutako bideari jarraituko diote; nahiz eta, urtero gidoi aldaketatxoren bat eta pertsonaien biribiltzea egiten dute. m

«Antzezpen hau duela hogeita hiru urte egiten da»

[berango]

AGENDA

Erakusketak

Martxoaren 18-27 erakustaretoan:
Alberto Schommer-en argazkiak:
“Bilbo: hiria”

Umeentzako zinea

Martxoaren 24, areto nagusian,
17:30etan: “Bostak arriskuan,
eremu misteriotsuan eta ibilaldian
elkarrekin”

Ludoteka

Txiki-ludoteka: 3-8 urte
bitartekoentzat (euskaraz).
Lanegunetan, 16:30etatik
18:30etara.
Tailerrak: eguenero.
Ludoteka: 9-14 urte bitartekoak.
18:30etatik 19:30etara.
Tailerrak: eguenero

Argibide gehiago:

Berangoko Kultur Etxera
94 668 21 43

Pepi eta bere senarra itxitako denda aurrean

Agur Pepiren dendari

Urte askoan zabalik egon ondoren behin betiko itxi du denda Pepik

Nork ez du ezagutzen Kurtze auzoan orain-tsu arte zabalik egon den janaridenda eta honen jabea zen Pepi? Bada, Pepik, Kurtze “nazioarteko” bihurtzea lortu zuen; herrian ez ezik, inguruko herri askotan oso ezaguna izan da-eta denda hau.

Pepi 1943an jaio zen Zamoran. 1961 urte aldera Sestaora etorri eta ondoren Kurtzera heldu zen. Bertan lokal bat erosi eta 1983ko azkeneko egunetan denda martxan jarri zuen. Ordutik egunero egon zen zaba-

lik, igandeak, gabon zaharrak edota jaieguna kontuan barne. Bertan, halaber, denetarik aurki genezakeen, hestebeteak, barazkiak, esnea, umeentzako gozokiak... denetarik, eta gainera, debalde zen irribarre bat!

Baina urte askoren ostean, eta nekeak eraginda, Pepik denda itxi du. Hala ere, beti lanean ikusi dugun emakumea da eta ez pentsa orain janaridenda utzi duenik, lasai lasai bizi denik; Pepi, etxean ere geldirik egon ezin duen horietarikoa baita. m

Omenaldia Mertxe Olagueri

Emakume langilearen eguna dela-eta bai Berangoko Udalak eta bai Kultur etxeak ere, hitzaldiak eta tailerrak prestatu dituzte hil honetarako. Berangoko Kultur Etxeak tailerrak, hitzaldiak, mahai-inguruak eta bideo forumak prestatu zituen martxoan zehar.

Ekitaldi hauen barruan, martxoaren 7an, gure aldizkariko aurreko zenbaki batean elkarriketatu genuen Mertxe Olague Etxauri, “Emakumeen elkarte”ko presidenteari omenaldia egin zioten, hainbat urtetan emakumeen alde egin duen beharragatik. Izan ere, Olague, duela 19 bat urte, “Berangoko emakumeen kultur elkarte” sortu zuenetako bat dugu eta ordutik hona etengabe lanean ibili da. Bere hasierako asmoa emakumeak bildu ahal izateko leku bat bilatzea izan zen; egun, emakumeak lan giroan murgiltzen hasiak badira ere, garai hartan ez zen horrela, emakumeak etxean egiten zuten lan, eta etxeko lanak amaitu ostean ez zekiten zer egin; edo telebistaren aurrean jarri edota kafetegiren batera joan. Hasierako asmo hura gainditu ere egin dute emakume hauek eta bildu ez ezik, ekintza ugari ere antolatzen dituzte (hitzaldiak, eskulanak, gimnasia, josteta...). Hauetan, halaber, hainbat ema-

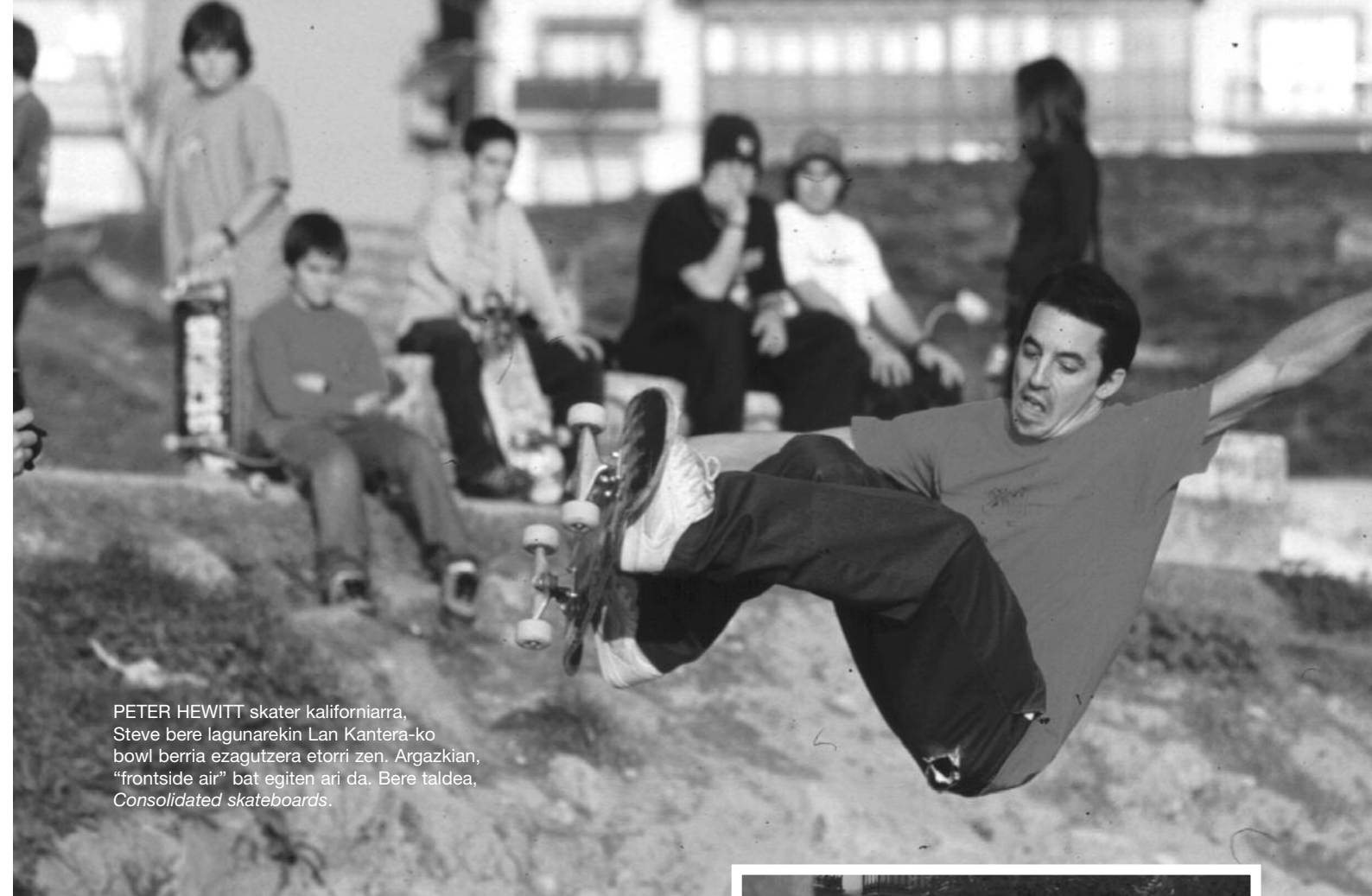
Mertxe Olague, “Berangoko emakumezkoen kultur elkarte”ren sortzaileetako bat

[albuma]

STEVE BAILEY kaliforniako skater profesionala La Kantera-ko bowl-ean “grind” bat egiten ikusi dezakezue ondoko argazkian. Steve *Consolidated Skateboards* taldekoa da eta La Kantera-ko bowl berria probatzera etorri zen. Orain gurean bolada bat ematea erabaki du.

PETER HEWITT skater kaliforniarra, Steve bere lagunarekin Lan Kantera-ko bowl berria ezagutzera etorri zen. Argazkian, “frontside air” bat egiten ari da. Bere taldea, *Consolidated skateboards*.

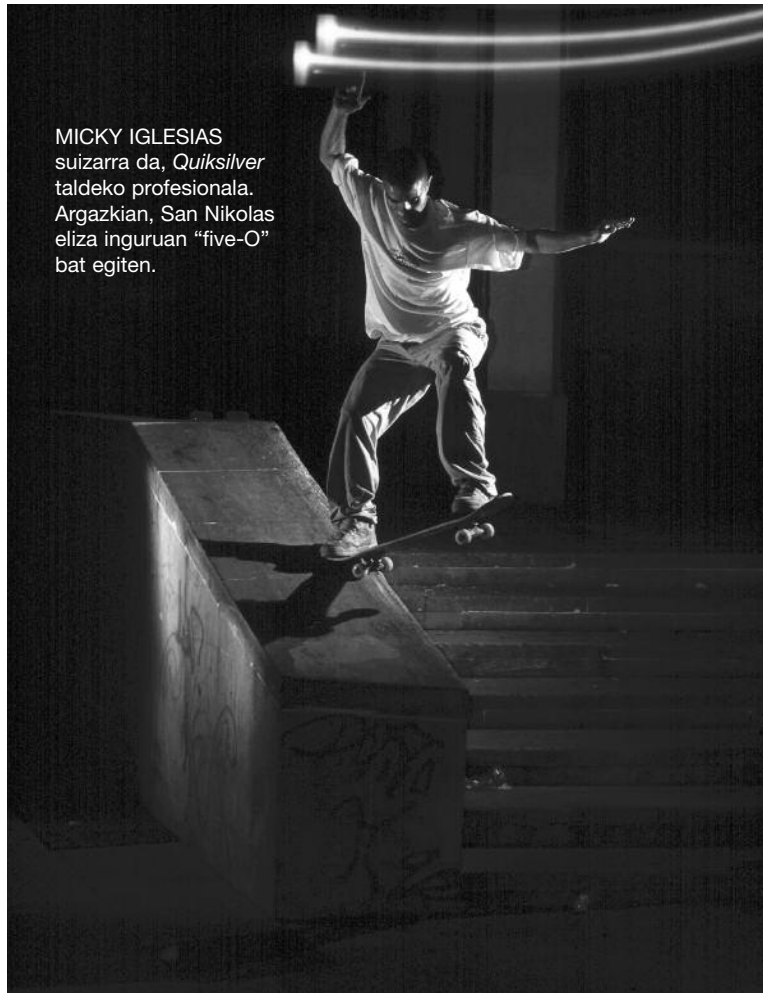

nazioarteko skate erakustaldiak Getxon

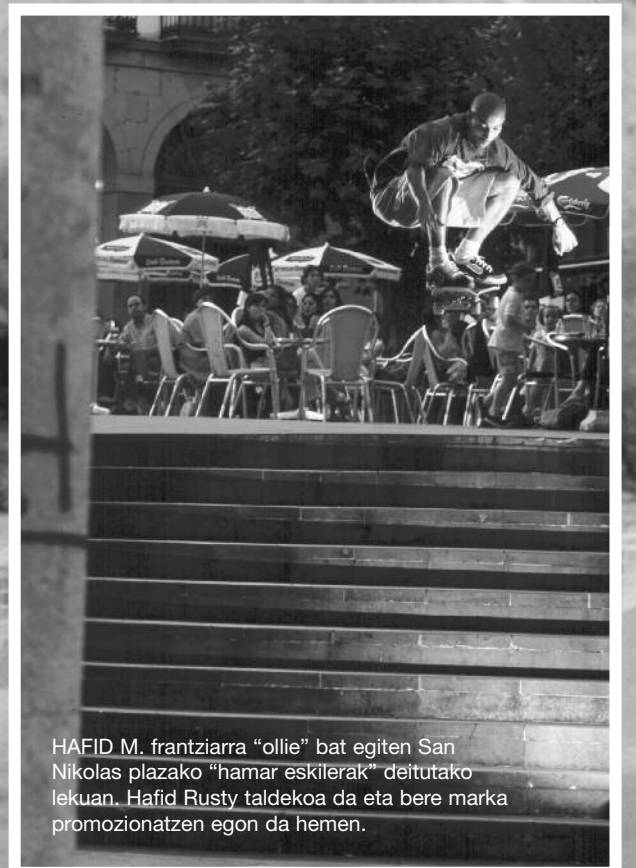
Getxo nazioarteko skater profesionalak sarritan bisitatzen duten herria da. Gurera patinatzerara, bertako lagun skaterrak bisitatzerara edota euren babesleen markak promozionatzera etortzen dira. Argazkiotan azken hilabeteotan bisitatu gaituztenako batzuk dituzue.

Argazkiak: **Carlos Terreros**

MICKY IGLESIAS suizarra da, *Quiksilver* taldeko profesionala. Argazkian, San Nikolas eliza inguruan “five-O” bat egiten.

FRED CANNES frantziarra, *Volcom* taldekoa, bere taldearekin nazioarteko tour bat egiten ari zen. Algortan geldialdi bat egin zuen. Andra Mari kiroldagiko orman egiten ari den ariketa “wallride” deitzen da.

HAFID M. frantziarra “ollie” bat egiten San Nikolas plazako “hamar eskilerak” deitutako lekuan. Hafid Rusty taldekoa da eta bere marka promozionatzen egon da hemen.

[berbetan]

54 urte ditu eta 36 baino gehiago daramatza mikrofonoen aurrean, nahiz eta bere aurpegia eta esanak ezagunagoak egin zaizkigun telebistan agertzen denetik. Bera da “La noche de...” telebistako zinema saioaren aurkezlea. Hala ere, Félix Linaresek irratia nahiago du eta gaur egun “Euskal graffiti” izeneko kultura saio bat aurkezten du egunero Radio Euskadin.

Félix Linares

Lagun sinpatiko bat

Testua: **Javier G. del Herrero** / Argazkiak: **Asier Mentxaka**

—Iratia, telebista... aspaldian leku guztietan ikusten zaitugu, baina non hasi zinen?
—Herri Irratian hasi nintzen eta honezke-
ro 36 urte igaro dira.

—Aukeratu beharko bazenu, zein aukeratu-
ruko zenuke, irratia ala telebista?
—Ezin naiz biekin geratu?

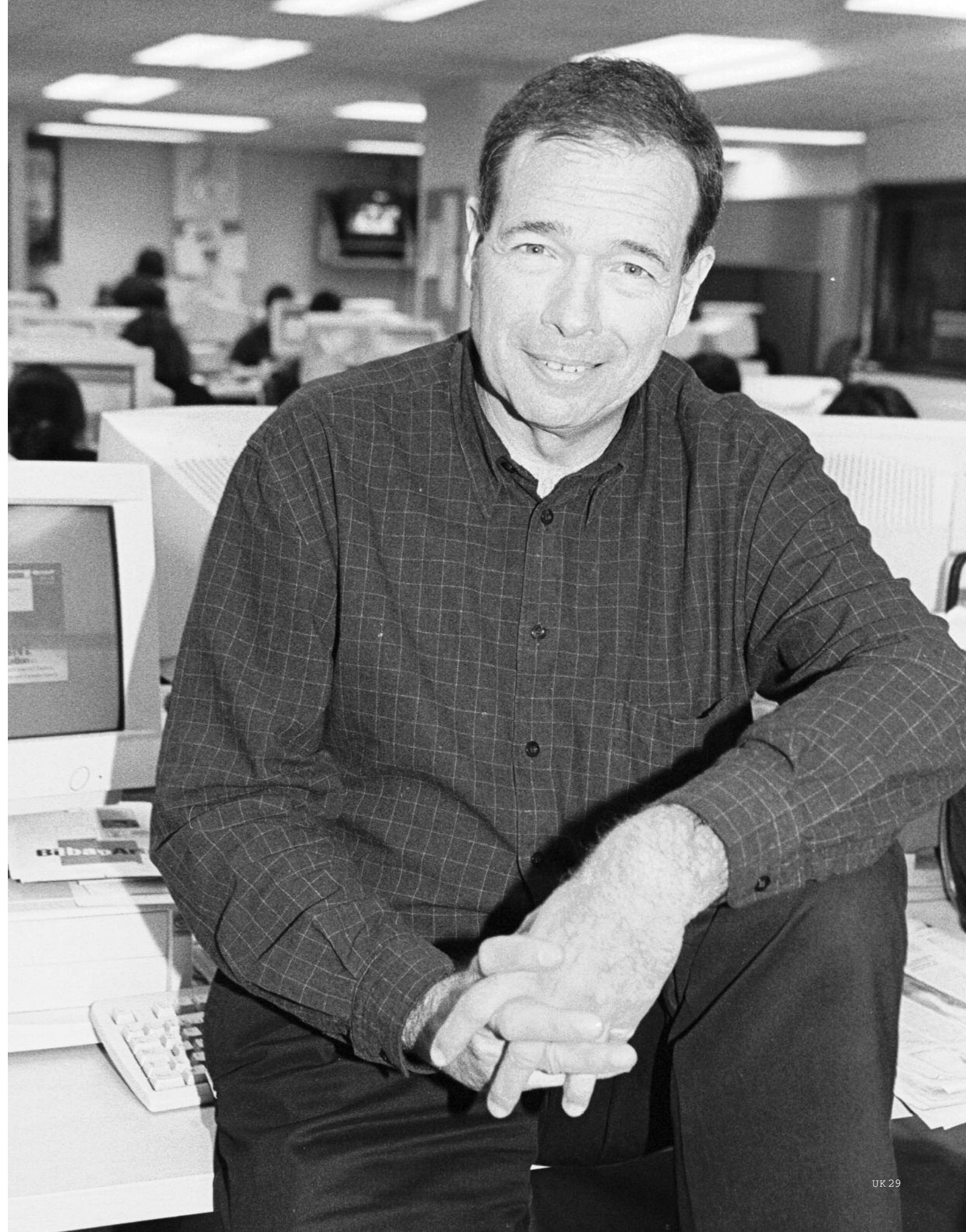
—Ezin duzu bat aukeratu?
—Bai... Oro har, irratia nahiago dut; pertsonalagoa delako; intimoagoa eta askatasun handiagoa ematen didalako. Telebistan gauza guztiak handiagoak dira, dena baldintzatuta dago eta lan egiteko modua hertsia da. Beste alde batetik, onartu behar dut telebistak aukera gehiago eskaintzen dituela. Askotan aukera horiek aprobetxatzen ez direla? Hori beste kontu bat izango litzateke. Ni, oso gustura nago bietan.

—Baina telebistak eman zizun ospea; “La noche de...” saioari esker zure aurpegia ezagunagoa egin da...
—Hori argi dago. Sei urte eta erdi daramatzagu *prime time*-n eta, nahitaez, denbora luze horretan jende gehienak noiz edo noiz ikusi gaitu.

—Eta zelan eramaten duzu aurpegi ezaguna izatearena? Ospea orokorrean?
—Hemen, Euskal Herrian, ez dago inolako arazorik. Ez dakit zelako arazoak sor ditzakeen ospeak hemendik kanpo, baina gurean oro har, ez du molestatzen; jendea jatorra da. Nik, adibidez, gazteen jatorrasuna eskertzen dut asko; kaletik ikusten nautenean betidanik ezagutuko banindute bezala agurtzen naute, naturaltasun handiaz, eta eskertzekoa da hori. Hemen oraintxe esan dizudan bezala, inork ez zaitu molestatzen.

—Noiz eman zenuen irratitik telebistarako urratsa?
—Nire lehenengo lana TVEn izan zen, 1980an, musika saio batean. Aukera eskaini zidaten eta esperientzia berri bat zenez, baietz esan nien nahiz eta gutxi ordaintzen zuten. Lau urte eman nituen TVEn saio ezberdinak egiten eta 1986an ETBn hasi nintzen “El ladrillo” izeneko saio batekin. Garai hartan elebiduna zen ETB bakarra zegoen eta guk bigarren katearen sormenaren lekuko izan ginen. Geroago, 1992tik 1995era pelikulak aurkezten egon nintzen ETBn eta 1995ean “La noche de...” hasi zen.

—Zelan sortu zen “La noche de...” egiteko ideia?
—Ideia Iñaki Panguarena izan zen. Orduan ez genuen elkar ezagutzen (nik bere aurreko lan batzuk ikusita nituen

Euskal Graffiti astelehenetik ostiralera Radio Euskadin arratsaldeko hiruretan emititzen da eta *La Noche de...* astearteetan gaueko hamarretan ETBn

LABUR-LABUR

Izena: Félix Linares

Adina: 54 urte

Hautzaroko irudi bat:

Zortzi urte nituela zinemara joan nintzen “20.000 leguas de viaje submarino” ikustera eta liluratuta atera nintzela gogoratzen dut.

Akatsik nabarmenena...

Ciorán-ek esaten zuenez, “Heldugabe hutsa izan omen naiz; oraindik haserretzen naiz”.

Eta bertuterik...

Errazagoa egiten zait akatsak aipatzea... Ez dakit, nolabaiteko ekina dudala uste dut.

Zein da ikusi zenuen lehenengo filma?

Gogoratzen al duzu? Kontatu didatenaren arabera, Errol Flynn-ek protagonizatutako western bat izan omen zen, “Camino de Santa Fé”, agian baina ez naiz oroitzen. Gogoratzen dudan lehenengoa “Diez valientes” da; Burt Lancaster-ek protagonizatuta.

Zein da gehien ikusi duzun filmea?

“2001, una odisea en el espacio”; 30 aldiz baino gehiagotan ikusi dut.

Zein da zure filmik gustukoena?

1.000 baino gehiago ditut. Masaki Kobayasi-ren “Rebelión” (1976), Orson Welles-en “Ciudadano Kane”, Kubrick-en “2001”, eta abar.

Gustukoa duzun zuzendari bat:

Orson Welles, Ingmar Bergman, Stanley Kubrick...

Gustuko duzun aktore bat:

Robert Mitchum, Anthony Hopkins, Harvey Keitel...

Gustuko duzun aktorea bat: Michelle

Pfeiffer, bat aipatzeagatik.

Zein filmek irabaziko du aurtengo Oscarra?

arren), baina berak proiektua aurkeztu zuenean, ETBn, nik filmak aurkeztzen nituela esan omen zioten eta handik gutxira aurkeztu gintuzten. Bilerak batzuk egin genituen gauzak zehazteko eta lanean hasi ginen. Egia esan, berak oso argi zituen ideiak eta ez genuen gehiegi hitz egin behar izan. Lanean hasi ginen eta horrela gaur arte.

—Ez zaizu nekagarria egiten horrenbeste urtean saio bera aurkeztea?

—Ez pentsa; eskaintzen ditugun pelikula, erreportajeak eta saioak oro har ezberdinak izaten dira beti. Badaude askoz

“Dagoeneko ez dut amets handirik, horrela gero frustraziorik ez izateko”

nekagarriagoak izan behar duten lanak. Burura datozkit batzuk. Ni ezin naiz kexatu; ondo pasatzen dut telebistan eta bai nire irratiko saioa aurkeztzen ere, eta hori igartzen dela uste dut.

—Ikusleak zutaz nekatu daitezkeela uste al duzu? Horrek ez zaitu beldurtzen?

—Badakit gerta daitekeela eta guri ere gerta dakigukeela, baina ni baikorra naiz eta egia esan, ez dut horretan pentsatzen. Izan behar dena izan dadila, baina hori gerta ez dadin guk neurriak hartzen ditugu; aldaketak egiten ditugu askotan... Modak aldakorrak dira eta gaur ikusleei gustatzen zaienak agian bihar ez du audientziarik izango. “La noche de...” hasi zenean kulebroiak zeuden modan eta gaur zaila da kulebroirik aurkitzea telebistan. “La noche de...”k daukan gauzarik onena euskarria da, formatoa bera; zinea denei gustatzen zaie eta; ehun urte baino gehiago dituen moda dela esan genezake.

“Zaila da ni ‘Operación triunfo’ ikusten edo hondartza batean topatzea”

—“La noche de...” saioa, noiz arte?

—Auskalo, baina audientzi indizeak onak diren bitartean guk jarraitzeko asmoa daukagu.

—Nolakoa da ezagutzen ez dugun Félix Linares?

—Bada, ezagutzen duzuen bezalakoa; berdin-berdinak dira biak. Nire zaletasunek egiten dudan lanarekin lotura handia dute. Niri orokorrean kulturarekin zerikusia duen guztia gustatzen zait. Zaila da ni “Operación triunfo” ikusten edo hondartza batean topatzea.

—Baduzu oraindik bete ez den ametsik?

—Dagoeneko ez dut amets handirik, horrela gero, frustraziorik ez izateko. Egia esan, oso gutxi behar dut bizitzeko eta zoriontsua izateko, behar dudan guztia badaukat.

—Zer izan nahi zenuen txikitan?

—Hautzarroan tebeoak izugarri gustatzen zitzaizkidan; beraz, oso txarto margotzen dudanez, komiki gidoilaria izan nahi nuela suposatzen dut, baina ez dut ondo gogoratzen.

—Zinema eta literatura gustukoak dituzula argi dago. Zergatik?

—Nik zerbait biologikoa dela esango nuke. Txikitan, bi edo hiru urterekin, nahiz eta irakurtzen jakin ez, etxeko liburu guztiak hartzen nituela kontatu dit amak. Urtebete neukala, film batzuen tituluak banekizkien, nahiz eta pelikula ikusi ez. Eta oraindik horren inguruan baditut arraroak izan daitezken ohiturak

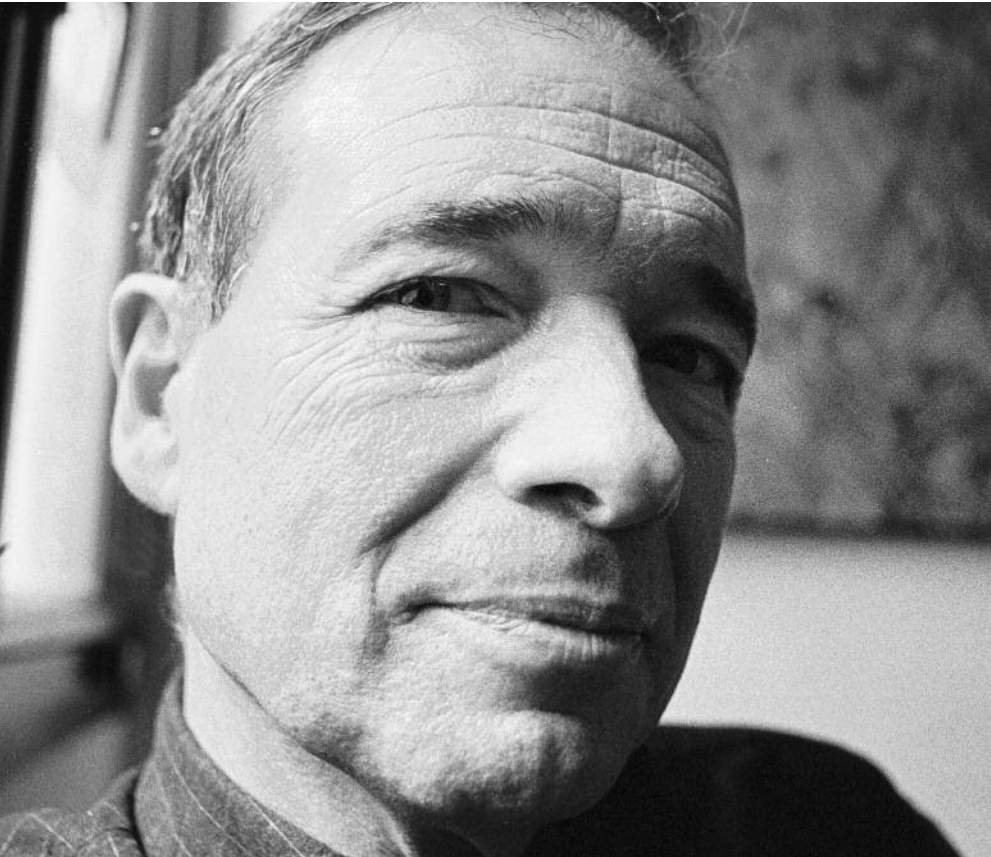
ere. Esaterako, ni gaur egun ezin naiz liburu-denda batean sartu eta eskuak poltsikoetan atera. Liburu-dendetan nire dirua arriskuan egoten da. Inoiz erosi ditut irakurtzeko asmorik ez nituen liburuak, eta filmekin gauza bera gertatzen zait. Auskalo zenbatetan joan naizen zinemara aldezturik ikusiko nuen filma ez zitzaidala gustatuko jakinda!

—Non dago eta zertan datza “zinearen magia”?

—Begera, gutxi bidaiatzen dudan arren, sarritan esaten dut mundu osoan egon naizela zineari esker..., eta musika eta guzti gainera. Hori izan liteke zineak duen magia.

—Zinea eta literaturaz gain, zeintzuk dira zure ezkutuko zaletasunak?

—Izugarri gustatzen zait musean aritzea. Nire ustez karta joko bat baino askoz gehiago da; ez da joko bat, baizik eta JOKOA, maiuskulaz idatzita. Musa bizitza modu bat dela esango nuke. Horrez gain, bazkari eta edari onak gustatzen zaizkit eta are gehiago lagun onen artean badira. m

“Zinea denei gustatzen zaie, 100 urte baino gehiago dituen moda dela esan genezake”

NABARRA

Euskal Herri osoan!

EGIN ZAITEZ HARPIDEDUN
30 euro urte osoa (12 aldizkari)
948 22 71 25
nabarra@nabarrería.com

Euskal Herria astindu zuen 1936ko gerrak gure nagusiek bizi izan zutenetik urte dezente igaro dira. Gerra hartan Bilbo faxistengandik babesteko Burdinazko Hesia deitu zena eraikitzeko agindua eman zuen Euzko Jaurlaritzak. Gure eskualdean oraindik ikus daiteke gaur egun ere haren arrasto asko.

Burdinazko hesia(I)

Gerra garaiko arrastoak

Testua: **Javier G. del Herrero** / Argazkiak: **Asier Mentxaka**

1936an, gerra hasita zegoela, Jose Antonio Agirre lehendakaria buru zuen Euzko Jaurlaritzak Bilbo babesteko defentsa lerro bat eraikitzeko agindu zuen. Babes lerro honi “Burdinazko Hesia” deitu zioten. “Altzairuzkoa”, “Línea Maginot Vasca”, “Línea Agirre” eta “Línea del gallo” izenak ere erabili ziren hesi hau izendatzeko.

Burdinazko hesia Plentzian, Butroe ibaiaren bazterrean hasten zen eta Urduliz, Unbe, Larrabetzu, Miravalles, Okendo eta Ganekogorta zeharkatzen zituen itsasoaren aurrean bukatzeko, Muskiz eta Santurtzi aurrean. Guztira 150 kilometroko luzera zuen. Gutxi gora-behera Bilbotik 20 kilometrora zegoen, eta 8.500 lagun baino gehiago ibili ziren hura erai-

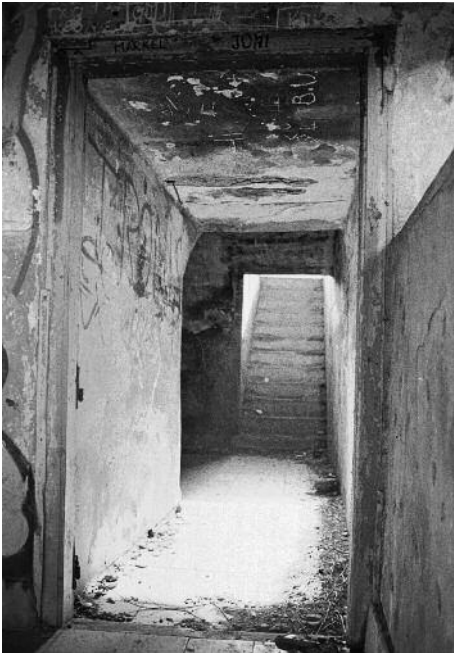
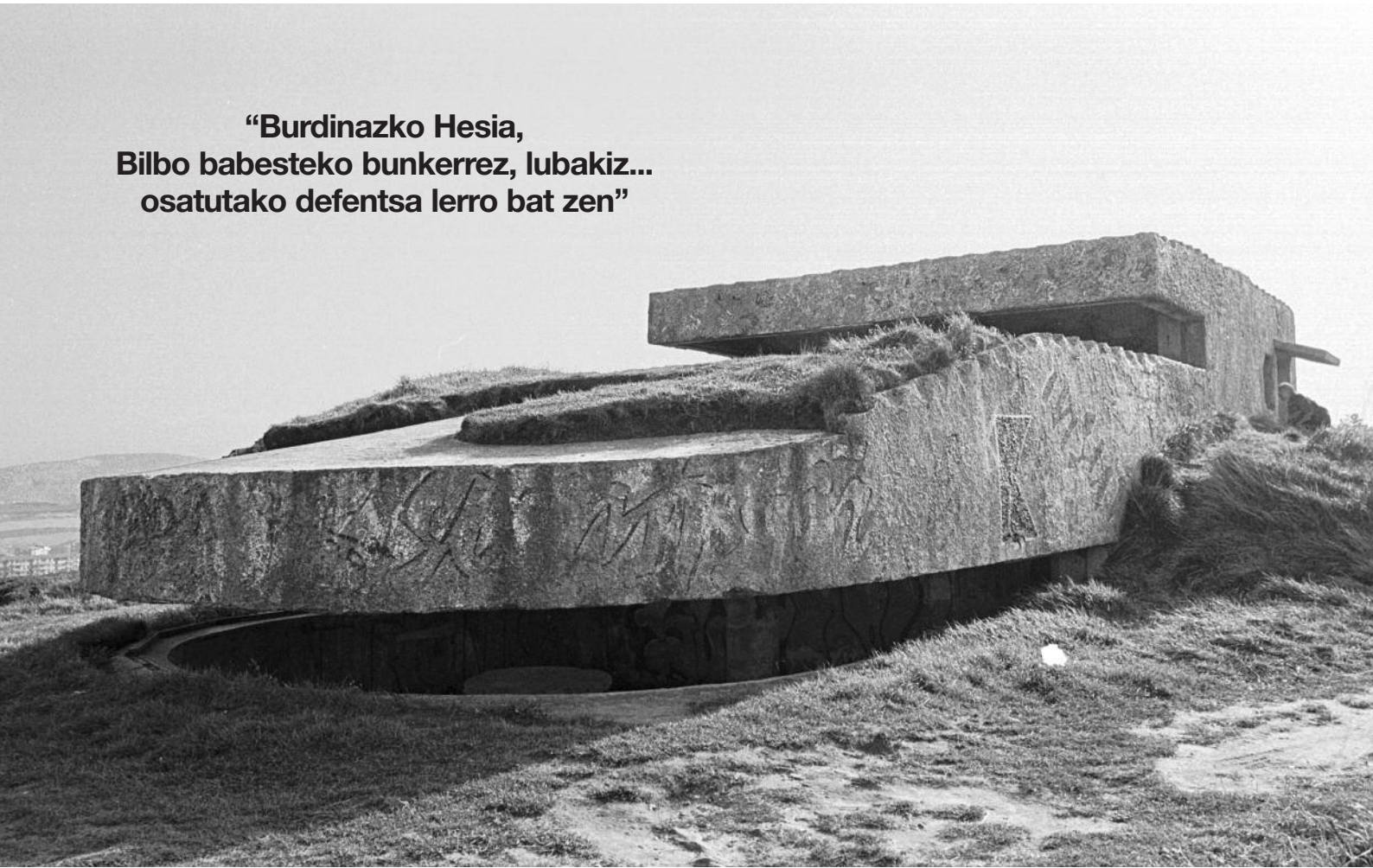
kitzen, lan erraldoi hura egiten. Aurrekontua garai hartako 50 milioi pezeta-koa izan zen. Hala eta guztiz ere, lanak inoiz ez ziren bukatu eta baliabide gutxi-ekin eraikitako harresi honek gutxi iraun zuen; lanak 1936ko urrian hasi ziren eta 1937ko ekainaren 12an, arratsaldeko ordu batetan García Valiñoren nafar faxisten taldeek Burdinazko Hesia apurtu egin zuten ahulagoa zen lekuan, Fika eta Gaztelumendin, babeslekua bukatu barik zegoen tokian, hain zuzen ere.

Burdinazko Hesia apurtzeko lekurik aproposena zein zen Goikoetxea ingeniariari esker jakin zuten frankistek. Alejandro Goikoetxea Omar (geroago TALGO trenaren asmatzailea), Elorrioko militar ohi eta monarkiko deklaratu zenari

agindu zioten proiektu erraldoi hau, nahiz eta asko izan berarekin fidatzen ez ziren politikariak. Goikoetxeak ez zuen denborarik galdu eta aukera ikusi zuenean frankisten aldera pasatu zen, eta berarekin eraman zituen Burdinazko Hesiaren informea eta plano guztiak. Goikoetxea baino lehenago, beste lau ingeniari ere faxisten bandora alde eginak ziren, eta hark lortu zuela ikusita beste bat ere gauza bera eginen saiatu zen, baina harrapatu egin zuten eta fusilatu.

Edozelan ere, Goikoetxearen traizioaren ondorioak laster sufritu zituzten gudariek. Handik hilabete batera frankistek Hesia gainditu eta Bilbo hartu zuten. Hesiaren hauskortasuna begibistan geratu zen eta Agirre lehendakariaren hitzak

“Burdinazko Hesia,
Bilbo babesteko bunkerrez, lubakiz...
osatutako defentsa lerro bat zen”

Goian, Barinatxe hondartza gaineko bunkerra; ezkerrean, bunker horren barruko alde; gainean, Muñarrikolanda mendiaren tontorrean dagoen bunker eta behatokia

“Batzuen ustez Burdinazko Hesia akatsez jositako eraikuntza zen eta hori izan bide zen Goikoetxea ingeniariaren benetako traizioa”

Goian, Barinatxe gaineko bunkerretik kostaldeko bista; eskuinean, Urduliz inguruan, mendia erre ondoren azaldu den gerra garaiko lubakia

“Lanak ez ziren inoiz bukatu babeslekua bukatu barik zegoen tokitik faxistak sartu zirelako”

(“Burdinazko Hesia ingeniarien lan erraldoia da”) haizeak eraman zituen. Batzuen ustez, Burdinazko Hesia akatsez beteriko eraikuntza zen, eta hori izan bide zen Goikoetxea ingeniariaren benetako traizioa. Horrela, bada, Burdinazko Hesiak, Bilbok zuen azkeneko babesak gutxi iraun zuen eta gudarien moralak eta itxaropenak ere gutxi gehiago; sinboloa erori ostean Bilbora iristeko bidea libre izan zuten frankistek.

Gaur egun, harresi historiko honen arrastoak agerian daude Bizkaiko kostaldeko hainbat lekutan. Argazkiotan argi ikus dezakezuenetz, begibistan daude oraindik garai hartako bunkerrak eta lubakiak. Denbora latz baten oroigarri dira, guda mingarri baten aztarna tristeak, eta iragana ez ahazteko seinale. ^m

Testigantza

Gerran parte hartu zuen, artean oso gaztea zen. Garai hartako hamaika pasadizo kontatu zizkigun. Bere izena aldizkarian ez aipatzea nahiago zuela eskatu zigunez, berak esandakoa baino ez duzue irakurriko. Eta ez da gutxi!

“Gudaririk gazteena izan nintzen ni”

Barrikakoa da bera eta gaur egun 77 urte ditu. UK-kook berarekin egon ginen bere baserri ondoan, Barrikan, garai hartako bitxikeria eta bizipenak ezagutzeko, tartean handik hurbil irekitako lubakien arrastoak ikusten genituen. Lagun jator honek, lana alde batera utzi (bere baserri ondoko belar txarrak segatzen zebilen han azaldu ginenean) eta gure galdera guztiei erantzun zien gogotsu. Berari esker gauza asko jakin ditugu, bera izan baitzen lubakiak egiten ibili zen gizonezko gutxienetako bat. 35 urtetik gorakoak frontean zeuden baina gure lagunak 13 urte baino ez zituen 1937an eta etxean geratu zen..., hori bai, lubakiak egiten. “Gudaririk gazteena izan nintzen ni”, kontatu zigun barrezka. Gizon honek ez du bizi izan zuena ahaztu (“Gauza horiek ahaztezinak dira; gerra oso latza izan zen

eta gerra ostean gose itzela...”, aitortu zigun) eta bere etxetik hurbil geratzen diren lubakien arrastoak erakustez gain, zelan egin zituzten azaldu zigun ere. “Hamabost idi bikote erabiltzen genituen lubakiak ireki eta eraikitze

“Hamabost idi bikote erabiltzen genituen lubakiak ireki eta eraikitze materialak mendi puntaraino igotzeko”

rialak mendi tontorreraino igotzeko. Han eskuz, pikotxoiaz eta palaz zabaltzen genituen. Lan itzela egiten genuena eta akabuan, ezeratarako ez”. Nazionalak Fika eta Gaztelumenditik Burdinezko hesia apurtu zutenean, lagun honek eta bere familiak, inguruko herritar askok bezala, alde egin behar izan zuten. “Be-

hiak eta dena hartu eta Algortara joan ginen. Baina handik gutxira etxera bueltatu izan behar genuen egoera antzekoa zen-eta leku guztietan”. Fazistak laster agertu ziren Barrikatik. “Guda irabazi ostean, Nazionalen ingeniari bat honaino etorri eta lubaki guztiak txikitze agindu zigun. Eta han ibili ginen gu egindako guztia desegiten... Alanbre eta burdin guztia beraiek eroan zuten eta lubakiak estali egin behar izan genituen”.

65 urte igaro dira baina han, Barrikan, bere etxe ondoan dauden lubakien artean, gudari ohi honek atzo izan balitz bezala gogoratzen zuen dena. “Fazistek botatako propaganda; Conocereis el pan y la paz de la nueva España esaten zuena, edo erran parean zituzten italiarrek Arriba España zelan oihukatzen zuten”... ^m

Desargertzeaz dauden lanbideak

Testua: **Javier G. del Herrero** / Argazkiak: **Asier Mentxaka**

Ana Villarbrille, leinerre saltzailea

Bera eta bere senarra pertsonaia ezagunak dira Algortan. Neguan ia egunero ikus ditzakegu metro geltokiaren ondoan gaztaina erreka saltzen. Asturiar jator honek 20 urte baino gehiago daramatza gaztainerre saltzaile gisa lan egiten, bere gizona ezagutu zuenetik. *“Bere lanbidea zen hau eta berari laguntzea erabaki nuen”*. Uribe Kosta osoan geratzen diren gaztainerre saltzaile bakarrak badira ere, negozioa hobea zen orain dela hogei bat urte, nahiz eta orduan konpetentzia gehiago izan. *“Garai hartan gaztainerre saltzaile gehiago zeuden baina apeta edo bizio gutxiago. Ez zegoen oraingo besteko mizkeriarik eta sarritan gaztaina erreka jatea izaten zen jendeak izaten zuen kapritxo bakarra. Orduan zortzi tona gaztaina saltzen genituen urtero. Orain pozik egon gaitezke 1.000 kilo saltzen baditugu negu osoan”*. Lanbide honen etorkizuna Anaren eskuak baino beltzagoa dela ematen du. *“Ordu gutxi diren arren, lan gogorra da; hemen kalean, izugarrizko hotza pairatzen, zenbat aterako dugun jakin barik eta eskuak zigortzen... Begira! —eskuak erakutsi dizkigu— Gero, zikin hau ez dago zerekin kendu”*. m

Gure aitita-amomek eta gurasoek ezagutu zituzten lanbide batzuk desagertu dira dagoeneko eta beste batzuei gutxi falta zaie. Gazteek ez dute horretan lan egin nahi, behar gogorra da eta. Hala ere, oraindik geratzen da Uribe Kosta ohizko lanbide hauetan tematzen den lagunik.

Mari Carmen Jostuna

Diseinugilea eta jostuna Mari Carmen gaztea zenean hasi zen Corte Inglés-en lan egiten eta orain dela hamaika urte bere kabuz lan egiten hastea erabaki zuen; “Boutique del arreglo” izeneko denda bat ireki zuen Sopelan eta arropak konpontzen eta egiten hasi zen. *“Jendeak gaur egun orain dela hamar urte baino diseinu arropa gehiago eskatzen du eta hala ere, gero eta jostun gutxiago geratzen dira. Ondo pentsatuz gero sinestezina da”*. Mari Carmenek bere alaba Cristinarekin egiten du lan. *“Bera ere modista da. Edonor izan daiteke jostuna ondo josten baldin badauki, baina modistok gure diseinu pertsonalak egiten ditugu”*. Jostunen etorkizuna beste lanbide batzuen bezain latza ez den arren, profesionalak ez dute argi zer gerta daitekeen datozen urteetan. *“Gure kasua salbuespena izan daitekeen arren (bezero finkoak ditugu), joskinen etorkizuna, orokorrean, ilun xamarra da. Egia esan, ordu asko sartu behar dira honetaz bizi ahal izateko (ni egunero hamar ordu baino gehiago egoten naiz) eta gazte gehienek bestelako irtenbide bilatzen dituzte; erosoagoak eta*

Matilde Ruiz, irulea

Oihalen diseinua ikasi zuen Matildek atzerrian. Gaur egun Euskal Herrian dugu berriro; irulea da, baita Larrabasterrako Akilino Arriolan dagoen “Larsson” izeneko dendaren jabea ere. Baina Matilde ez da edozelako irulea eta denda bera ere ez da batere arrunta. “Larsson”-en antzinako ehungailuak erabiltzen dituzte. Horrela, Matildek, antzinako tradizio bat berreskuratu nahi izan du. *“Nire ustez, gure aurrekoek inakatsitakoa eta gizarte honen aurrerapenak bateragarriak izan daitezke”*. Arazoa, noski, prezioa da. “Larsson” Uribe Kosta osoko irundegi tradizional bakarra da, ehunak antzinako eran lantzen dituen denda bakarra. Hala ere, lana ez da batere errentagarria. *“Adibidez, tapiz txiki bat eskuz egiteko aste bi behar ditut topean lan egiten. Gero ezin dut 45.000 pezeta baino gehiago eskatu. Horrela, oso gutxi irabazten dut eta bezeroak merkeagoa aurki dezake merkatuan. Kalitatean alde handia dago, baina gehienak ez daude diferentzia hori ordaintzeko prest”*. Esku irundegia Matildereren zaletasuna da eta lasaitzeko modurik hoberena ere bai. *“Sei urte daramatzat lanbide honetan eta stressa kentzeko oso egokia dela ziurtatu diezazuket”*. Probatu nahi duenak aukera ezin hobea dauka. *“Ikastaro bat antolatu dut eta nahiko jende apuntatu da. Badirudi badagoela tradizioa berreskuratzeko gogorik”*. m

Antonio Ríos, zapataria

Hamazortzi urte daramatza Antonio Ríosek zapatak, poltsak eta kremailerak konpontzen Sopelako geltoki ondoan daukan dendatxoan, “Reparación de calzado Antonio Ríos”. Lehenago lantegi batean lan egin zuen, baina zapatari langintza ikasi eta komertzioa zabaltzea erabaki zuen. Garai onak ziren zapatarientzat. Gaur egun, berriz, etorkizuna ez dago, ez, batere argi geratzen diren apurrentzat. *“Bide honetatik jarraitzen badugu, zapaten konponketa luxuzko artikulua bihurtuko da”*, dio Antoniok. Berak hurbil dauka erretiroa eta, beraz, lasai dabil baina ez dio irtenbiderik ikusten bere lanbideari. *“Konponketa askok ez dute merezi. Gaur egungo materialak kalitate eskasekoak dira eta berehala apurtzen dira. Askotan zapata berriak erostea merezi du. Gero eta zailagoa da honetatik bizitzea. Bolada txarrak onak baino gehiago dira eta, lehen esan dudanez, ordu asko sartu behar dira lana errentagarria izateko, zergak berdin-berdin ordaindu behar ditugu eta hila-bete txarrenetan ere”*. Baina ez da hori, ez, lanbideak duen arazorik handiena. *“Inork langintza honetan hasi nahiko balu itzelezko inbertsioa egin beharko luke. Nik hemen dudak makinariak, esaterako, zortzi milioi pezeta baino gehiago balio du eta garestiagoak ere badaude. Lanbide honen etorkizuna beltza dela esan baino, etorkizunik ez dagoela esan beharko genuke”*. m

[fotografia]

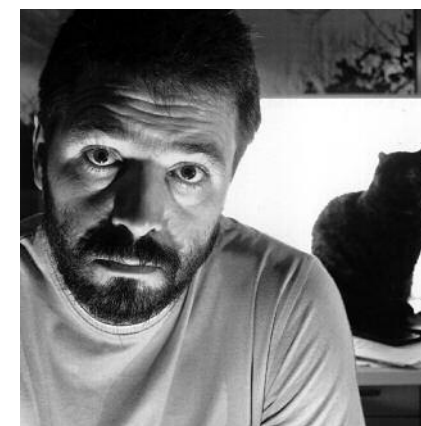

SAN VICENTE DE LA SONSIERRA

LUNBIER-EKO HIRUTASUNA

LoboAltuna

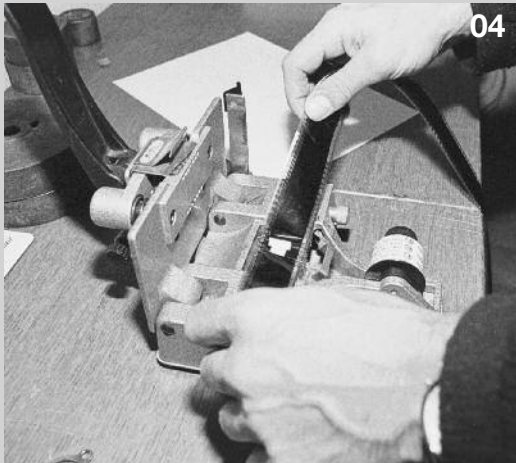
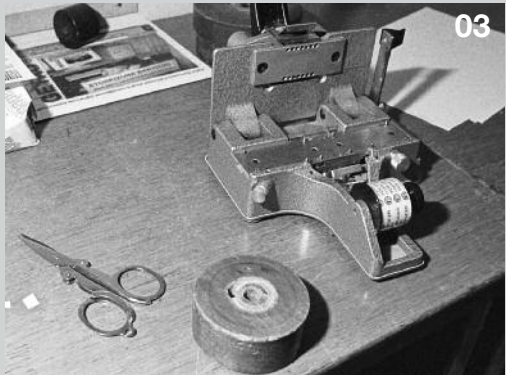

Argazki-sorta eder honen egilea José Ignacio Lobo Altuna duzue (Tolosa, 1967), gure aldizkariko kolaboratzailea ohia eta argazkilari paregabea. Loboren argazkietan ohizkoak dira, zoroetxeak, karnabalak, herri kirolak, mirarigileak... Kasu honetan Aste Santuari buruzkoak eskatu dizkiogu. Hor dauden, baina eskuarki besteek begiratzen ez duten lekuetara aurrez aurre begiratzen du Lobo Altunak.

Zelan proiektatzen da film bat?

Gutariko gehienok ideia orokor bat daukagun arren, oso gutxi dira benetan dakitenak zelan proiektatzen den film bat; zeintzuk diren urratsak pelikula zine aretora heltzen denetik pantailan ikusten dugun arte. Getxo Antzokiko proiektore den Gaizka Usatorrerekin elkartu ginen, eta berak azaldu zizkigun lanbide honen gorabehera guztiak.

URRATSAK

01 Filma zakuetan heltzen da zine aretoetara.

02 Eskuarki, film bat zazpi zatitan etortzen da, bakoitza bobina batean.

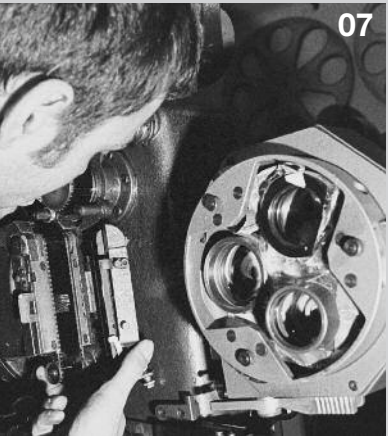
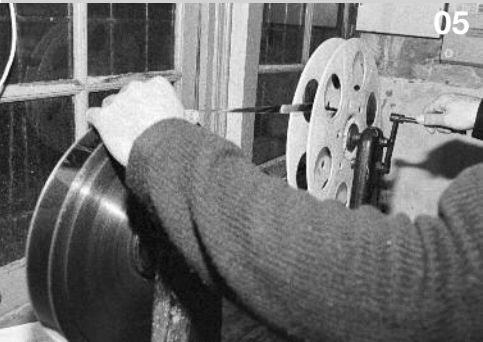
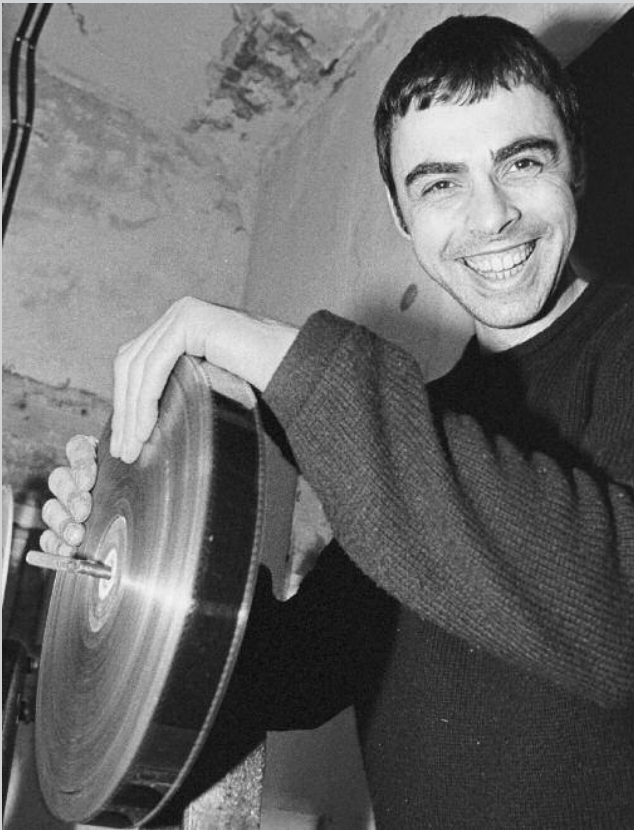
03 Pelikula zatiak ordena egokian elkartu behar dira gero. Horretarako zeloarabiltzen da.

04 Lotura puntuetan paper zati zuri bana jartzen da marka moduan, gero pelikula berriro gorde behar denean nondik ebaki jakin ahal izateko.

05-06 Bobina guztiak txirrika erraldoi batean muntatzen dira.

07-08 Proiektorea puntuan jarri behar da gero.

09 Proiektoreak emanaldia erne jarraitu behar du. Batetik, ezusterik gerta ez dadin; eta, bestetik, pelikula atzera ebakitzeko eta berriro bobina txikietan sartzeko.

«Film bat proiektatzeko erabiltzen den sistema orain dela 100 urteko sistema bera da»

Film bat proiektatzeko era ez da asko aldatu zinema sortu zenetik, orain dela ehun urte baino gehiago. Hau da Getxo Antzokian Gaizka Usatorreren laguntzaz ikusi genuen lehenengo gauza. Makinak eta tresnak berriro dituzten arren (hala ere, Getxo Antzokian daudenak 50 urte baino gehiago dauzkate), proiektatzeko sistema orain dela 100 urteko bera da; berdin-berdina. Pelikulak zakuetan heltzen dira zine aretoetara. Zaku horien barruan pelikula bakoitza zazpi edo zortzi bobina txikitan banaturik etortzen da. Filmaren luzeraren arabera, bobina kopurua ezberdina izaten

da: bi orduko film batek zortzi bobina inguru behar ditu; 3.800 metro zeluloide baino gehiago neurtzen duelako. Pelikula proiektatu ahal izateko, bobina guztiak beste bobina erraldoi batean muntatu behar dira (atzekoz aurrera etorriko balira, lehenengo eta behin atzera pasatu beharko lirake, bideo zintak balira bezala). Banan-banan, proiektoreak, bobina bakoitzaren zeluloidea hurrengoarekin ordena egokian itsatsi behar du. Orain dela ehun urte bezala zeloarekin egiten da lan hori. Filmak marka batzuk ekartzen ditu eta proiektoreak berak paper zati bat jarri behar du seina-

le moduan bakoitza hurrengoarekin itsatsi duen tokian, gero ebaketa non dagoen jakin ahal izateko. Bobina txiki guztiak bobina erraldoian muntatuta daudenean, filma proiektatzeko prest dago, baina proiektorearen lana hasi baino ez da egin. Filma ikusten dugun bitartean, bobina bakoitza bukaerara heltzen den neurrian, hoge minuturo gutxi gora-behera, proiektoreak lehen itsatsi dituen zeluloide zatiak ebaki egin behar ditu, berriro ere filmak banan-banan bobinetan gordetzeko, hau baita garraiatzeko eta zaintzeko modurik egokiena. m

Jakingarriak

- 120 minutuko film batek zortzi bobina eta 3.800 metro zeluloide inguru ditu.
- Proiektatzen denean, normalean filma segundoko 24 fotogramako abiaduran pasatzen da, baina Getxo Antzokian abiadura apur bat altuagoa da; 28 fotograma segundoko.
- Bobinak aldatu egin behar dira filma pasatu ahala; 20 minuturo gutxi gora-behera.
- Getxo Antzokiko proiektoreak 50 urte baino gehiago ditu, pieza berriak dituen arren (ezkerreko argazkia).
- Soinuaren altuera proiektoreak kontrolatzen du eta aretoaren baldintza teknikoaren arabera erabakitzen da.

zimemazaleak Patxi Salvatierra

10.000tik gorako film bilduma

Patxi Salvatierra Malagan jaio zen, 17 urte zituen Sopelara bizitzera etorri zenean. Patxi harakina da, bizitzeko behar egin baita, baina margoztea eta zinea dira bere benetako zaletasunak. Orain dela 20 urte, bideoa ateratzen zenean, filmak biltzen hasi zen eta gaur egun genero guztietako hamar mila pelikula baino gehiago ditu bere etxean, aktoreen arabera sailkatuta. Era eta garai guztietako filmak ditu baina western-ak dira nagusi eta bere altxorren artean, adibidez, gure artean inoiz estreinatu ez diren John Ford zuzendari handiaren film laburrak. Bere aktorerik gogokoenak diren Burt Lancaster, John Wayne eta Gregory Peck-en filmografia osoak ditu eta VHSaz gain, 100 titulu baino gehiago DVDn eta zaramara botatzeko asmoa duen hainbat film, desagertu den Beta formatoan. *“Baditut filmak gazteleraz, jatorrizko bertsiotan, euskaraz, galegoz..., inoiz ikusiko ditudanak baino askoz gehiago. Egunero hiru-lau ikusi beharko nituzke hurrengo 20 urteetan zehar, ditudan guztiak ikusi ahal izateko”* kontatu zigun Patxi. Bere film kutunen artean, klasiko handi bi: *‘Ben Hur’* eta *‘Lo que el viento se llevó’*. *“Horiek dira gehien gustatzen zaizkidan filmak”*.

Oscarrak, UKren kiniela

Martxoaren 24an Hollywood-eko Oscarrak banatuko dituzte. UK-ko lan taldeak ere bere kiniela egin du. Jakizue ez dela guri gustatuko litzazukeena, baizik eta uste duguna.

Filmik onena: **“A beautiful mind”**
Zuzendaririk onena: **Ridley Scott**
Aktorerik onena: **Russell Crowe**
Aktoresarik onena: **Renée Zellweger**

weborrialdeak

www.fapae.com

Espainiako zine produktoreen elkartearen web ofiziala. Produktoreen zerrenda eta haien web orrialdeetara joateko aukera, proiektuak, albisteak... Zineman lan bila dabilenentzat ezinbestekoa.

www.cine.com

Lehenengo urratsak ematen ari den zine orrialde berri honek posta elektronikoko kontua zabaltzeko aukera eskaintzen du. Argentina, Espainia, Bolivia eta Mexikoko estrenaldi buruzko datuak.

www.todocine.com

Gazteleraz idatzitako zine orrialderik onenetarikoa da. Aktore, aktorea eta zuzendari ugarien biografia eta filmagintza, kartelera, hankasartzeak... Derrigorrezkoa zinemazaleentzat.

Stephen King

idazlearen liburuak pantaila handian

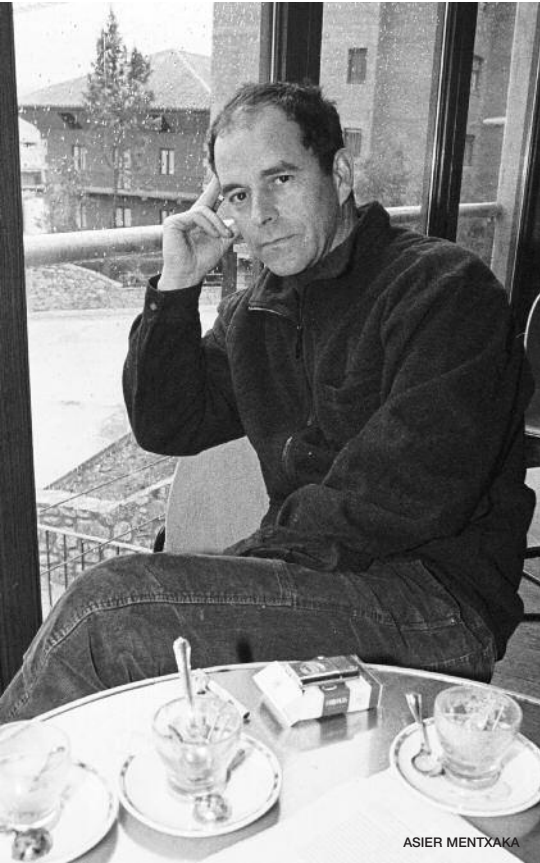
Otsailean *Corazones en Atlantida*, Stephen King-en liburuan oinarritutako azkeneko filma estreinatu zen gure artean. Film honek beldurrezkoa ez den benetako harremanei buruzko istorio polita kontatzen du eta Anthony Hopkins handia du protagonista. Horren estreinaldia gure artean aukera ona iruditzen zaigu idazle arrakastatsu honen lanari begiradaxoa emateko, asko izan baitira zinemaratu diren King maisuaren obrak, 1978an *Carrie* filmarekin zerrenda luze hau zabaldu zenetik. Aitortu behar da film gehienak kalitate eskasekoak izan direla (bereziki George A. Romero lagun duenak zuzendutakoak), baina badaude aipatzeko lan interesgarri batzuk; 1980an Kubrick-ek zuzendutako *El resplandor*, *Misery*, *Cadena perpetua*, *Eclipse total*, edo *La milla verde*, onenetariko batzuk aipatzea gatik. m

King-en liburuan oinarritutako film batzuk

- CARRIE (Brian de Palma, 1978)
- EL RESPLANDOR (Stanley Kubrick, 1980)
- CUJO (Lewis Teague, 1983)
- LOS CHICOS DEL MAIZ (Fritz Kiersch, 1984)
- CUENTA CONMIGO (Rob Reiner, 1986)
- REGRESO A SALEM'S LOT (Larry Cohen, 1987)
- PERSEGUIDO (Paul Michael Glaser, 1987)
- CEMENTERIO VIVIENTE (Mary Lambert, 1989)
- MISERY (Rob Reiner, 1990)
- LA MITAD OSCURA (George A. Romero, 1993)
- LA TIENDA (Fraser Clark Heston, 1993)
- CADENA PERPETUA (Frank Darabont, 1994)
- ECLIPSE TOTAL (Taylor Hackford, 1995)
- VERANO DE CORRUPCIÓN (Bryan Singer, 1997)
- LA MILLA VERDE (Frank Darabont, 1999)

Joseba Apaolaza

“Madrilen bizi ez garenok zail daukagu”

—Lanean ibili zara etengabe, baina ospea berandu heldu zaizula uste duzu?

—Beno, ez pentsa hain ospetsua naizenik, baina telebistako saioak hainbeste errepikatzen dituztenez, batzuetan ematen du akto-reak beti gabiltzala lanean. Telebistak handitu egiten du gure lana. Famari buruz, zer esan? Nik ez dut inolako arazorik.

—Gaur eguneko, zure karrerako unerik onena al da?

—Horrela ematen du, bai; ezin da ukatu. Ni ez naiz kexatuko; lanean gabiltzan bitartean momentu ona dela esan dezakegu, baina, egia esan, ez dakit onena den edo izango den. Ez dakigu noraino heldu gaitzkeen.

—Zinean, telebistan zein antzerkian lan egin duzu. Zein duzu gustukoena?

—Ni antzerkitik nator eta egia esan, lanbide bezala, bat aukeratu beharko banu antzerkia aukeratu nuke askatasun gehiago ematen duelako. Baina, tamalez, denetarik egin beharra dago, bereziki familia bat edukiz gero.

—Ez zara telebistara pasatu den lehenengo aktorea. Ez dago paper nahikorik zinean ala? Zinea baztertu duzu?

—Ez, inondik inora ere ez. Baina hain monopolizatuta eta zentralizatuta dago zinearen negozioa ezen Madriletik kanpo bizi garenok gero eta aukera gutxiago ditugu, produkzio gune guztiak han daudelako. Tarteka suertatzen dira gauzak eta aprobetxatzen ditugu, baina ez da hain erreza.

—Baina filmak eta antzerkiaz gain, zu telebistako telebistaio ezagunetan agertu zara; “Jaun ta jabe”, “Policías”... Horrek laguntzen du, ezta?

—Neurri batean bai, ezagunagoak egiten gaitu eta hor ditugu gure lantxoak, baina, lehen esan dizudan bezala, Madrilen bizi ez garenok zail daukagu.

—Zerbait egin behar izan diozu uko zeure lanbideagatik?

—Ba, bai, zeren beste lanbide batzuk, jaiegunak heltzen direnean bukatzen diren bitartean, gu nolabait zaindu behar gara. Antzerkian lan eginez gero, edo zinean paper on bat lortuz gero, baja hartzea ez da hain erraza, emanaldiak suspenditu beharko liratekeelako. Inoiz gertatu zait eta ordutik kontu handiarekin ibiltzen naiz eta, adibidez, nahiz eta izugarri gus- tatzten zaizkidan, gaur egun ez ditut eskalada eta futbola praktikatzen. Hori da agian aktorea izatearen alde txarra.

“Telebistako saioak hainbestetan errepikatzen dituztenez, batzuetan ematen du aktoreak beti gabiltzala lanean”

—Badaukazu enpresa bat Patxi Barko eta Asier Ormazarekin, ezta? Zelan eta zergatik sortu zenuten?

—Orain dela hiru urte gu hirurok elkarrekin batera, “Shakespeare osoa” izeneko emanaldi arrakastatsu bat izan genuen eskuartearen eta horri jarraipena eman nahian enpresa bat sortu genuen.

—Zein lan mota egiten duzue?

—Egia esan, hasi besterik ez gara egin, baina bertsiotik prestatzen gabiltza eta martxorako zerbait aterako dugu.

—Honekin batera ba al duzu beste proiekturik eskuen artean?

—“Zineoro”rekin bukatu eta berehala papera eskaini zidaten “Goenkale”n. “Javier” telebistaioan ere beste kapitulu batzuk egin behar ditut oraindik..., eta beno, lan honekin tamalez jakiten da noiz hasi den baina ez noiz bukatuko den. m

webgida

ENTZUN ALDIZKARIA

>www.entzun.com

“Euskal Herrian euskaraz argitaratzen den musika aldizkari bakarraren web gune ofiziala”; horrela saltzen dute orrialde honen egileek beraien produktua eta ez zaie arrazoia falta. Bilatzaile bat, musika gida, berriak, agenda... Eskaintza zabala!

Hizkuntza: euskara

DENETARIK

> www.euskalmusika.com

Lotura ugari, datozkigun kontzertuen agenda, azken berriak... zerbitzu ugari hemen eskaintzen dituztenak, eta etorriko direnak, prestatzen baitaibiltza solasgunea (txat) eta euskal musikaren bilatzailea.

Hizkuntza: euskara

MUSIKA TRESNAK

> www.basquearts.com

Euskal kultura, Europako zaharrenaren omenez egindako web orrialde honek, euskal musika tresnak biltzen ditu;

The Piper’s Irish Pub

Kontzertuak ostegunero

Taberna ireki eta gutxira kontzertuak eskaintzea erabaki zuten *The Piper’s Irish pub* tabernakoek. Pentsatu eta egin! Bost hilabete daramatzate musika mota guztietako musika kontzertuak antolatzen: irlandarra, folka, rock, jazz... Horrez gain, kontu kontalariak eta aztiak egon dira bertan. Ostegunero 21:00etatik aurrera mota guztietako musikaz gozatu nahi duenak badu nora joan.

THE PIPER’S IRISH PUB
Algortako Basagoiti Etorbidea 47

Cujo disko berria

Looking at you euren laugarren diskoa kalean

Txakur baten izena izateaz gain (Stephen King eleberriaren txakur amorratua) *Cujo*, Getxoko rock talde baten izena ere bada. Liburu honen titulua gustukoa zuten eta beste barik, taldea horrela bataiatzea erabaki zuten. Alfonso Arana, Iñigo Romera, Iñaki Beltrán eta Ricardo Andrade dira rock banda hau osatzen duten lagunak. Guztiak *Cujo* osatu baino lehen (honezkero zazpi urte igaro dira), beste talde batzuetan jotoak ziren: Alfonso eta Iñigok *Cancer moon*-en, Ricardo Andradek *Los clavos*-en eta Nachok talde ezberdinekin jotzen du oraindik ere. Denbora asko pasatu den arren, hor jarraitzen dute musikari hauek jo eta ke estatuko eszenatokietan jotzen *The zeros* edo *Los enemigos* talde ezagunen ondoan, Esparrago Rock-en eta beste hainbat jaialdi ospetsutan. Guztira 100 kontzertu baino gehiago eskai-

ni dituzte zazpi urte luze hauetan eta hiru disko plazaratu: *Breakfast*, *Gold* eta *Beatter sweet*. Laugarrena, *Looking at you* datorren hileon jarriko da salgai. “*Ez dakigu zelan salduko den, (estatuan, rock musikak orokorrean, eta “Dover” eta beste salbuespen pare bat kenduta, ez dauka arrakasta handirik) baina harro-harro gaude lan honekin. Gure lanik onena dela uste dugu*” azaldu zigun Alfonso Arana abeslariak. Aurrekoetan bezala, oraingoan ere ingelesez abesten dute. “*Ingelesez abesten dugu gustukoa dugun musika gehiena (“The who”, Neil Young, “Cheap trick”, “Replacements”, “Screaming”,...) ingelesez dagoelako. Badakigun hizkuntza da eta esaldi laburrak egiteko aukera ematen duena; aproposa letra zuzenak idazteko*”. m

Harremanetarako: 610 427 301 (Alfonso)

Taldea John Wayne

Sei urtez pop-rock doinuak sortzen

“*Egiten dugun musika gustukoa dugu. Ondo pasatzen dugu eszenatokien gainean gure kantak jotzen; horregatik jarnaitzen dugu*” azaldu zigun Juan Uribek, taldeko bajo joleak. Lau lagun dira John Wayne osatzen dutenak; Juan Uribe, Txomin Guzmán (gitarra eta ahotsa), Pit Idoiaga (kitarra) eta Nacho Beltrán (bateria); guztiak eskarmentu handikoak musikaren munduan, *John Wayne*-n hasi baino lehen beste talde askotan jo baitzuten, *Los nadie*, *Cujo* eta *Ke rule*, besteak beste.

Orain arte disko bi kaleratu dituzte: “*Grandes éxitos*” eta “*Que pase el siguiente*-

te”, biak gaztelaniaz. Galdera da ea nondik datorren taldearen izena. Juanek kontatu zigun: “*Izena, Los enemigos* taldeko kanta batetik atera genuen. Miresten dugun talde bat da eta omenaldi moduan egin genuen”. Honez gain *Big Star* eta *Beatles* taldeek eragin handia daukate baita ere *John Wayne*-ko gazteek konposatzen dituzten abestietan. “*Arrakasta handirik eduki ez dugun arren, ez dugu gure estiloa aldatuko hau baita gustukoa dugun musika*”, esan zigun Juanek. Pop-rocka egiten *John Wayne*-koek Bilbon, Bartzelonan, Madrilen eta Espainiako beste hainbat hiriburutan jo dute. m

diskoak

Vespertine
Björk
Elektra Entertainment

Islandiako artista honek “*Dancer in the dark*” pelikulan protagonista izan ondoren berriro musikara itzuli da. Disko hau “*Homogenic*”-en jarraipen gisa hartu daiteke. Baina oraingo honetan Björk bere buruarekin egon nahi izan du eta musika lasaiago, barnerakolagoa egin. Bere heldutasun mailara iritsi dela esan daiteke.

10.000 Hz Legend
Air
Souce / Virgin

Air nazioarteko mailan gero eta oihartzun handia duen taldea da. Orain arte lau disko besterik ez ditu kaleratu, baina etorkizun handia duela argi erakutsi du Versalleseko bikote honek. Bere azken lanean “*10.000 Hz Legend*”(01) pop elektronikoa irauli egiten du, hasierako singletako ambient kutsua berreskuratuz.

Memoriam
Gontzal Mendibil
Keinu

“*Memoriam*” musikari bizkaitarraren zortigarren diskoa da, eta 1993an “*Olen-tzero*” kaleratu zuenetik atera duen lehena. Kantautore zeanuriarrak bere lan berrian euskaraz idatziriko 16 abesti bildu ditu, Bittoriano Gandiaga bere lagunari eskainiak. Donostiako Orfeoia 10 abestitan parte hartu du.

> Nire disko kutunak
ROBERTO MOSO *

NIRE BIZITZAKO DISKOAK
GUTXI GORA-BEHERA!!

01. Sex Pistols “*Never mind the bollocs*”
02. Rollings Stones “*Exile on mine street*”
03. AC/DC “*Powerage*”
04. Jethro Tull “*Warchild*”
05. Santana “*Abraxas*”
06. Lou Reed “*Rock&roll animal*”
07. Moris “*Fiebre de vivir*”
08. Davib Bowie “*Aladdin shame*”
09. Rubén Blades “*Canciones...*”
10. Maixa eta Ixiar “*Uhinez uhin*”

EUSKARAZKO KANTARIK ONENAK

01. A. Zubiria, Niko Etxart... “*Rodrigori*”
02. B. Lertxundi “*Atharratzeko...*”
03. Gari “*Egun finlandiar bat*”
04. Maixa eta Ixiar “*Paradisua basamortu*”
05. Xabier Lete “*Ni naiz*”
06. Olatz Zugasti “*Lo handi aingüria*”
07. Berri txarrak “*Ikasten*”
08. Batzuen artean “*Zapataina*”
09. Alaitz eta Maider “*Inshala*”
10. Sakabi eta Egañazpi “*Urruti nere*”

Mitologika liburua

Aritza Bergarak Mari, Lamiak, Herensuge, Mikelats eta euskal mitologiako beste hainbat izaki miresgarri bildu ditu **Mitologika** liburuan

2001ean **idatzi** eta iazko Gabonetan argitaratu zuen Aritz Bergarak, Ediciones Astiberri-ren eskutik, bere lehenengo lana dena, *Mitologika*, Euskal Herriko izaki mitologikoei buruzko lan interesgarri hau. Liburu honetan, Mari, Mikelats, Basajaun, Sugaar, Irekso, Inguma, Lamiak, Olentzaro, Gizotso, Akerbeltz eta beste hainbat izaki magikoen istorioak batzen dira. Guztira 4.000 ale argitaratu zituzten Astiberri argitaletxeok (1.000 euskaraz eta 3.000 erdaraz) eta, Aritzen hitzetan, irakurleen harrera ezin hobea izan da. *“Euskarazko ale guztiak gabonetan bukatu*

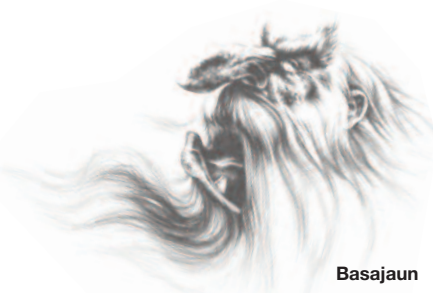

Argazkian, Sestaoko Aritz Bergara euskal kulturen eta folkloren aditua

Herriko musika tresna ezberdinetan aditua da Aritz, txalaparta jotzen ere irakasten du. Horrez gain, bere lana dauka, *“Zaila baita Euskal Herrian idaztetik bizi ahal izatea. Momentuz hau zaletasuna baino ez da”* azaldu zigun. Hobia edo ez, Aritzak euskal kultura eta folkloreaken sustraian sakontzen du, liburu interesgarria osatuz. *“Nik beti esaten dut, gai honen inguru badaudela nirea baino askoz hobeak diren liburuak; Barandiaranenak eta kontsultatu ditudan askoz gehiago. Nirearekin, berriz, adin guztietako irakurleengana heldu nahi izan dut. Irakurtzeko erraza izan zedin idatzi nuen eta horregatik ditu hainbat marrazki”*. Bistakoa da *Mitologika* liburuan ilustrazioen garrantzia. Kalitate handiko marrazki hauek, testua bera bezain garrantzitsuak eta adierazgarriak

dira. Egileak, Raquel Alzate eta Ricardo del Río, Aritz Bergararen lagunak dira. Hiruren artean liburu ederra egin dute. Joan den Gabonetatik salgai dago 20 eurotan. ^m

“Direnik ez da sinistu behar; ez direla ez da esan behar”

Basajaun

Lamia bat

ziren. Horregatik, erratu egin ginela pentsatzen dut. Behintzat, erdia eta erdia atera beharko genukeen”, aitortu zigun Aritzak. 29 urteko gazte hau Sestaon bizi da eta, *Mitologika* bere lehenengo liburua den arren, Aritzak harreman handia izan du betidanik euskal kultura eta folkloreakin lotuta dauden gai guztiekin. Euskal

Panda

aurkitu zuen Armand David euskaldunaren bizitza **Kepa Altonaga**ren eskutik

Joan den urtean Kepa Altonaga, EHUko Zientzia fakultateko irakasleak, jaso zuen bekari esker, *Armand David, Pandaren aita* izeneko liburua argitaratu ahal izan zuen. Liburuak Armand David (1826-1900) ezpeletar handiaren bizitza kontatzen du, Euskal Herriko seme hau izan baitzen panda aurkitu eta deskribatu zuen lehenengo europarra. Honez gain, Armand Daviden Txinako ibilaldiak beste hainbat lorpen sinesgaitz eta ezezagunez beteta dago liburua. Bere bizitzari buruz liburu oso bat idatzi litekeela uste zuen idazle honek eta horregatik berak egitea erabaki zuen.

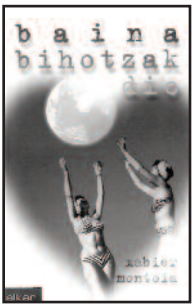
Esan bezala, Kepa Altonaga irakaslea da EHUko zientzi fakultatean. 1988an doktore gradua lortu eta lau urte geroago Eusko Legebiltzarrak Munibe Saria eman zion bere ikerketa-taldeari. Azkeneko urteotan Elhuyar, UZEI eta Euskaltzaindiarekin kolaboratu izan du eta dibulgaziozko lan ugari plazaratu ditu. *rmand David, Pandaren aita* bere bigarren liburua da (aurrekoa, *Folin markesa. Barraskiloak eta euskaldunak uharte galduan* izan zen). Altonagaren liburu honek laudorio ugari jaso ditu. ^m

Kepa Altonaga irakasleak liburu bi eta hainbat zientzi dibulgazio lan argitaratuak ditu

liburuak

Baina bihotzak dio
Xabier Montoia
Elkarlanean

K-2ra igo nahi duen mendizale nafarra, Afrikako portu batean dagoen marinela bizkaitarra, Londresera *au-pair* doan ezpeletarra... Giza geografian egindako hamahiru bidaia bildu ditu Xabier Montoiak liburu honetan. Gogoratzen ez dutenentzat, esan beharra da Xabier Montoiak, idazle oparoa izateaz gain, baduela musikari moduan ibilbide luzea egina: Herztzainek, M-ak...

Bakarriketak
Alberdania
Askoren artean

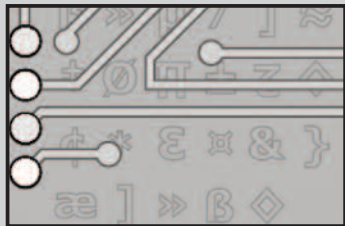
Oholtza bat, apaingarri gutxi bertan, ia ezer ez. Antzezle bat bakarrik agertoki gainean. Atrzezorik apenas. Gaia, giza harremanak, edozein alderditatik begiratuta. Hamalau idazle elkartu dituzte Alberdania-koek antzezle horrentzat bakarriketa idatz dezaten. Giltza umorea da bakarriketa guztietan. Egile guztiak oso ezagunak: Pako Aristi, Kike Amonariz, Andoni Egaña...

XX. Mendearen Argi-Itzalak
Pello Salaburu
Alberdania

Pello Salaburuk joan zai-gun XX. mendeari errepaso egin dio liburu honetan. Abiapuntu Euskal Herria du, eta mendean zehar euskaldunek utzitako aztarna han-hemenka ageriko da, baina mundu osoa du aztergai eta kezka-gai. Liburu aberatsa eta samurra, dena jarraian irakurtzeko. Baina aldi berean mendearen origarri, kontsulta gisa erabiltzeko ezin ego-kiago gertatuko dena.

webgida

ELHUYAR
>www.elhuyar.com

Punta-puntako zientzia euskaraz topa dezakezu Elhuyarren webgune sakon eta mamitsuan. Euskal Herrian bertan egiten diren ikerketen berri jakitez gain, hainbat testu jaitsi daitezke. Denda bat martxan jarri dute salgai dituzten liburuak Interneten bidez erosi ahal izateko.

Hizkuntza: euskara

BARRAPUNTO
> www.barrapunto.com

Teknologia atsegin baduzu sartu egunero Barrapunton, bertan batzen baitira hainbat solaskide puri-purian dauden gaiiei buruzko inuzkinak elkarrekin trukatzeko. Sarean teknologiari buruz dagoen azkenekoa erraz eta txukun jaso dezakezu webgune honetatik.

Hizkuntza: gaztelania

DISKOEN AZALAK
> www.cdcovercentral.com

Coyote Dax-en gustu txarreko azkeneko diskoa grabatu bai, baina azalean zer jarri ezin aurkitu bazabiltza, lasai, Internet horrelako arazoak konpontzeko sortu baitzen. Webgune honetan, adibidez, milaka disko trinkoren azalak topatuko dituzu. Bertan

Testuak: **Iker Merchán** / iker@merchan.com

ekimena

Honezkero hainbat erakundek alokatu dute euren **.BIZ** sarrera

Bertako **business**-ak

webgune bizkaitarrak sortu **berria** den **.biz** domeinua betetzen hasi dira

Ziur maiz ikusi dituzula ‘.com’ atzizkidun webguneak, hauexek baititugu Interneten gehienak, Google.com, edo Yahoo.com, esate baterako. Baina, sarean ‘.com-eri’ azkenaldi honetan beste deitura batzuk gehitu berri dira: ‘.name’ (pertsonentzako), ‘.coop’ (kooperatibentzako) edo ‘.info’ (edozein gaiari buruzko informazioa eskaintzen duten webguneak). Hauen artean bizkaitarrok ‘.biz’ atzizki berria daukagu zain. Berez, ingelesezko *business* idatzi eta *business* ahoskatzen den

hitzari (hau da, negozioa) dagokiona, Bizkaiko webguneak domeinu jatorra baitlitzan erabiltzen hasiak dira. Domeinu berri hau gainontzeko ‘.com’, ‘.net’ edo ‘.org’ baino merkeagoa da eta, @Euskadin albistegian irakurri genuenez, Bizkaiko herri gehientsuenak eta hainbat erakunde (Osakidetza eta Athletic, besteak beste) badute alokatuta euren ‘.biz’ sarrera.

Amaitzeko, bitxikeria bat: badakizu nori dagokion legez ‘.eh’ domeinua kudeatzea? Saharar herriari. m

Zer ote da? **HTML**

Web orrialdeak egiteko hizkuntza

Orain hamaika urte lehen web orria abian jarri zen. Interneteko zerbitzu hura (WWW famatua, alegia) izugarri hazi da eta beste guztiak ia irentsi ditu. Web-aren kanpoan geratzen den bakarra posta elektronikoa da, eta badira web-aren bidez postak jaso eta bidaltzen dituztenak ere. Sarearen izugarrizko eraldaketa honetan hizkuntza informatiko batek, HTMLek, zerikusi handia du. Berez, oso sinplea da, baina informazioa trukatzeko sortu den modurik onenetarikoa dugu.

Azken finean, HTML testu xumean idatziriko dokumentuak dira, hau da, HTML dokumentuak egiteko (web orrialdeak egiteko) edozein ordenadorek eta edozein testu prozesadorek balio du. HTMLn egindako orrialde batean testuak, irudiak, soinuak zein bideoak sar daitezke.

Zorionez, ez da zertan HTML jakin web orriak egiteko. Baditugu hamaika programa dotore (Dreamweaver, esaterako) HTMLez tutik jakin gabe web orriak egiteko aukera ematen digutenak. Hori bai, inork ez dezala emaitza profesionalik espero.

Non ikasi HTML? <http://html.programacion.net>

Javier Vizcaino asteburuetakoa goizetan *Más que palabras* saioa emititzen den Radio Euskadiko estudioan

Irratia **Cocidito madrileño**

Astero euskaldunei buruz Espainiako irrati-tan esandako **astakeriak** biltzen ditu Radio Euskadiko **Cocidito madrileño** irrati-tartean Javier Vizcaínok, CD batean bildu ditu orain **bitxi** hauetako onenak

Gaztea izan arren Javier Vizcaíno eskarmentu handiko irrati gizona da. “Más que palabras”, Radio Euskadin larunbat eta igandetan aurkezten duen elkarrizketa saioari esker, oso ezaguna egin da Euskal Herrian azkeneko bolada honetan. Javierrek hiru urte daramatza “Más que palabras” saioa egiten asteburuetan, baina ospea “Cocidito madrileño” programa horren barruan berak zuzentzen eta aurkezten duen tarteari zor dio. Han Euskal Herria eta euskal gizartea eta politikoei buruz imajina daitezkeen astakeriarik handienak biltzen ditu astero. *“Ideia honek guraso asko ditu; Radio Euskadiko zuzendaria, ni neu...”,* azaldu zigun Javierrek; *“Sarritan komentatzen genuen interesgarria izan litekeela Espainiako irrati-tako saioetan euskaldunei buruz egunero esaten dituzten astakeriak ba-*

tzea gure entzuleei erakutsi ahal izateko. Eta egun batean ausartu ginen”. Hori orain dela urte bi gertatu zen eta lortutako arrakasta itzela izan da. “Cocidito madrileño” astelehenero errepikatzen dute Almudena Cachok aurkezten duen “Boulevard” izeneko

“Dagoeneko Madrilen, Italian eta Alemanian zabaldu dira CD berezi honen kopiak”

saioaren barruan. Entzuleen eskaerak asko izan dira eta horregatik diskoetxe eta argitaletxe batek baino gehiagok itxuragabekeria hauek guztiak argitaratzeko interesa azaldu du. *“Guztiei ezetz esan diegu Radio Euskadiren kontu bat delako hau eta guk geuk plazaratu nahi izan dugulako”* argitu zigun

Javierrek. Orain modu informalean bitxi hauetako batzuk argitaratu dituzte. *“Berrogei minutuko CD batean astakeriarik harri-garrienak bildu ditugu baina 100 CD baino ez ditugu atera lagun zehatz batzuentzat eta gure saioaren barruan egiten dugun lehiaketan partehartzaileen artean oparitzeko”.* Hala ere, Javierrek badaki kopiak egingo direla baina ez zaio axola. *“Egia esan hori bagenekien, baina asmo horrekin atera genuen CDa, jendeak piratatzeko, eta dagoeneko badaude kopiak Madrilen, Italian edo eta Alemanian”.* Aste Santurako “Cocidito madrileño”aren liburua eta CD ofizialak salmentan jartzeko asmoa dute. *“Ez da erraza izango. Nik proiektuaren ardura hartu dut baina lan itzela da. Edozein kasutan eskaera asko ditugu eta lehenbailehen ateratzen saiatuko gara”* argitu zigun Javierrek. m

[uribertsoan barrena]

Abra saria

“Abra” zer den badakigu uribekostar guztiok. “Saria” zer den ikasita gaude denok ere. Baina ABRA SARIA zer den azaldu egin beharko dugu, ekimena guztiz berria da eta. ABRA SARIA da ALBEk eta Getxoko Udalak elkarlanean sortutako bertsolari gazteen sariketa berriaren izena. Abra izena ipini diogu nahi genukeelako Euskal Herriko hainbat bertsolari gazte erreka ur txikiak utzi eta itsasoko ur handietan murgil daitezen. Badakigu sariketa batek ezin duela helburu hori lortu takada batean, baina bide horretan bertsolari gazteei lagungarri gertatuko balitzaie, gure helburu nagusia beteta legoke.

Testuak eta argazkiak: **Algortako Bertsolari Eskola**

Sariketaren aurretikoak

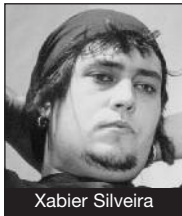
Badira 12 bat urte ALBEk udaberri aldean bertsolari gazteen jaialdia antolatzen dabil. Hasiera hartako hainbat bertsolari gaztek, oraindik gazteak izaten jarraitu arren, ibilbide luzea dute egina bertsogintzaren alorrean. Hortik pasatu ziren Jon Sarasua, Unai Iturriaga, Jon Maia, Igor Elortza, Estitxu Arozena... Iazko jaialdian ere oso denbora laburrean izen handia hartu duten zenbait bertsolari aritu ziren: Sustrai Kolina, Amets Arzallus, Nerea Elustondo, Fredi Paia... Baina halako batean pentsatu genuen jaialdiari ondo etorriko zitzaiola berritasun punttu bat eta, alde horretatik, sariketa baten ideiak tentatu egiten gintuen. Areago ikusita zein sariketa gutxi egiten den Bizkai aldean, eta zein ondo etorri ohi zaizkien sariketok bertsolari gazteei.

Aurtengo parte hartzaileak

Zortzi bertsolari gaztek (21-27 urte bitartekoek) osatzen dute apirilaren 20an Areetako Musika Eskolan 19:00etatik aurrera neurtuko diren bertsolarien taldea. Lau gipuzkoar: Iñigo Manzísidor “Man-txi”, Unai Agirre, Nerea Elustondo eta Ekaitz Goikoetxea; nafar bat: Xabier Silveira; eta hiru bizkaitar: Fredi Paia, Arkaitz Estiballes eta Arkaitz Ugartetxea. Epaimahaian sei lagun izango dira. Euskal

«ABRA SARIA da ALBEk eta Getxoko Udalak elkarlanean sortutako bertsolari gazteen sariketa berriaren izena»

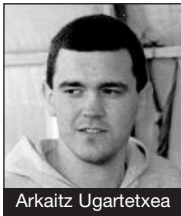
Neurtuko diren bertsolari gazteak

Xabier Silveira

Arkaitz Estiballes

Arkaitz Ugartetxea

Fredi Paia

Unai Agirre

Nerea Elustondo

Ekaitz Goikoetxea

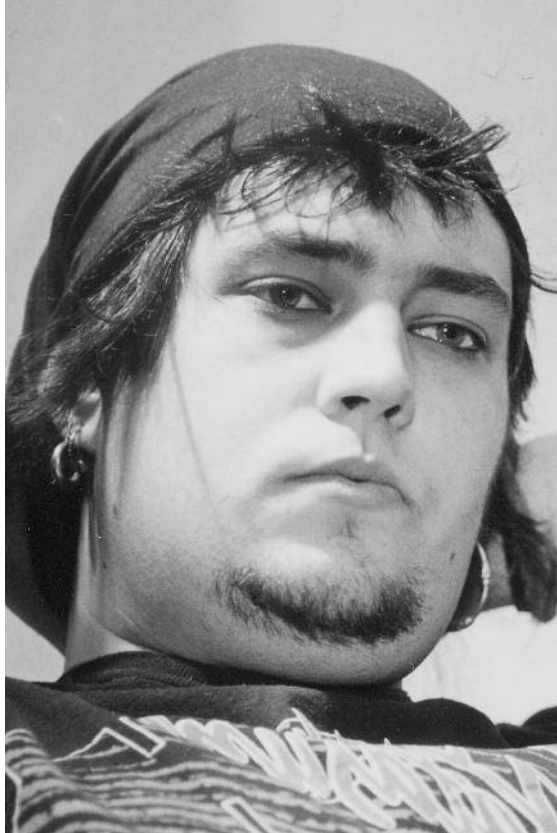
Iñigo Manzísidor Manxi

«Zortzi bertsolariok apirilaren 20an Areetako Musika Eskolan neurtuko dira»

Herri mailako bi: Eneko Bidegain ipartarra eta Mirari Azula bizkaitarra; eta lau herrialde mailakoak: Martin Aramendi ataundarra, Iñaki Aurrekoetxea santutxuar gernikartua, Iñigo Olabarri igorretarra eta Josu Arroio algortarra. Gaijartzaile taldean lau lagun arituko dira: Pello Unzueta

algortarra, Josu Esnaola elgoibartar algortartua, Miren Loizaga sopoloztarra eta Aitzol de Kastro leioarra. Gai emaitza lana Aitzol de Kastro berak egingo du. Sarrera 400 pta. kostatuko da eta ALBEko bazkideek dohainik ikusi ahal izango dute. Anima zaitzete lehia hau ikustera!

Iturria: XDZ

Solaskidearen

SOSLAIA

Ondoko test erako galderei zuzen erantzunez gero, Silveirari buruzko xehetasun batzuk jakingo dituzu.

1) Zein da Xabier Silveiraren bigarren abizena?

- a) Cacheiro
- b) Etxeberria

2) Non jaio zen Xabier?

- a) Lesakan
- b) Goizuetan

3) Zenbat urte ditu Xabierrek?

- a) 25
- b) 28

4) Zer da Xabier ogibidez?

- a) Tabernaria
- b) Antzezlea

5) Inoiz irabazi al du Nafarroako bertsolari txapelketa?

- a) Bai, 1997an
- b) Orain arte ez du inoiz irabazi

6) Eta bertsopaper lehiaketarik irabazi al du inoiz?

- a) Bai, 14 urte zituela
- b) Ez da inoiz aurkeztu

7) Euskal Herri mailako saririk lortu al du gure Xabierrek?

- a) Eskolarteko txapelketa 1994an
- b) Txapelketa Nagusia 1993an

10ekotxikian

Xabier Silveira

1) Zerk bereizten du Silveira gainerako bertsolariengandik? Ez dut bertzeen berririk erantzun hau emateko bezela. Baliteke ni pisu handiagokoa izatea.

2) Bertsolari polifazetikoaren irudia modan dagoen honetan, oholztatik kanpo zein arlotan moldatzen zara ondoen? Oholtzan nahiago dut bertsoa baino edozer egin. Oholtzatik behera da bertso lekuak bilatzeko maite dudana.

3) Zer eman eta zer kendu zizun iazko Txapelketa Nagusiak? Ilusioa eman zidan berriz bertsogintzari gogoz ekiteko eta tontakeria kendu zidan.

4) Euskal Herri osoan famatuak dira zure kamisetak. Inoiz ikusiko al zaitugu alkandora eta gorbata jantzita? Ezetz ez dut erranen, badaezpada.

5) Nola ikusten duzu Nafarroako bertso egoera? Ez dut gehiegi begiratu nahi izaten, ondorioz gutti ikusten dut. Argia erran behar bada, txapelketak eta subentzio politikak irentsia.

6) Xabierko San Frantziskorengan sinesten al du Silveiratar Xabierrek? San Frantzisko hau ez da inoiz gure tabernatik pasa, beraz, ez da existituko, ezta?

7) Zure lehentasunen eskalan, zein mailatan duzu bertsolaritza? Nere bizitza da. Ni bertsolaria naiz. Badakit askotan gezurra dirudiel baina hala sentitzen dut.

8) Ba al da Lesaka aldean Algortako Bertsolari Eskolaren berri? Eeeeh,....bueno....zera,.... nola erranen nuke...bai ez?

9) Algortako ABRA sariketa sortu berrian parte hartuko duzu apirilaren 20an beste 7 bertsolari potenterekin batera. Zein helbururekin etorriko zara? Abra sariketan, abrakadabra erran eta... Majia egin nahi nuke; ea ez d kaka ateratzen.

10) Uribe Kostako bertsozaleek pozarren hartuko lukete zuk eurei eskainitako 8ko txiki bat... ABRA sariketa entzutera joaten badira, guttienez hiru kantatuko dizkie gonbidatuta daude!!!

Bertsogenda

KANPAMARTXO 2002	
Martxoak 24, domeka, 13:30etan bertsosaioa Asuako eskolatan	
IPAR URIBEKO TXAPELKETA + ABRA SARIA	
Apirilak 5 , barikua, lehenengo girotze saioa, afalostean , Sopolako Ander Deuna ikastolan.	
Apirilak 12 , barikua, bigarren girotze saioa, afalostean , Leioako Betiko ikastolan.	
Apirilak 20 , zapatua, I. ABRA SARIA, Areetako Musika Eskolan .	

BEGI-BELARRI

Agur**Kaiero**bertsozaleari

Aurtongo otsailak, zezeilak edo katailak (Kaierok atsegin zuen hileen izenak hiru eratara esatea) Franzisko Kaiero Agirretxu euskaldun getxoztarra eraman digu. Eta eraman ere, ez du gauza gutxi eraman adinekoen galgarri gertatu ohi den hil bihozbako horrek: lagun bat, laguntzaile prestu bat, berbalagun atsegin bat, getxoztar peto bat, euskaldun fin bat, adiskide umoretsu bat... eta gure bihotz zati bat, beragaz batera joan dena betiko. Despedida modura, berari grabatutako berba batzuk transkribatuko ditugu.

Mende hasierako Uribe Kostako bertsolariak ezagutu zituen Kaierok ez zeukan saltzeko orduko bertsogiroa.

KAIEROREN UMOREA / Kaierok bazeukan katilu bat “Kai-ero” ipintzen zuena, eta berak honelako era umoretsuan azaltzen zuen katiluan grabaturik zeukan bere abizenaren sasi-etimologia: “Kai” da “portu” eta “ero” da “zoro”, zúlau zoró, ja, ja, ja... Eta barreari ematen zion. Eta holan egiten zion barre bere aurrekoari, eta baita bere buruari bere.

—Musike gustaten datzu?
—Kaiero: Bai, bai... kantasóñuk, dústik, bai, eta bértzok, bértzo´pere askó, bai.
—Bakixu bertzotan?
—Ez, ez, bapez (...) baia ni bertzolá-rikez ibil naz, bai, bertzolári askó gus-taten dat niri.
—Eta nortzuk ezetuten dozuz, ba? Amuriza ta?
—Hórrek bertzolárik kategórikok direz, Enbeita ta, Meñaka, ta... zelan geitzen da hori... Lloná, hórrekaz askó ibil naz, ostén hemen bert-zolárik bígarrentxuk izen direz.
—Eusebio ezetuten dozu?
—Eztót ezétuko bá!
—Ona da hori bere?
—Ez, horí ezta... erdikiñe bere ezta horí, baie politte da, hórrek diez bígarrentxuk, Amuriza, ta Lopategi, ta Mugartegi ta hórrekaz Eusebiok ezteko zereñik, keba, Eusebiori askó entzun dotzet, hori brábo izen da, e!, edozein lékun, táka, kantá, lagun askó dekot nik bertzolari; oin badi-ñot, oin e´nabil, ze ez dot urteten askorik eta, oiñ norá jongo naz bá? Osten´a gaztetan niri gustate´aten bertzolárik ikusté, askó, askó, askó, askó.
—Nor euki zendun bertzologun?
—Etxebarria, arratiztarra da horí. Esan iñoz ikusten badotzezu ia eze-ten badost, ia bertzorik bota badot, baia ez ondo e!, ez famoso, hólango-rik eta hólán, baia... hak eta nik...

korrea itzéla biók, ingélesa´pére ez euskuen han ulertuko guri, enetxue!, enetxue!, egunen-egunén, zaztarra itzelak... Etxebarria, Ramón Etxeba-rria. Hak esango dau: “Ha ezebez bertzotan, ha ezebez, beori da beti úsabe”. Ni baño... ni zaztar bat, ez bertzolari, ez´a..., apezíñoko, hareaz hareaz, hiru-lau urte.
—Hasarratu ta dusti bertzotan?
—Bai, baia ezta iñoz ukulkedarik iñ, e! Asarratu bai... Ni hasarratu baño, kikiñoso izen naz, ze hak ní´pañio hobeto. Nik beti esan: neu naz hobel, ta botate´notzen ólau gánorabako bertzo bat eta... orí zer dá? E´neun jakiten ezer, txarra beti, ona baten edo... ta txikitok jokatu, nik irabazi dotzut, eta neuk irabazi dot, eta iñok paga ez, bate´pere´z, ta... atara ez, ta taberneruk: “hemen dirú ezpozue iminten, eztau ardaurik”, ta díruk atara, baia ólan, nik haren díruk ikus-ten, ia imintzen badau, ta beorrek naure díruk, ia iminten badot, baia kosta. Akabun beti erdibana, zuk zeuré eta nik neuré. Gizona noble´e, Etxebarria, ona, tenpladu-tenpladu. Akabun andré hasi jakon étorten tabernara... (...)
—Zelan kantaten zenduen, tema iminte?
—Témarik imin barik, ezer barik.
—Eta doinurik? Ze doñu ibiltan zenduen?
—Santágeda antzerakó: “Bedeinkatua izan daitela etxe honetako jendea...” m

Getxoko Andra Mari, elizaren ondoko landa. San Isidro jaiak. 1999ko maiatzaren 15a. Egurdiko 12ak. Bertsosaioa. Kantuan Jon Lopategi eta Jon Enbeita. Entzuten hainbat bertsozale, Kaiero barne.

Kaierok gustoso-gustoso entzun zuen meza osteko bertsosaioa, gure 2001eko kartel nagusirako argazkigai izango zela barruntatu ere egin barik.

Kaieroren irudia kartelean sartzea, bere txapel eta euritakoarekin, bere irudia ikur bezala betikotzeko ahalegina izan zen. Holan gogoratuko dugu beti!

HIRUSTA

*Franzisko Kaieroren omenez

Bertsojartzailea
Josu Landeta
Gaia **Gure herriko arbola zaharra**
Doinua **Anaiak gara lapurditarrak**

1
Gure jenteak esaten ei dau goroldio zahar hezea sarri dabilen harri handian gatxa dala lotutea; arbola zaharra zinen, Kaiero, ta goroldio gabea, haize gogorak eragin eta poztan zendun Getxo alde; zure etxean gerizpe onak zabaltzen euskun atea, baina hauxe bai tristea, zu horren arin joatea, bakarrik dago gure herria, bakarrik dago kalea, bakarrik dago zure baserri horren aurreko partea.

2
Ondo dakigu bertsozale ta euskaldun izan zinela, zugandik danok aituten gendun berba goxo ta epela, baina denbora luzea bada neu pentsaten nabilela: “gaur aurrerapen handiak dagoz ta jakintasun itzela; halandabere gure barrua izaten dugu zimela”. Umorerik ez dauela, inora ez goaz horrela; ez daigun pentsa gure gogoak betiko hilda direla, zure berezko jakintasuna gugan zabaldu daitela.

3
Abisa barik joan zaiakuz ta hutsik dago baserria; zelan edo halan akabaten da gu izakion bizia, baina barriak jaioten dira, hori badogu egia; arbola zaharra zinen, Kaiero, sendoa eta handia; Ama Lur onak hartuko zaitu, bere barruan itzia; orain zure ongaria izango dogu jarria; bizi garenok zure lurrean ereingo dogu hazia, kimu barriek hartu daiela arbola zaharren mamia.

[akabuko punte]

FranziskoKaiero

Honek **berbak** **Franzisko** **Kaiero** **zanari** **in** **gauntzezen** **grabazino** **batzutetik** **atara** **duz**. **Sasoi** **gogorratan** **Franziskok** **beti** **gorde** **eta** **erabilli** **eun** **euskera**, **eta** **gero**, **gaur** **eguneko** **sasoi****en**, **poz**-**pozik** **ikusten** **ixen** **dau** **zelan** **auzoko** **umek** **euskeraz** **iten** **eutzen** **berari**, **bai** **eta** **zelan** **orain** **euskeraz** **irekasten** **dan** **len** **Andra** **Mariko** **eskola** **nazionala** **ixen** **zan** **etzen**. **Franziskok** **berak** **ez** **eun** **auki** **seme**-**alabarik** **eta** **ilobarik**, **baia** **beran** **auskere** **entzuteko** **eta** **edozen** **ganera** **berba** **iteko** **beraana** **jon** **gintzezen** **gazte** **duztintzeko** **zabalik** **auki** **aun** **beti** **Etzerreko** **ate**. **Agur** **Franzisko** **Kaiero**, **aïtxitxe** **getxoztarra**.

Testua: Xabier Bilbao, Joseba San Etxerretua: Xabier Bilbao

—Ni emen yaio nintzen (Getxon'), baya nire aïtxe Andrakastarra ixen san, ta umetárik Berangora etor san, gero Berangórik Getxora, ta Getxon eskondu san, amáas, ta ama bai Getxoko, yáyoko Getxon.

Ama gastetárik il san, aïtxe es, aïtxe láro-getabost urte aukiusen ya. Arraba bat dekot, béste bat gastérik il san.

Txikerratan abarkéta sárrakas yoten gintzen eskólara, iru kilometro yon ta etorri, egunen lau bider. Eskóle Getxoko estasiño baño apútxu bet lélau dau, ta ara yótegintzen. Gó-xen yon, egúrdin etorri ta yan báskari ta átze-ra yon, ta etorri, ta etorri ta ósten arto (talo) yan, ta txokoláte emoten báoskuen. Eta txi-kítxuten oritxe, arto yan, ta ogi gitxi, ogi eskas, eta esne eta lapíkoko índabak, índabak egúrdin eta índabak gauen... ño, gauen esiren

sártzen índabak, baia, yan in ber! Estosu gúre gaur? Ba bier jángosu.

Ta umetárik ólan, árik eta amábi urterár-ten, gero amábigarren urtégarrenan, ya, éskintzen yóten, ta gero así nintzen Algortara, máixu betéas. Béste urte bi in nendusen, gero gerre etor san, eta Yatabera, Sollubera yon gintzen umetárik, amasáspi urte barik. Eta gero ónek nasionalak koxíauden au, bagillen ogeien íngirun, mille ta bedrátzireun otáma-saspiko urten. Ta gero Franco úsabe in san, ta gero Francok guri éroiuskuen, koxíoskuen nasionalak, górrik gáitzeoskuen guri, ta aréas bi bider egon nas eridúte. Estremadúran kaderáti, a bále ixen san, eta gero beson metráláa bat artu. Eta gerre akába ta ósten iru urte in gendusen serbitzón, árik eta liséntzia arten, ótairu urtéas. Naiko da e? Serbitzon

égoteko esta? Ja, ja, ja.

Andi etorri, eta etzen, aldéan bixi báye-kas², eta ésneg saltzen Algortara eta ointxe árten. Eta osten yon nintzen nabégaten bere. Dénpora gitxi, esaten gustau ta, etor nintzen etzera átze-ra ta, ganadu imineun, iru-lau baye imin neusen lélau, ta árikes, gaur árten. Urte bi dires (1988n) ganadu kendu dótela. Alargun lotu nintzen, ta emen nau bákar bákarrik etzen. Eskondu naitzen ni ogetáma-sei urtéas, mille ta bedrátzireun ta berrógeta-mabosgarren urten, baia estot auki famílirik bápere. Gero alargun lotu nintzen ta emen nau. Ta oin pensíño apútxu bet émoten daus-kue, ta arétxeas bixi... ta ardau edan, ta ogi yan, ja, ja, se ingo du gíau ba?

—Osasune zelan dekozu?

—Osasune, umórekas, ónek umórek érderas

erreúma ésaten dake órri, dekot asko, ándik... ño! Eta lo bere gitxi iten dot. Estait edádeeti bada ba, edádeeti ixélei igual esta? Sártégire³ gause txarra dústik datos! Bélarrin espádekosu min, suurren dekosu, eta suurren espákosu kaderan2 edo oñen edo beatzan edo... baia min beti. Sarrak kóntu txárrak dekos. Urtek kónturetu barik yon íten dires eta gero úrtek miñ iten daude lepon. Urtek okérrak dires, urtek áukite gexo bat da! ja, ja,ja,...

“Urtek miñ iten daude lepon. Urtek okerrak direz, urtek aukite gexo bat da!”

—Zelan konpondu zare bizimodu atarateko?

—Betí diru eskas, eta es gu bákarrik, emen aldéako dústik, emen aldéako persónek estau-de iños dirurik iñ, beti bíxiteko jústu-jústu. Dirurik iños esiñ iñ, ta arropa bátzuk éroste-ko, abarkéta bátzuk, edo yake bat éroste-ko, edo fraka bátzuk, edo neskátilletxuri bere áu-ren erropátxuk éroste-ko, beti jústu-jústu diru.

“Esteku inder andirik gure boluntaden, auskeldun asko dakit nik áuskera bápere estaudenak íten”

Emen bíxiten gintzen, lau-bost báítxu, ta sekórtxu bet edo béste urten ill, ta álantxe posik-posik, baia oin lau-bost baie bere balio es bíxiteko. Emeko báserri dústik ganadu dústik kendu daures, séitik? Se estáudelako émo-ten, estau émoten, se pentzu dústik gorántza. Len litro bat esnéas érosten siren iru kilo pent-zu; oin alrebes, kilo batek pentzu balio dau iru litro. Akabun arrúine, mundu dustik báiek kendu, txárrik bere kendu, eta óllok eta dústik kendu, ta seme gastek etzen auki báada-des, fábriketara bearren, edo étzek íten edo ara edo ona yon in ber da.

—Euskere galdu ingo da, Franzisko?

—Euskera galdu-galdu éleite in se, mílleka mílle urte bádarus éuskera íten ta óndiño esta galdu, eta Francoas berrógei urte éron dus e, ésoskuen ítxiten berba íten éuskera bere ta, óndiokarren esta galdu! Se órtik errírik erri éuskera asko íten da. Eta ónik áurrera espádaú nobedade txarrik eta Jainkok gure bádaú áus-kera áurrera doa.

—Baia érdera bere íten da asko...

—Erdera asko íten da, bákisú se pásten da?

Euskeras éleiteke aïñ ondo desarrólla gusti, eta gauk bere esteku inder andirik gure bolunta-den, esteku inderrik éuskera íte. Nik éuskera askóas íten dot, baya auskeldun asko dakit nik áuskera bápere estáudenak íten, áuskera dakí-enak baya, estakit sélan, érdera. Eta gero bát-zuk ésaten dotzue se, “es gixona, es áuskera in gixona, se emen erdaldúnek daus” Ikis daiela! Nik áuskera in ber bádot naure lagun betéas, áuskera ingot. Erdaldune badau, ikis dalle! Aurek bere se ésango leuskit neuri ixen bálle-

tike alrebes! Nik éuskera asko in dot, ointxe dakiteles betí. Baia ingo da, ingo da. Oin badaus ikastolak eta, úmek bere badatos íkis-ten eta,...

—Eta auskera batua ulertuten dozu?

—Bai, ulertu estot ingo ba? Nik úmek deko-as, naure lóban umétxuk dekoas, saspi, eta politxo íten daure, eta ulértutentzet asko, baia

áurek niri, nik diñot, ónek niri éleskide uler-tu ber ondo, eta dak ulértuten dotzue, dáka ser gure dósun esan. Amentxe bere badabilt-zes ikástolara, ámeko umétxuk bere bai, ámeti étorten dires bost edo sei umétxu, órrekas nik éuskera íten dot berbas, egunen-egunen órre-kas íten dot nik éuskera berbas.

Batua osten ba, ni es noa kóntra ba, se naure akába da, ta ni es noa kontra batuana se, ólan ixen ber báda ixen déitela, eta ondo dau ixen dáiten bat, éuskera bat, se dústik, Euskadiko dústik ulértuteko ondo, alkar, ondo. Eta éuskera ondo bátuteko, ori bátute-ko ondo, mille urte etor ber dau, baia etor daitesela! Nos edo nos ixen gaitesela gaure gáusan yaue⁴! ᵐ

Berbak

(1) **Getxo**: testun Getxo agertzen danen Getxoko Andra Mari esan gure dau.

(2) **baye**: behi.

(3) **sártegi**: zahartzaro.

(4) **yaue**: jabe.

Gureberbakera8 BERBA JATOR BATZUK 𐌵𐌹𐌿𐌺𐌹

Testua: **Xabi Bilbao**

Lengo aldin esklamaziño batzuk ikus genduzen; hemen doatzuez beste batzuk:

• **éne**: Sorprese (ezusteko)

erákutzitoko erabilten da.

-*éne! non dekot kartére ba? óstabere itxi dot etzen! Itxiostezuz euro bátzuk.*

-*Zabaldú nendun kajoia ta, éne, sagu betek urten eun karradéran barrutik.*

(eta *ái ene* ésaten da ánimu kénduten dauden gáuzakaz: “*ái ene, kasik berrogei urte dekoz eta hemen dau, óndiño gurésón lepótik bíziten...*!”)

• **érdu**: Nonori etorteko esateko erabilten da.

-*érdu hona señe, karamélu bet émongotzut eta!*

-*áuskere asko gúre (maite) bádozu, érdu géugez.*

• **grazík**: Pasa dana baño txarrau pasa eztala eskerrak emoteko erabilten da.

-*Grazik fréno ónak dekozela honek biziklétek, ezpabere hor yóngo nitzen eskilláratati béra.*

-*Íxilduko ete zara hálau baten! Grazik kantzáta etor zárala, ezpabere nok aguánta zure óndon!.*

• **kitú**: Problema bat edo edozein kontu hortxe akabaten dala esateko erabilten da.

-*Kantzta naz pelukérukez: mákiñe koxi ta rapa iñ dot ule duzti: hólan kitu!*

Bake sántu!

-*Zer? Bíok gúre dozue pelotoia éron? Salomón erregélez ingot: erdi bakotxari emon ta kitu!*

• **kóntxo**: Sorprese (ona) erakusteko erabilten da.

-*Kóntxo, hemen alkartu zare dánok askeneko básutxu édateko? Ataráostezue ardáutxu bet niri bere.*

• **májo**: Norberan aurren daun situasiñori ondo eritxiten dakola esateko erabilten da.

-*Májo baliénte! Hólan iñ ber da! Yáusi baia ensegida zútunik pára ta áurrera segidu!*

Euskara ikasi dute

ALBERTO GABITO

—Non ikasi zenuen euskaraz?
—Leioako AEKn, baina euskaltegian hasi baino lehen, AEKren bitartez, Amezketako barnetegian egon nintzen mintzapraktika egiten eta asko aurreratu nuen.
—Zergatik ikasi zenuen euskara?
—Jakiteko grina neukalako. Gainera nire inguruko jende gehiena euskalduna zen eta, gainera, euskaldun ez zirenak, ni euskalduntzen nintzen neurrian eurak ere euskalduntzen joan ziren.
—Zenbat denbora eman zenuen euskara ikasten?
—Bi urte.
—Zer da gehien kostatu zitzaizuna, zure unerik txarrena ikasle zinenean?
—Zalantza barik, euskaltegian ikasitakoa kalean egitea.
—Zein da zure oroipenik onena? Eta txarrena?
—Oroipen txarrik zorionez, ez daukat. Eta onena, Amezketako barnetegian pasatu nuen garaia.
—Eguneroko bizitzan euskara erabiltzen duzu?
—Bai. Lehen esan dizudan moduan nire inguruko jendea gero eta euskaldunagoa da (Leioako Herriko tabernan lan egiten du, Gabitok) eta ez zait falta hitz egiteko lagunik.
—EGA ateratzeko asmorik bai?
—Lortzeko maila badaukadala uste dut, baina pentsatu nuen arren, azkenean ez nintzen aurkeztu. m

Getxoko Udal Euskaltegiko klase bat aurten

la 2.000 ikasle dabiltza Uribe Kostako euskaltegietan ikasturteotan

1.800 baino gehiago dira aurten euskara ikasten dabiltzan lagunak Uribe Kostan zehar ditugun 11 euskaltegietan (AEK-ko sei, pribatu bat eta bost udal euskaltegi). Ikasleen kopuruak iazkoaren aldean beherakada txiki bat izan du, eta hori, batez ere da euskaltegi batzuek jaso

duten beherakada nabarmenagatik. Gutxi izan dira iazko zifrak mantendu edo igo dituztenak; haien artean Gorlizko AEK-ko euskaltegiaren igoera nabarmena aipatu behar dugu. Guztira, aurten iaz baino 105 ikasle gutxiago matrikulatu dira Uribe Kostako euskaltegietan. m

EUSKALTEGIAK	IAZ		AURTEN	
	Ikasleak	Irakasleak	Ik.	Ir.
Getxoko Udal Euskaltegia	460	20	498	19
Leioako Udal Euskaltegian	300	5	300	15
J. A. Agirre Euskaltegia	300	11	300	9
Algortako AEK	325	12	190	9
Erandioko Udal Euskaltegia	192	8	180	8
Sopelako Udal Euskaltegia	140	5	140	6
Erromoko AEK	50	4	60	3
Leioako AEK	85	5	55	3
Gorlizko AEK	18	2	45	2
Sopelako AEK	48	5	37	2
Plentziako AEK	15	2	8	2
GUZTIRA	1.918	79	1.813	77

Euskara ikasteko dirulaguntzak Getxon

Komertzioen euskarazko errotulazioa ere diruz laguntzen du udalak

Euskaldunen eta euskaldundu nahi duten lagunen pozerako, Getxoko udalak urtero ematen dituen euskara ikasteko dirulaguntzek igoera handia jaso dute aurten. Horrela, gure hizkuntza ikasteko borondatea baina dirurik ez daukatenei, udalak ikastaroen %100 ordainduko die edozein euskaltegi homologatutan ikasten badute eta eskatutako baldintzak betetzen badituzte. Udalak matrikula ordainduko die ere udal langile eta kargu politikoei edozein euskaltegi homologatuan euskara ikas dezaten.

Beste aldetik, eta euskaraz egitea bultzatzeko asmoz, udalak milioi bateko partida bat gorde du herriko denden errotuluak euskaraz edo bietara jarri nahi duten dendarien artean banatzeko. Dendako errotulua euskaraz jartzen duenari %50 ordainduko diote eta elebidunen %30; eta ez errotuluak soilik, olanak edo toloak, ibilgailuen publizitatea-eta dirulaguntza hauen barne baitaude. Guztira 6 milioi pezeta (36.000 euro inguru) gastatuko ditu Getxoko udalak dirulaguntza hauetan; iaz baino 500.000 pezeta gehiago. m

Informazio gehiago: 94 489 02 18

Luxuzko kanta ikastaro eta afaria

Maiatzaren 10ean kanta afaria egingo da Gotzon Mendibilekin

Bizarra Lepoan Euskara Elkartek kanta ikastaro bikaina antolatu du, irakasle lanetan Joseba Gotzon kantaria ibiliko da eta. Ikastaro hau martxoaren 6, 13 eta 20an, apirilaren 10, 17 eta 24an eta maiatzaren 8 eta 15ean egingo da. Eta ikasitakoa erakusteko, maiatzaren 10erako, kanta poteoa eta kanta afari ederra prestatu dituzte Gontzal Mendibil kantariarekin batera Algortako sagardotegian. Izena eman nahi duenak, euskara elkartera deitu baino ez du egin behar. m

Bizarra Lepoan Euskara Elkartea: 94 491 43 57

[baicomment]

AURREKO alean esaten genuen moduan oso gutxi badira ere, badauzkagu eskualdean euskararen aldeko apustua egiten duten merkatariak. Oraingo Leioara joan gara eta hantxe topatu dugu Zure Gauzak denda. Dekorazio eta oparietako denda da eta kanpoko errotulu guztiak euskara hutsean jarri dituzte.

Zure Gauzak / Elexalde 28, LEIOA

[nocomment]

EZ DAKIGU zein erakunderena den ardura, baina mingarra da XXI. mende honetan Getxon horrelako bide seinale bat modu horretara idatzirik ikusten jarraitu behar izatea. Goikoa, Getxoko Benta ondoan dago.

GETXOKO EUSKARA ZERBITZUAREN DOAKO ITZULPEN ZERBITZUA HERRIKO TALDEEI

Getxoko Udalak, bere Euskara Zerbitzuaren bitartez, herriko elkarte eta taldeei itzulpen zerbitzua eta euskarazko testuen zuzenketa zerbitzua eskaintzen die urte osoan zehar. Beraz, herriko elkarteek antolatzen dituzten ekitaldi publikoetan sortzen diren idatzizko materialak itzultzeko zerbitzua eskaintzen du Udalak: kartelak, gonbidapenak, esku-programak, esku-orriak, txartelak eta abar. Zerbitzua doakoa da, baina 10 orrialde baino gehiagoko testuak ez dira itzuliko. Jakina, erabilpen partikularretarako diren testuak ez dira itzuliko. Interesatuek Euskara Zerbitzuarekin harremanetan jarri baino ez dute egin behar:

T.: 94 489 02 18 / Faxa: 94 489 02 11
E-posta: euskara.teknikaria@getxo.net

gaizka escudero / villabotas-ekoa

Txipiroiak

saltsan patatekin

Hasteko ura, oliba olio eta gatz sutan jarriko ditugu horiek guztiak irakin arte. Ur horretan patatak egosi behar dira gero. Bestetik, txiporiak, su bizian, plantxan jarri. Plantxarik izan ezean zartaginean egin daitezke, hori bai, olio apur batekin baino ez. Beste zartagin batean oliba oliotan pipermina eta berakatz ale batzuk egiten jarri. Berakatz urrez-tatu baino lehen egositako patatei ozpin apur bat eta ardo zuri txorrotada bat bota. Ozpina Jerezkoa eta ardo Ruedakoa erabiltzen ditut nik. Sibarita hutsa naizela eman dezake baina kalitatezko lehengaiak erabiltzen direnean gozoago ateratzen da dena. Txipiroriak eginda daudenean horrekin guztiarekin nahastu. Saltsa loditu nahi izanez gero, patataren bat txikitu eta ondo nahastu dena. Plater hau, ardo zuri batekin lagundu, edo txakolinarekin. On egin! m

osagaiak

txipiroiak ¥ patatak ¥ olio ¥ gatz ¥ pipermina ¥ ardo zuri ¥

itsaso arana / jolastoki-koa

Ardoak

modan dauden ardoak

Gauza jakina da egiten ikusi duguna, geuk ere egiteko ohitura hartzen dugula. Ardoari dagokionez, etxeko nagusiei ospakizun berezietan, esaterako, Tondonia, Arana edo Ardanza bat eskatzen dutela ikusi badugu, jeneralean gauza bera egingo dugu guk aurrerantzean. Baina ohiturari beste indar bat, berrikuntzaren indarra kontrajartzen zaio eta horrela gertatzen dira aldaketak. Ardotan modarik bai? Ba, bai. Gaur egun modu askotara deitzen zaie modan dauden ardoei: egile ardoak (vinos de autor), izen handiko ardoak (vinos de alta expresi3n) edo sorterriko ardoak (vinos de terru3o). Baina zer ezaugarri dute gaur egun modan dauden ardoek? Bereziki bat, ardo frantsesak imitatzen dituzte gehienek, hau da, taninoak erraz igartzen dira, gorpuzdunak, mazerazio luzekoak, egilearen ukitua bilatzen da, eksklusibitea... Denak ere oso garestiak izaten dira, 30 eurotik gorakoak (Abadia de Retuerta, Artadi, Vi3a el Pisi3n, Pingus...).

Eta bigarren galdera hau xitezateke, zergatik gertatzen ari da hau? Ardo frantsesak izen handikoak dira eta mundu osoan edaten dira. Gauzak horrela, ardogile askok nazioarteko merkatuan euren produktua kokatu ahal izateko era honetako ardoak eginez merkatu berri horietan sartzeko bide erraza ikusten dute. Bestetik esan beharra dago, bide hori jarraituta, ardo klonikoetarako bidea hartzen dela, hau da, denak antzekoak. m

«Bereziki ardo frantsesak imitatzen dituzte modan dauden ardoek, hau da, taninoak erraz igartzen dira, gorpuzdunak dira, mazerazio luzekoak, egilearen ukitua bilatzen da, eksklusibitea...»

Arrigunaga

25 urtez sukalde lanetan

Arrigunaga txokoan gizonezkoak baino ez dituzte onartzen bazkide moduan

Aurreko alean atal hau Arrigunaga txokoa egi estreina tzeko, Sarrikobaso teko ideia 1977an sortu zen. kalean dagoen txoko bat Berrogei eta bi lagun hasi ziren (Bidebitarte) aukeratu prestakuntzak antolatzen eta bagenuen, zenbaki honetan 1980an Villamonte enparant Algortako Villamonte auzoan zaren ondoan 80 metroko are dagoen Arrigunaga izeneko toa erosi eta martxan jarri txokoan jo dugu atea. Eta ezuten. Txokoak sukalde handi da han atea jo izan dugun bi ditu, barra luze bat, komun lehenengo aldia. Izan ere, txiki bat, biltegia eta jantok aldizkari honek herriko Bizitzaia bat da eta auzokiderik e Lepoan Euskara Elkartearekin daukatenez parrandak egiteko batera, ardo eta txanpaina katalatasun osoa izaten dute. ikastaroak antolatu izan dituzte. Baina Arrigunaga ko la - nenan, txoko honetako atea lagunek, parrandazaleak izateaz jo zuen aterpe bila eta hantxein, sukalde onaren lagunak eskuzabalik hartuak izan ere badira eta hainbat gastro ginen. nomi lehiaketatan parte hartu Oraingoan, gaur egungo izan dute, eta baita sariak ira presidentea Patxi Cebas den bazi ere; Portu Za ha rre ko mar arren, gu Juan Men txaka, pre itako lehiaketan lehenengo sidente ohiarekin elkartu ginen 1985ean, adibidez. Orain txoko zahar honen historia azken urteotan bazterturik izan lehenengo eskutik ezagu tzeko.

Barrukoa Taberna

Telletxe 5

ALGORTA

Turikaldai

JOKIN GARATE BAYO KIMETZ?GARATE AZURMENDI Neguriko Etorbidea 9 Aingeruaren etorb. 43 T: 491 14 87 (sarrera, Jata Mendia) 01 48990 NEGURI 87

I aki Bitxitegia

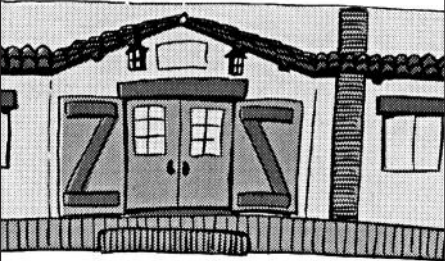
OMEGA AGENTZIA OFIZIALA

Villamonte T: 4302345

Algorta

VILLABOTAS

JATETXEA

Menu merke eta bariatuak Espezialitateen karta Giro atsegina

T: 430 43 33

Villaondoeta 2, ALGORTA

Janedan urdaitegi

Adituak gainera, l3beriko eta delicatessen produktuetan

Bidebieta, 4 behe Tel. 94 676 58 79 SOPELANA

Alangobarri 10 Tel. 94 491 58 37 ALGORTA

MARTIN BERASATEGI

“14 urterekin banekien sukalda ri izan nahi nuela”

Euskal sukaldaritzaren berriaren aurpegiak ezagunena da. Hiru liburu argitaratu ditu eta hainbat sari irabazi. Aurten, Michelin Gidak hirugarren izarra eman dio, munduko jatetxe onenek baino lortzen ez dutena.

1960ko apirilaren 27an jaio zen Donostiako alde zaharrean eta hamalau urte zituela, familiako jatetxean, Bodegón Alejandro-n hasi zen lanean. Txikitatik jakin zuen sukaldari izan nahi zuela, fami-

liak ondo ez iritzi arren. Hamazazpi urterekin Frantziara joan eta hamabi urte eman zituen Galietan zehar ikasten. Gaur egun, jatetxe kate bat dauka (Kursaal, Guggenheim, eta Mugaritz, besteak beste), Lasarteko bere jatetxean egoten da bera.

—Zergatik aukeratu zenuen lanbide hau? —Odolean eraman dudalako beti. Senideak Bodegón Alejandro jatetxearen jabeak ziren eta han hasi nintzen ni lanean. Gurea Donostiako jatetxerik merkeena zen; inguruko baserritarrak, arrantzaleak eta herriko jendea hara joaten zen. Eta nik beti izan

dut gustukoa sukaldaritzaren eta giro hura. 14 urterekin argi neukan sukaldari izan nahi nuela. —Senideei ez zitzaizkien gustatu zuk erabaki hori hartu izana, ezta? —Amak eta izekoak bazekiten zein gogorra den sukaldaritzaren. Orain dela 30 urte, sukaldari izan nahi nuela esan nienean, sukaldaritzaren ez zen gaur egun izan daitekeena; zaila zen honetatik bizitzea, lan handia egin behar zen. Beraiek bazekiten eta ez zuten niretzat horrelakorik nahi. Orain haiek dira lortu dudako arrakastaren gehieneko poztu direnak.

—Nortzuk izan dira zure maisurik onenak? —Hasiera batean ama eta izebarekin asko ikasi nuen. Euren irakatsi zizkidaten euskal sukaldaritzaren sekretuak. Geroago Frantziara joan nintzen gauza berriak ikastera eta han ere maisu handiak izan nituen. —Euskal Herriko sukaldaritzaren berria ala betikoa; zein duzu nahiago? —Nire ustez, sukaldaritzaren mota bi baino ez daude: ona eta txarra. Gero, sukaldaritzaren onaren barruan beste bana-keta bat egin genezake, betiko sukaldaritzaren, euskal sukaldaritzaren berria eta sukaldari bakoitzaren sor ditzaketen plater

—Zein da jendeak gehien eskatzen dizun janaria? —Nire jatetxean jende gehienak, ia denek, nik aholkatzen diedana aukeratzeko dute. Hau, noski, ez da egun bate-tik bestera lortzen, baina lortuz gero, jendea nire aholkuen bila etortzen da. —Zer behar da bazkari on-ona egiteko? —Produktua ona izan dadila, teknika eta lan piloa. —Hori al da zure sekretua? —Nik baietz uste dut. Diziplina eta umiltasuna sukaldari baten arrakastaren ehuneko 90 baino gehiago dira. —Oilaskoa eskuekin jatea bekaturia al da? —Nik adibidez oilaskoa, igelen hankak

“Orain, gure zorionerako, mundu osoko gastronomi kritikariak Euskal Herriko sukaldaritzaren txalotzen ari dira”

berriak; Arzakaren sukaldaritzaren, Hilario Arbelaizena, eta abar. Niri guztiak gustatzen zaizkit. —Zein da zure platerik gustukoena? —Jateko, dastatzeko, baditut batzuk garaieraren arabera; uztailean, esaterako, hegazuak gogoko izaten dut, eta antxoak; eta orain, adibidez, gaztaina erreak, oreina edo kalabaza jango nituzke. Pres-tatzeko gehien gustatzen zaizkidanak sortu berri ditudan azkeneko plater biak dira; bierak ostrekin eta nabajak mihiarrain errearekin. Izan ere, janariak asmatzea da gehien gustatzen zaidana. —Ondo jaten da Euskal Herrian? —Oso ondo. Gurea munduko sukaldaritzarik onenetakoa da. Baina, nire ustez, munduko edozein herrialdetan ere ondo jan daiteke. Orain, gure zorio-nerako, mundu osoko gastronomi kriti-kariak Euskal Herriko sukaldaritzaren txalotzen ari dira.

eta beste hainbat gauza eskuekin jaten ditut. Badaude eskuekin jan behar di-ren platerak. —Mahai-zapia lepotik eskegita, hanke-tan edo non demontre utzi behar da? —Ni ez naiz nor bezeroei aholkurik emateko. Bakoitzak nahi duen tokian jar dezala. —Zer ez da sekulan egin behar jan-toki bateko mahaian? —Jantoki bateko mahaian etxeko ma-haian bezala egon behar da; ez da gehia-gorik behar. Jatorra, normala izan behar da; etxean bezala egongo da, baina pro-fesionalerik inguraturik. —Ez loditzeko edo argaltzeko modu bakarra gutxiago jatea al da? —Ez, nik 30 kilo galdu nituen urtebe-tean hori egin gabe; loditzen ez duten produktuekin plater handiak presta-tuta. Produktu horiekin ere plater go-zoak egin daitezke. m

Markaida
arategia
jenerorik onena!

Sarrikobaso 3, ALGORTA / 94 430 44 77

EREAGA
Bidaiak
Autobusak

T: 94 453 08 16 - 609 405 988
GETXO

GOIZEAN

Gozoki eta prentsa, gutxi denik
Prentsa - Fruitu lehorrak - Aldizkariak -

Ordu a Mendatea 1 Telletxe 13
T: 430 22 13 T: 460 02 88
GETXO ALGORTA

GARKO

GIZONENTZA -
KO MODA

Telletxe 5
ALGORTA
T:

Mar a Jes s

ILEAPAINDEGIA ETA EDERGINTZA

Alangobarri 10
T: 4910821
ALGORTA

HARTU TXANDA

BEROGAILU ETA ITUR -

T: 430 53

Sarrikobaso 15

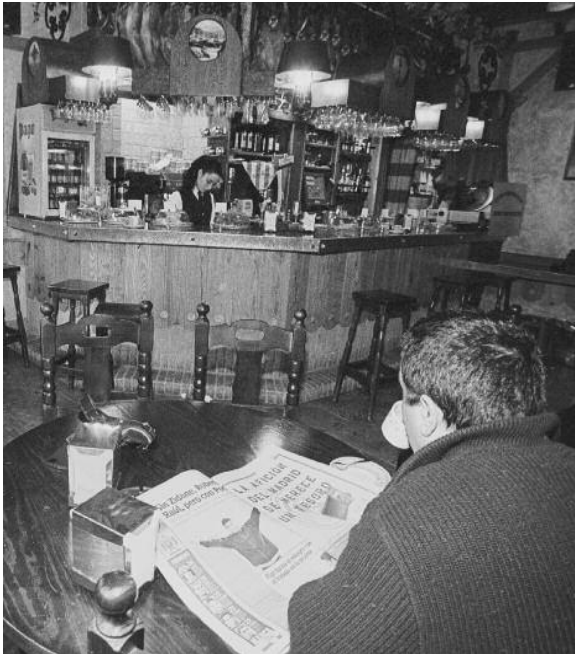
Mesón Jauregi

jatetxe berria Sopelan

Urtarrilean zabaldu zuten Jauregi anaiak benta berezi hau. Aretoari antzinako ostatu baten itxura eman diote: aulkiak, mahaia, brontzezko lanparak... eta sabaitik zintzilik dau den urdaiazpikoak! Izan ere, enbutidoak edo hestebeteak dira euren espezialitatea. Aretoak jantoki bi dauzka, handi bat goian eta beste bat behean, txikiagoa eta pribatua, negozio-bazkariak edo ospakizun pribatuak egiteko egokia. Jauregi jatetxeak euskal sukaldaritza berria du oinarri; 3.000 pezetatan (18 E) menu bereziak ematen dituzte; eguneko menua, berriz, 1.200 pezetetan. Sukaldaria Josu

Bretos da; eskarmentu handiko gaztea. Arduradun eta jabeak diren Jauregi anaiak oso ezagunak dira Sopelan (“Gaztedi” taberna ere euren da) eta lehenengo egunetan erreserba egin behar izan da jatetxe berrian jan ahal izateko. Ospe horrek eta Athletic-en partiduak ikusteko jarri duten pantaila erraldoiak bezero ugari eraman dizkiete. Ospea merezia den ala ez jakin nahi duenak badaki, beraz, nora jo. m

MESON JAUREGI / E. Urrutikoetxea 9, Sopela
Batez besteko prezioa: 3.000 pta.
Ez dute itxen
Erreserbak: 94 676 69 68

Jauregi anaiak urtarrilean zabaldu berri dute jatetxea

barrak

Txiki-aundi

pintxoak barran edo etxean

“Txiki aundi” taberna Algortako Amezti kalean dago. Hiru urte dituen txoko polit eta atsegina da, aproposa kafe edo garagardo bat dastatzeko gure begiak barra betetzen duten pintxoekin zorutzen diren bitartean. Ahoberokeria irudituta daitezkeen arren, “Txiki aundi” jateko paradisu txikia da. Taberna txikitxo honetan, goian Plácido Reyk barraren atzean egiten du lan, eta beheko solairuan Mari Carmen de la Barrera sukaldariak imajinatu daitezkeen pintxorik ederrenak prestatzen ditu: piper beteak, gazta jabugoarekin, kroketak,

oilasko erroilua... Frijituak etxeko espezialitatea diren arren, arrakasta gehien duena, hau da, tabernako pintxo izarra, berenjena betea da. Guztira, Mari Carmenek 20 pintxo mota ezberdin prestatzen ditu egunero, bezeroek eskertzen duten lana. Honez gain, “Txiki aundi”koek etxera eramateko enkarguak ere onartzen dituzte.

TXIKI-AUNDI TABERNA
Amezti 10 (Algorta)
Telefonoa: 94 460 57 57

Erosketa etxera eroaten dugu!!

Ugari

supermerka -

ORDUTEGIA

Lan egun eta zapatuetan: 9:00-14:00
17:30-21:00

Domeka eta jai egunetan: 9:00-14:30

Gatzarri e 94 676 19 99LARRABASTE -

Egunkariak

prentsa eta aldizkariak

*nahi izanez gero,
etxera eramaten dizugu
egunkaria!!*

Algortako etorbidea 78
T: 94 491 27 34

• etxean, hilabetero
jaso nahi baduzu
deitu

• 94 491 13 37
irakurlearente**telefonoa**

• **UK Uribe Kostako Aldizkaria** 171 posta kutxa / Amezti 6, 4. solairua 5. bulegoa / 48990 Getxo
aldizkaria@euskalnet.net / tel.: 94 491 13 37 / faxa: 94 491 58 31 / bulego ordutegia: 08:00 / 15:00

irabazi bi lagunentzako bazkari bat GARDOKI Jatetxean

Nor da?

- Gasteizen jaio zen 1967an
- 14 urterekin bere lehengo lanak grabatzen hasi zen “super 8”n
- Hiru film zuzendu ditu

> Aurrekoaren erantzuna: Bittor Alkiza
> Irabazlea: **Leire Goikoetxea**

Bidali erantzuna eta zure izen-deiturak, asmatzen duzuenon artean bi lagunentzako menu berezia zozketatuko dugu:

UK Uribe Kostako Aldizkaria. 171 posta kutxa 48990 Getxo
aldizkaria@euskalnet.net / faxa: 94 491 58 31

Gardoki

Jatetxea

Mendieta kalea 47

Sopela

Telf. erreserbak: 94 676 07 61
astelehenetan itxita

4 bide

pinturak

Loroño 2 • Tlf/Fax 94 676 29 92 • SOPELA
Iturribarria 3 • Tlf: 94 442 01 55 • BILBO

Errotalde

ileapaindegia

HARTU TXANDA TELEFONOZ!!

T: 460 38 90
Errotalde 18A / ANDRA?MARI?GETXO

CALENDOS

RIKI

UMEAK - GAZTEAK

Kale Nagusia 30 - T: 4645543

TXIBERRI

edantokia

frontoi partikularra

Aita Gotzon 4, URDULIZ
T: 94 676 07 15

[horoskopoa]

URA

(Abenduak 21 urtarrilak 19)
Adiskideekin duzun harremana zaindu beharko zenuke. Azken finean, benetako lagunek egoera on eta txarretan lagundu zaituzte beti. Berandu izanezagutzeko aukera

OTSOA

(Urtarrilak 20 otsailak 18)
Lan kontuetan maitasunezkoetan baino interes handiagoa duzu. Jarrera hau zure alde erabilhonetan. Horregatik saiatu dezakezu, jende berria

ADARRA

(Otsailak 19 martxoak 20)
Lankide batekin eztabaidaren bat izango duzunez, tentsio handia jasango duzu hil honetan. Horregatik saiatu zaitetz denbora librean benetan gustatzen zaizkizun gauzak

AITZURRA

(Martxoak 21 apirilak 19)
Indar handiz hasi duzu urtearen beteta duzu burua eta orain beti izan diozu beldurra, ez ikusteko eta zeure buruari zara. Zure bihotza, aldiz, duzu birritan pentsatu gabeko nahasmen hutsa da. Zure harremanetan dena da esperientzia eta

HOSTOA

(Apirilak 20 maiatzak 19)
Gormen eta ideia originalez arriskatzeko unea iritsi zaizu. Gero beteta duzu burua eta orain beti izan diozu beldurra, ez ikusteko eta zeure buruari zara. Zure bihotza, aldiz, duzu birritan pentsatu gabeko nahasmen hutsa da. Zure harremanetan dena da posible: hausturak

EGUZKIA

(Maiatzak 20 ekainak 18)
Arriskatzeko unea iritsi zaizu. Gero beteta duzu burua eta orain beti izan diozu beldurra, ez ikusteko eta zeure buruari zara. Zure bihotza, aldiz, duzu birritan pentsatu gabeko nahasmen hutsa da. Zure harremanetan dena da posible: hausturak

GARIA

(Ekainak 19 uztailak 18)
Bada ordua zeure gorputza zaintzen hasteko. Behin bainagunekin geratzea... dena ez diozu zentzurik ikusten. gehiagotan saiatu zarela badakite denek, baina oraingoan behin betikoa izan beharko du. Horretarako ezinbestekoa da zeure

LASTOA

(Uztailak 19 abuztuak 17)
Lan egitea, kalera irtetea, guztientzat logikoa denari edozein arazo gairatzeko zara. Zure bihotza, aldiz, duzu birritan pentsatu gabeko nahasmen hutsa da. Zure harremanetan dena da posible: hausturak

IRATZEA

(Abuztuak 18 irailak 16)
Guztientzat logikoa denari edozein arazo gairatzeko zara. Zure bihotza, aldiz, duzu birritan pentsatu gabeko nahasmen hutsa da. Zure harremanetan dena da posible: hausturak

META

(Irailak 17 urriak 16)
Beti besteen eskakizunak asetzen, noiz hartuko duzu bueltak eta bueltak ematen. Baina alaitasun horren zergatia zeuretzat denbora? Beti egiten dituzun gauzak nahi izan dituzun gauzak egin, aspaldian ikusi ez dituzun lagunak bisitatu edo

HAZIA

(Urriak 17 azaroak 15)
Oraindik kontu berberari bueltak eta bueltak ematen. Baina alaitasun horren zergatia zeuretzat denbora? Beti egiten dituzun gauzak nahi izan dituzun gauzak egin, aspaldian ikusi ez dituzun lagunak bisitatu edo

NEGUA

(Azaroak 16 abenduak 20)
Poz-pozik zabilatzala agerikoa da, baina alaitasun horren zergatia zeuretzat denbora? Beti egiten dituzun gauzak nahi izan dituzun gauzak egin, aspaldian ikusi ez dituzun lagunak bisitatu edo

mungia

oKINDegia

Algortan badaukagu artisauen ogia izen eta jatorriz da “ogi mungia”.

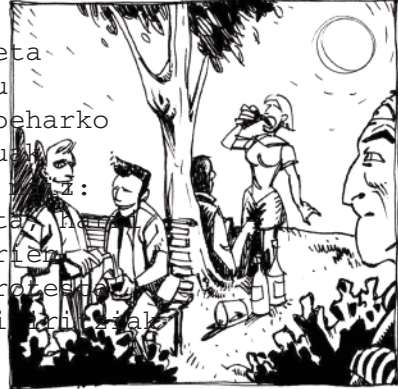
Goizero lortzen dogu obispoen guleria probatu bada edo ez dan benetako egia.

KASUNE 28 - T: 4301076
ALGORTA

Lur planeta. Lurreratzen. Zaren atala

Bitakora koadernoan: nire espaziontziak planeta honen kontra jo du eta momentuz bizitza modu berri bat abduzitzeko nire misioa baztertu beharko dut. Nire eskuturreko tramankulu sofistikatua zapatu gaua dela esaten dit. Gero konturatu nahi: plastikozko erloju soil bat da, eta lotsatuta batekin txikitzea erabaki dut. Zuhaixa horien atzean hiri bat ikusten dut. Gazte jendea protestatzen ari da, antzeko eserialdi bat egiten ari da, elkarri

...galaxiako beste bazterretan topatzea, nahiz eta guztiak mozkor eginda egon eta batek buruan galtzontzilo bat txano modura eroan. Gaztetan, tabernetako edarien gehiegizko prezioagatik protesta egiten genuen eta gobernuak prezioak igo eta gainera igoeraren ehunekoa abako batekin kalkulatzera behartu gintuen. Giro honekin bat egiteko vodka botila bat trago batean hustuko dut. Bitakora koadernoan: urdailean tximeletak sentitzen ditut, burua jiraka daukat, neska itsusi zeken bat erakargarri iruditzen zait, ekonomia

...Lehenago horrela sentitu izana gogoratzen dut, eta gero nire amarekin komentatzen ari ginela, zera esan zidan: Alkohola dirua bezalakoa da, ez du zorionik ekar tzen baina antz handia du . Horregatik, beti mozkor eginda egoten zen eta kontestutik kanpo barre egiten zuen. Bitakora koadernoan: bat-batean gazte guztiak ziztu bizian atera dira ordenaren agente batek kalean edatea debekatuta dagoela maitekiro azal tzen didanean. Baina honek Indiako untxi tzat hartu nau, eta ubeldurak bata bestearen gainean atera ote daitezkeen ikertzen ari da. Bitartean, nesker ona adierazteko, bere eskuan oka egin dut eta berak nik gaur

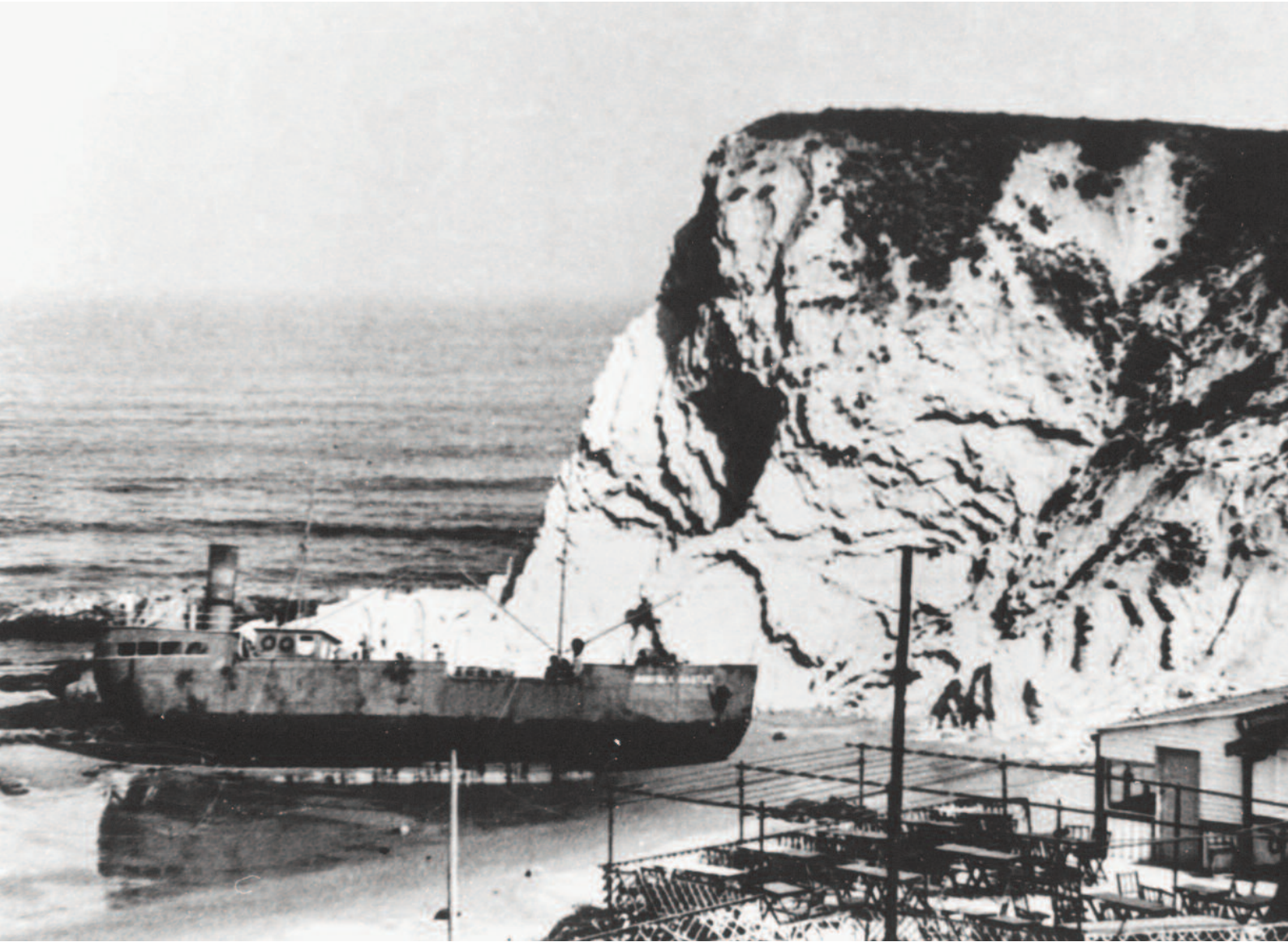
hara! badator polizia

botelloi utzi eta ospa!

kuartelera! mozkorti hori!

hicks

jarraitu ko du..

Petroliontzi baten naufragioa?

Ez, zorionez ez zen halakorik gertatu. Sopelanako **Atxabiribil** hondartzan **1964**an ontzi baten **maketa** erraldoia eraiki zuten film aleman bat grabatzeko

Goian ikus dezakezuen irudi harrigarria...
...Sopelanako nagusien oroimenean dago. Argazkia 1964an atera zuten Sopelanako Atxabiribil hondartzan. Hondarraren gainean, etzanda agertzen den petroliontzia ez da egiazko ontzia, baizik eta pelikula baten apaingarri erraldoia. Filma alemaniarra zen arren, Uribe Kostako hainbat lekutan (besteak beste, Algortan, eta Sopelanako hondartzetan) sekuentzia

garrantzitsu batzuk grabatu zituzten eta sopoloztar askok parte hartu zuen filman extra moduan. Pelikula ikatzaren erauzketari buruzkoa zen eta Ramiro Pinilla idazle getxoztarraren nobela batean oinarrituta zegoen; *Las ciegas hormigas*, urte hartako Nadal saria irabazi zuen nobela. Argazkian ikus dezakugun honez gain, beste hainbat apaingarri altxatu zituzten Sopelako hondartza honetan filmaketarako. ^m

Bittor Egurrola

San Inazio eskola 1926/1927 San Inazio eskola zaharrean dago hartuta goiko argazkia. Bertan 36 ikasle eta Tirso Pérez Albeniz maisua azaltzen dira. Horietako gehienak ez dira bizi. Apur bat girotzeko esan dezagun, orduan Getxon 13.500 lagun zirela eta alkatea José Antonio Llanos jauna zela. Eskola inguruan Zubizarreta, Learra eta Arri etxea zeuden, baita Sagrado Corazón ere, neskentzako ikastetxea.

Goian: Tirso P. de Albeniz (irakaslea) / **Lehenengo ilara:** Feliciano Bidea, Alberto Barandika, José M. Igual, Pedro (?), José Anchia, Abascal, Ramón Basarrate
Bigarren ilara: Francisco Alvaro, Manuel Llona, Cándido Arzubiaga, Carmelo Agirregabiria, Julián Pomposo, José M. Uribarri, Luis López Zendoia
Hirugarren ilara: José Antonio Pertusa, Santos de la Fuente, Fernando Eguskiza, José M. Basozabal, Felix Martínez, Txomin Urgoitia, Fernando Garaizar, Ignacio Lores
Laugarren ilara: Carmelo Martínez, Lupiciano Peña, Joaquín Bilbao, Isaac Tamayo, Cayetano Arrieta, Juan Antonio Urbizu, Ignacio Larraskitu, José Larrebeiti
Bosgarren ilara: Juan Bidea, Cándido Mugarra, Pepe Baez, Francisco Gerediaga, Juan López, Ramón Ugarte

YOLANDA ALZOLA

“Bizitzari irribarre batekin begiratzen diot”

ASIER MENTXAKA

Zure izaera definitzen duen ezaugarriren bat...

Pertsona errealista naiz eta bizitzari irribarre batekin begiratzen diot; saiatu saiatzen naiz, behintzat.

Zein da zure akatsik nabarmenena?

Oso zintzoa izatea eta hori batzuetan ez da komenigarria izaten. Egoera batzuetan jarrera mantendu behar da. Zerbait gustatzen ez zaidanean igarri egiten zait.

Maiz errepikatzen zaizun ametsa...

Autoan noalarik, amildegi batetik erortzen naizela, itsasoa azpian duen amildegi batetik erortzen naiz.

Zure haurtzaroko oroitzapen bat...

Mendatan, nire amaren baserrian igarotako denbora.

Zein da gehien miresten duzun pertsona?

Nire gurasoak.

Zer da pertsona batengan gehin baloratzen duzuna?

Bere izaera.

Zer da jarraitzaile batek esan dizun gauzarik ederrena?

Emakume askok esaten dute konpainia handia egiten diedala eta gurekin sukaldea jasotzeaz gain, gurekin etxean gustura egoten direla. Hori nahikoa da niretzat.

Zein komentariok egin dizu kalterik gehien?

Jende asko prentsa arrosaren kontra dagoenez... Ez dezatela gure saioa ikusi! Nik futbola ez dut gustuko eta horregatik ez ditut partiduak ikusten. Ez dago arazorik.

Zein da zure libururik gogokoena?

Oro har, Isabel Allenderenak.

Abestirik gustukoena?

Uff! Askok daude, baina batez ere merengea eta Karibeko erritmoak.

Eta filme bat? “La lista de Slinder”.

Zein lema egingo zenuke zeurea?

Erdaraz esaten den bezala, “Vive y deja vivir”.

Zertan edo norengan sinesten duzu?

Nire inguruan dagoen jendearengan.

Zerbaitetaz damutzen zara?

Batzuetan bai, baina hortik zerbait ikasten da beti.

Zerk ematen dizu beldurra?

Nire hurbileko jendeari zeozor gertatzea.

Nork edo zerk egiten zaitu zoriontsu?

Nire inguruko jendeak. m

YOLANDA ALZOLA—. Bazkalondoan etxe askotara kafea hartzera ohorezko gonbidatua. Orain dela 32 urte Durangon jaio zen. Arte Ederretan lizentziatua izan arren, gaztetatik komunikazioaren munduak liluratu du. Telebistan hasi zen haurrei zuzendutako *Galakthica* saioarekin. *Baietz Barrez Lehertu* umorezko programarekin euskaldunen irribarreka lortu zuen. Aurkezle ez ezik Madrilgo ikusentzunezko ekoizpenetan ere parte hartu du. Baina benetan ezaguna egin duena *Lo que faltaba* saio arrosa dugu. Txetxu Ugalderekin bikote ikusienetakoa den hau bost urte baino gehiagoz ongi etorria izan da gure egongeletan. Honi esker ez balitz, zelan jakin Jesulinen azken ligea nor den?